

CIMELIA

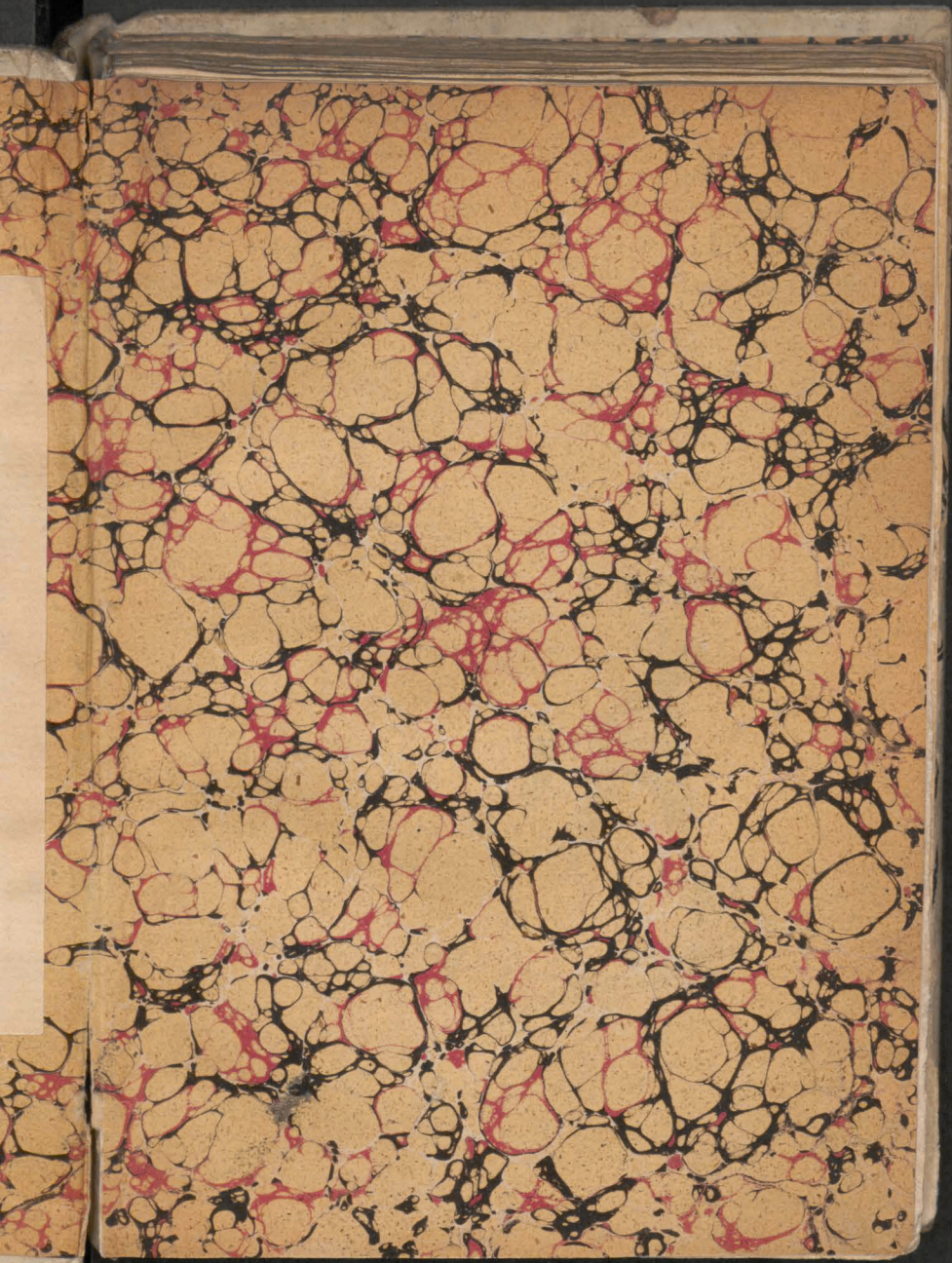
0

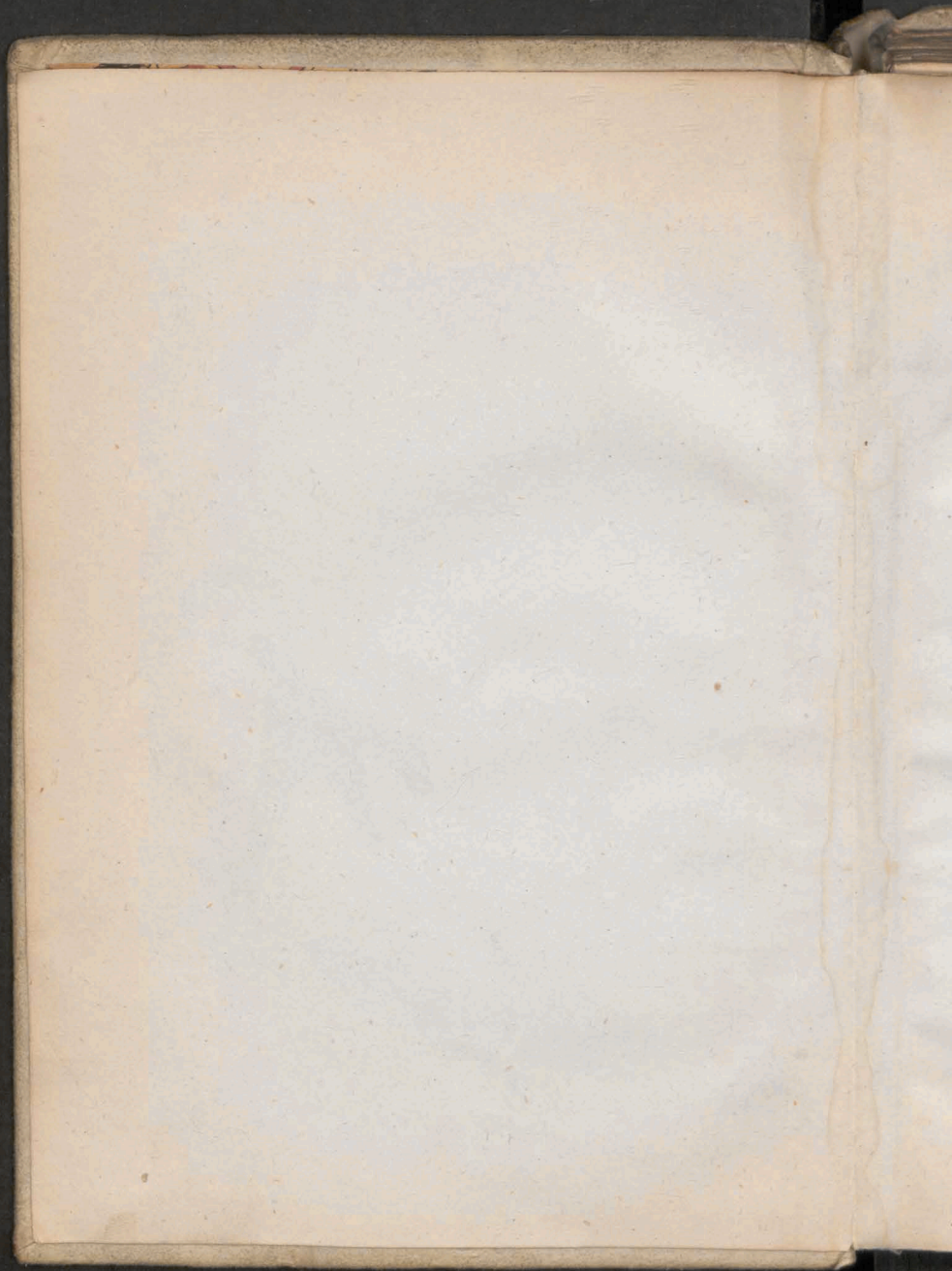
15

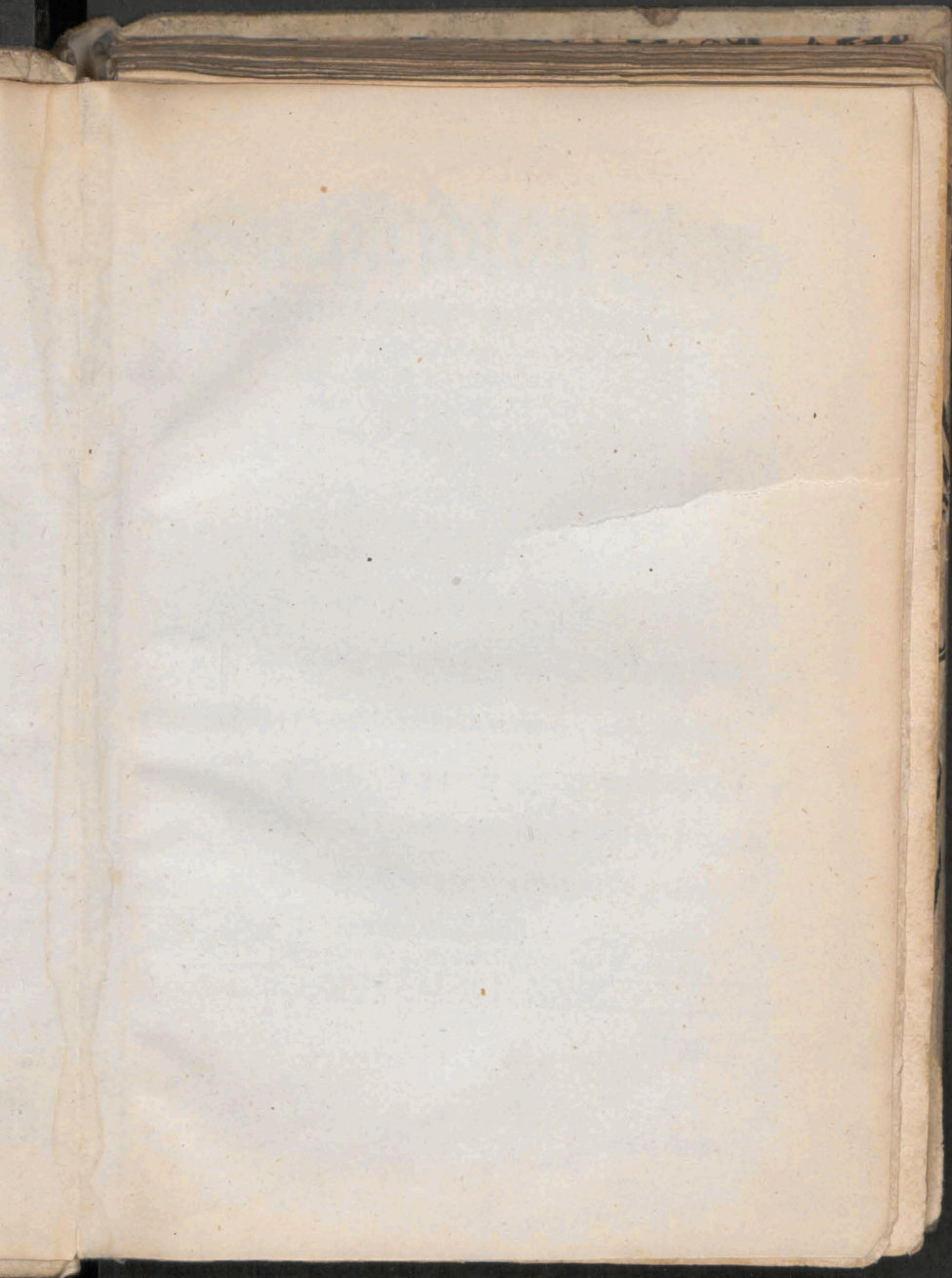
kat. komp.

Cim. O. 15

1912. Jan.

Enchiridion

pedimentorum que iuxta Cano-

nica constitutiones in matrimonijs
cōtingant, ad iudicium & cōfesso-
rūm faciliorem cognitionē au-
thore Gregorio de Shamotuli
Canonum Doctore / Ordinario
lectore, Ecclesięq; Tracouensis
penitentiario, nō minus lucide q̃
succincte congestorū & decisorū,

¶ TETRASTICON.

Ad Lectorem eiusdem D. Gregorij

Quisquis amas, paucis, canones nosse latini

Cōiūgi, impediāt qui dirimant ve thozos

Et capis auricomos tetradis carpere fructus

Arboris, ista lege, doctus & esse potes.

¶ Impressum Tracouia per Flozianū
Anglerū e directo Minoris Collegij.

ANNO · D · M · D · XXIX.

REVERENDO

AC CLARISSIMO VIRO DOMINO IO-
anni Choiensky J. B. Doctoz, Pzposito Pos-
naniē, & Archidiacono Cracouiē, Regio Se-
cretario, Studiosozū & suo mecenati, Grego-
rius de Schamothuli artiū & Canonum docto-
r minimus studij Cracouiē, Collegiatus,

LV M TRIENNIO EXACTO PER

Reuerendissimū & vndequaqz ornatissi-
mū patrē. dominū Petrū Cracouiē.
tunc etiā Posnaniē. Episcopū ad La-
nonicatū illi⁹ ecclesie Posnaniē. Reuerēde pa-
ter vocatus demūqz per Reuerendissimū ac splen-
didissimū dominū Joānē Episcopū Posnaniē. mo-
dernū pacificatus: in eoqz cōfirmatus fuissem. quo
in vinea domini. boni operarij munus obiens. cle-
rum eius iuriū pontificaliū lectione. ac populum
cunctū verbi diuini predicatione erudirem. ad viā
qz salutis eterne instituerē. Ne tantoz principum
beneficentia: abusus ingratusue iudicari potuissem
Studui per omē tpus quo illic egerim quod qui-
dem perexigū erat qd me & de beneficio gratum
& de vocatione (si per imbecillitatē licuisset) cōten-
tum. vicissimqz nō sine fuge illic constitutū. atqz
imposito oneri. diligēter satisfacere curantem: te-
statū omībus relinquere vel libelli huius editio-
nem illic docens collegi Explozatū habēs a plu-
ribus iam annis. quibus iura Canonica in achade-
mia Cracouiē. publice profiteor. & in audiendis

confessionibus apud matricē eiusdē vrbis ecclesiā
quotidie obuerfor. quā vtile percomodū z necessa-
riū sit. tam iudicibus quā confessoribus. tot nodos
tot nexos. totq; sanctorū patrū sancita. habere in
promptu z memoria: per quam. pauca ad modū re-
tinere valet humana infirmitas. z innumera pen-
sant. que scire sit astricta. presertim in psonis eorū.
qui publicis fungūt offit. s. z qui circa ea versant
vnde discrimen z salus dependet animarū. Adge-
si itaq; farraginem hanc impedimentorū ex scriptu-
ris Canoniciis. que in matrimonijs accidere solēt.
vnde quilibet absq; multarū l. b. orū recensitōe. faci-
li negotio cognoscere poterit. vel i. memoriā reuo-
care. quicquid. nobile hoc sacramentū. quod in pa-
radiso orū sumpsit. legitime offendat seu impedi-
at. dirimatq;. Cūq; illum laborem iam Talcogra-
phis imprimendū iamq; p magna pre excussum de-
mādassem. Euenit opus z opam simul cū prelis. iri
perditū. dum nostra famigerata vrbis Tracouiana
infausta ignis pflagratōe pessum iret. Abinde re-
sumptis exemplaribus. imouare opus nō sum gra-
uatus vel neotericis pfuturus. Cum itaq; id la-
boris z opere auspicatus fuisset apud illam eccle-
siam in qua tu post Episcopū. primatū merito ob-
tines. visus es inter multos vnus. cui hanc nouam
studij nostri feturā dicaremus. quippe qui cū cru-
ditissimus z studiosissimus ipse sis studiosorū quoq;
asylum habearis. sed quod omnīū maximū atq; op-
timū est. tot virtutibus ornatus es. vt Seremissi-
mus Rex noster. te non vulgari gratia: ac senatus
eius. reliqui deniq; procures. ac inferiores ferme
omnes. te amore haud mediocri psequant. Vnde
spem de te optimā cōcepim? breui fortunā tuas.
quas dotes tue merent. amplissime auctū iri. det
modo deus summus vt ille institutū tuū quo tam

Laudabiliter imbecilliozem etatem peregristi (quod
inter homines sepe accidere solet) nō mutant: non
mutabuntur crede mihi corda hominū te sincere
amantiū. quibus has quoq; nostras lucubratiuncu-
las. ob amorem tuū futuras nō ingratas credim⁹.
at si qui tibi vel odio. vel suapte male volunt. non
est nobis cure. ꝓ ꝛ hunc libellū nostrū conuict⁹ di-
lacerent. Nam tales vel admodū paucos. vel nul-
lius cerebri esse in aperto est. Emittimus tandem
libellum hunc: tuo sub nomie. Qui si subscripseris.
non dubito doctos ꝛ beneuolos omnes illi arrisu-
ros. faciant demū maleuoli ꝛ odiētes quod solēt.
cum bene pre liuore nequeant. Te aut̃ deus opti-
mus maximus seruet felicem ꝛ incolumem in mul-
tos annos ad reipublice; studiosiorēq; ac meā con-
solatiouem ꝛ utilitatem ex Gymnasio meo quar-
tadecima Aprilis. Anno domini Millesimo nono. su-
pra sesquimillesimū.

Candelabri
v. d. d.

Prohemium cum tractatus divisione fo. I.

INTER SEP-
tem ecclesiastica
sacramenta quorū
tria minime ite-
rāt. videlicet ba-
ptismus. ordo. et confirmatio.
eo quod in eorum collatione im-
mutatur character indelebilis. in
anima baptisati. ordinati. et
confirmati. per quem caracte-
rem differt a non baptisato: or-
dinato. et confirmato. ar. c. j. et
ij. de sacra. non iterum. Quatuor
autem iterantur videlicet. Eucha-
ristia. penitentia. vinctio ex-
trema. et matrimonium. de
sum. tri. et si. ca. c. j. vna. n.
Boc tria non iterum. sed epum
quatuor ista. duo quippe pbi
benē voluntaria seu volunta-
tis que obmittere non ē pec-
catū. j. q. j. remissionem. s.
sed notandū. Scilicet. Ordo
et matrimonium. Reliqua quin-
que sunt necessaria seu neces-
sitatis. eo quod sine eis homo
saluari nequit. si ex contemptu
omittantur dum haberi possunt.
notat in c. veniens de trasac.
et d. g. Sed notandū Matri-
monium magnū est in christo et
ecclesia sacramentū. inquit
Aplius ad Ephē. v. et trans-
umptive in c. debitū de bi-
ga. et est tpe antiquius. et v-
lu communius. Magnitudo
huius sacramenti ex hoc de-

prehendit. Nam in matrimo-
nio sunt due coniunctiones. scilicet
consensus voluntatum:
seu animorum. et copula corporum
Consensus animorum in pri-
ma desponsatione factus. signifi-
cat charitatem que consistit
spiritualiter inter ipsum deū
et ipsam animā. sibi per fidē
desponsatā iuxta illud apli.
j. Thoin. vi. Qui adheret
deo. vnus est spiritus cum eo.
Coniunctio corporum: designat
cōformitatē. i. cōiunctionem
et vnitatem duarū naturarū
scilicet diuinitatis et humani-
tatis in christo. que cōformi-
tas designatur inter christū
sponsū incarnatū. et eccle-
siam sponsam per incarnationis
mysteriū sibi copulatā. Iux-
ta illud Joannis. j. Verbum
caro factū est. et habitauit in
nobis. de quo latius i dicto
c. debitū. et apud magistrum
Sententiarū in. iij. dis. 26.
Antiquitas huius sacramen-
ti ex eo patet Quia a deo in
paradiso ante peccatū est in-
stitutum. 32. q. ij. s. ex his. c.
vno de voto li. vi. in officium
plis pereande. et in lapsus
angelici reparationē de pte
dis. j. h. duo. Et dam namq. vi-
sa Eva de latere suo forma-
ta. dixit ore phetico Benēs
q. hoc nūc. os ex ossib. meis
Et ij

Mayan
Machana

propheta
conuictio
cū christo
et
vno de huius
mysteriis in huius

Antiquitas

finis

Prohemium

et caro ex carne mea. propter hoc relinquet homo patrem et matrem et adheret uxori sue. 27. q. 5. h. lex diuine constitutionis. Nota quod dicit relinquet homo. patrem et matrem. quia nepharus est coitus cum talibus. Cum autem dicit adheret uxori sue. exclusit adhesionem masculis. vel concubinis. aut pluribus simul uxori- bus. quia hec sunt contra sacramentum matrimonij. 32. q. vij. adulterij malum. Ideo dicit in singulari uxori sue. et non uxori- bus. Alia vero sacramenta post peccatum et lapsum hominis sunt instituta. in remedium nature humane destitute. de quibus. latius. Cōitas huius sacramenti patet ex eo. Quia enim omnia ecclesie sacramenta: sunt tantum in ecclesia dei. matrimonium tamen. put est fedus humane societatis: etiam apud gentes est. iure naturalis. 1. diff. ius. naturale. c. quanto. et c. gaudemus. de diuor. Sacramentalis autem matrimonij significatio: et eius sanctitas: non est nisi in more sancto eius. i. ubi ecclesia edificata est. 27. q. 1. in sum. Ecclesie nempe integrā fidei. quis nisi perfricte frontis adhibendum negare audeat? Quando quidem christus

in ecclesia se permansum perpetuo promiserit. Dat. pe. xvij. c. in fi. Ecce ego inquit vobiscum sum omnibus diebus usque ad consumationem seculi. Si itaque christus qui est veritas. Ioan. xlij. ecclesie semper adest. nec eam veritate destituet. Quomodo ergo nonnulli nunc iterum veritatem sacramentorum: impugnare. audeant impudenter? Item christus spiritum sanctum promisit: perpetuo in ecclesia mansurum. et eam in omnem veritatem ducturum dicens. Ioan. xlij. Ego rogabo patrem et alium paracletum dabit vobis. ut maneat vobiscum ieternum. spiritum veritatis. Et paulo infra subdit: paracletus autem spiritus sanctus quem mittet pater in nomine meo: ille vos docebit omnem veritatem. Si itaque spiritus veritatis manens in ecclesia in eternum. docet omnem veritatem. et ecclesia multo ante per totos centenarios annos antequam heretici fuissent nati: eodem spiritu sancto ducta. septem tradidit et approbavit sacramenta. quomodo traditio illius falsa fieri potest? Quam apud dei viui columnam et basim docet. scribens. 1. ad Thim. ij. Hec tibi scribo fili Thim.

Conuictus
propheta

Ecce
vultus
ps

cum tractatus diuisione 30.2

mothee. vt scias quomodo
re oporteat in domo dei cō
uerſari. que est ecclesia dei
vini. columna ⁊ firmamentū
veritatis. Si igitur ecclesia
dei vini est firmamentū. ⁊ co
lumna veritatis. qui tali in
nititū basi. ruere nō poterit.
⁊ quia hec ipsa tradidit no
bis septenariū sacramento
rum: inter que cōnumeravit
matrimoniu: merito illi ma
gis q̄ quibusdam modernis
pſeudo christianiſ est fides
adhibenda.

Si quidē ecclesia matri
monij sacramentū legit.
time tradidit ⁊ compo
bauit. Tū ex multis alijs.
tum in primis ex eo: q̄ chri
ſtus Math. xix. ⁊ Marc. x.
ad phariſeos eū interrogan
tes ⁊ tentātes. Si licet (in
quit) viro vxorem dimitte
re? Reſpōdens dixit. Quid
vobis p̄cepit Moyses? Qui
dixerūt. Moyses. Deutr.
xxij. in prin. c. dixit. Si ac
ceperit homo vxorem ⁊ ha
buerit eam. ⁊ nō inuenerit
gratiam ante oculos eius:
p̄pter aliquā feditatē. ſeri
bet libellū repudiij ⁊ dabit
in manu illius ⁊ dimittet eā
de domo ſua. Quib⁹ reſpō
dens Ieſus ait. Ad duriciā
cordis veſtri ſcripſit vobis

p̄ceptū iſtud. Ab initio autē
creature nō fuit ſic. ſed ma
ſculū ⁊ feminā fecit eos
deus. p̄pter hoc relinquet
homo patrē ſuū ⁊ matrē: ad
hereditatē vxoris ſue. ⁊ erunt
duo in carne vna. itaq; iam
non ſunt duo ſed vna caro.
Quod ergo deus coniungit
homo nō ſeparet. Dico autē
vobis quia quicūq; dimiſerit
vxorē ſuā. niſi ob fornicatio
nez. ⁊ aliā duxerit. mechaf.
⁊ qui dimiſſam duxerit me
chaf. hec chriſtus. Ex quib⁹
Primo p̄ſpicuū eſt hec verba
ad viros ⁊ vxores ſpectare.
Secūdo matrimoniu eſſe indi
ſolubile niſi ob fornicationē
ſupueniētē. Tercio hāc vni
onem viri ⁊ vxoris. ſignifica
re chriſti vniōnē ad eccleſiā
Quod Paulus ad Epheſe
v. mire aſtruit. dū virū chri
ſto. feminā vero eccleſie cō
parat. dicens. Mulieres vi
ris ſubdite ſint. ſicut dñs.
Quoniam vir caput eſt mulie
ris. ſicut chriſtus caput eſt
eccleſie. ipſe ſaluator corporis
eius. Sed ſicut eccleſia ſub
iecta eſt chriſto. ita ⁊ mulie
res viris ſuis i om̄ibus. Et
ſubdit. viri diligite vxores
veſtras. ſicut ⁊ chriſtus dile
xit eccleſiam ⁊ ſeipſum tra
didit p̄ ea vt illā ſanctifica
A ij

*Matias
Indignus*

*Ma egredi
mulier*

Prohemium

ret. *zc.* In sup volēs aplūs
ibidem ostēdere. q̄ ecclesie
membra. ex carne ⁊ ossibus
christi formēt. Quēadmo-
dū olim ex ossibus ⁊ carne
primi viri. prima vxor sumpta
sit formationis originem. ad-
dit. quia membra sumus. cor-
poris eius de carne eius ⁊
de ossibus eius. Ob id. ver-
ba que de primis cōiugibus
enuntiabant annectit dicēs
Propter hoc relinquet ho-
mo patrē ⁊ matrē. ⁊ adhe-
rebit vxori sue. *zc.* Postre-
mo infert dicens. Sacramē-
tū hoc magnū est. Ego autē
dico i christo ⁊ ecclesia. hec
Paulus. Vides matrimo-
nij sacramentū magnū. qua-
tenus christi cū ecclesia co-
pulam representat. magnū
nēpe. si respicias christi cum
ecclesia cōiunctionem. licet
forte exigui. si respicias viri
⁊ mulieris copulā i carnē
vnā. *¶* Preterea magnitu-
do ⁊ veritas huius sacramē-
ti ppēdit ex Joāis baptiste
martirio. qui ob matrimonij
violati correptionē ac repre-
hensionē. mortē ab Herode
suscepit. Math. xliij. ⁊ Mar-
vi. Fuerunt vtrq; crimina
multo in specie grauiora. p
quibus reprehēdendis ⁊ ar-
guendis ille moreret. at nul-

lū fuit cōueniētius. p quo
amicus sponsi funderet san-
guinē. q̄ cōiugij violatio ⁊
adulteriū. siquidē illud po-
tissimū in grauē christi (qui
sponsus erat) redūdabat in-
iuriā. qd autē christus fuisse
⁊ sit sponsus. testat Joann.
euangelista capite. sui euan-
gelij. iij. dicens. Venerūt dis-
cipuli Joannis cū iudeis ad
Joannē ⁊ dixerūt ei. Rabi
qui erat tecū transiordanē.
cui tu testimoniū pphibisti.
ecce hic baptizat. ⁊ omēs ve-
niunt ad eū. Respondit Jo-
annes ⁊ dixit. Nō potest ho-
mo accipere q̄cūq; nisi fuerit
ei datū de celo. ipsi vos te-
stimoniū mihi pphibetis q̄ di-
xerim. nō sum ego christus.
sed quia missus sum ante il-
lum. Sequit continenter. q̄
habet sponsam sponsus est.
Amicus autē sponsi qui stat
audire eū. gaudio gaudet pp-
ter vocem sponsi. hoc ergo
gaudiū meū impletū est. Al-
lum optet crescere. me autē
minui. qui desuper venit super
omnes est. *zc.* hec baptista.
Que si expendas. agnosces
q̄ spōsus christus est. ecclesia
christi sponsa. amicus spon-
i Joānes. Quēadmodū itaq;
amicus sponsi Joānes sum
me gaudium se testat. de vni

*Enchiridion
phil. p. 100*

*Magister
Sacra
scribit et
scribit*

on
ch
ui
ba
iri
p
vn

N
me
ma
cel
lit
lib
for
tic
ho
qu
cit
pot
ni
arg
tur
cro
eri
cuc
om
fec
tes
ad
mo
- cat
- qui
- sum
- Bo

one sponsi et sponse. hoc est christi et ecclesie. ita nequit non habere molestissimam. hanc iniuriam fuisse publicitatem irrogatam. tali coniugio. quod per compro habuit. fuisse ipsius unionis sacramentum.

Nec me mouent modernorum pseudo christi molitur istud damnare sacramentum. Si quidem ad hanc necessitatem eos error ille impulit. quo contendunt. in quo libet ope bono peccatum esse committere ipsius concupiscentie. in quouis etiam sanctissimo homine. peccatum fieri. Atque obinde actum matrimonij contra peccatum negant fieri posse. et consequenter matrimonium non esse sacramentum. Que argutie quantum veri habeant. tum apud pueros illos doctores: sanctimonia vice. et eruditione doctrine perspicuos. tum apud modernos omniariam illuminatos eaque sectam sanctus condentes. videte et legite. Illud ad presens. vere christiano tenendum puto. quod actus matrimonialis de se. nec est peccatum. nec est malus. Nam alioquin. nec ipse deus. primis ipsum mandasset parentibus. Benef. 1. inquit. Crescite

et multi. et reple. ter et 26. dist. deinde prope si. Nec est quod dicas in statu nature institutum illud fieri. sine peccato potuisse: quando nondum caro spiritui rebellabat. quia hoc ipsum deus. Benef. 1. per statu nature lapsus precepit nisi dicens. Crescite et multiplicamini. id quod. sine ope coniugali. fieri naturaliter nequit. At quicquid deus iubet. eo ipso quod iubeat bonum esse oportet cum auctor: ille summe boni. mali causa preceptum esse non potest. Unde nec licuisset sine peccato. iudeis egyptios auro: argento. et vestibus preciosis. spoliasset. preterea commodati: nisi illud deus per cepisset. Exodi. 25. Quando igitur actum conjugale precepit. nemo ambigat de se non esse malum. sed circumstantionatum bene et contra quoduis peccatum. fieri posse. de quo aliquid infra. Alioquin Paulus. 1. Corin. 7. non dixisset. Si acceperis uxorem non peccasti. et si nupserit virgo non peccauit. Et. 1. Igitur quod matrimonio iungit virginem suam. bene facit. Ecce locare matrimonio virginem: non modo bonum est. sed bene fit. prout et coniuges cum actum contra peccatum exercere possunt. matrimonij

Quid sint

sacramētū. fuit ⁊ est institutū
¶ Quid q̄a sepius cōprū est
tam in foro penitentie. q̄ in
foro p̄tensioso. multa aiarū
pericula. tam iudices q̄ cō-
fessores: tam maritos q̄ vxo-
res sepius incurrisse: dū p̄-
sone illegittime copulant.
vel copulate. stare p̄mittūt.
aut dū legitime copulate.
indiscrete sepanē. Proinde
dei optimi mariti freti pa-
tricio. p̄ p̄fessoribus ⁊ lu-
dicibus neophitis i iure pō-
tistio. q̄ libros maiores ha-
bere vel legere nō possint.
aut nolunt. Deceui tria p̄

o: dīnē sum̄ atim elucidare.

circa decisionē causarū ma-

trimonialiū emergētia. Pri-

mo quid sint sponsalia ⁊ ma-

trimoniū. ⁊ vnde dicāt. ⁊ q̄

sint cause instituti matrimo-

nij. ⁊ id quidē breuius. Scdo

que sint impedimenta. matri-

moniū. p̄trahēdū impediciētia

⁊ iam cōtractū dirimentia.

Tercio. que sint impedimēta

matrimonij p̄trahēdū impe-

diētia. sed iam contractū nō

dirimentia. de quo glo. 27. q̄

f. in summa.

¶ Prīmū principale theo-
rice plus seruans,

Consensus de p̄hē fitus. fa-
cit matrimonij. sed quid
legatur. dicitur 27.

Circa primū

Quoniam ad ma-
trimoniū per spō-
salia peruenitur.

Nam sponsalia habent se vt
quoddam p̄ambulū ad
matrimonium. Ideo inter
quas personas prohibetur
matrimonium inter easdem
prohibentur etiā sponsalia.

¶ L. oratio. ff. de sponsa. Cum
em̄ quid p̄hibet. p̄hibetur
om̄e id p̄ quod puenit ad il-
lud. vt not. in. c. nā concu-
piscētia de constit. Et in re-
gula. Cū quid p̄hibet li. vj
⁊ o. l. oratio. Quo circa vi-
dendū est. ¶ Quid sint spō-

salia. sunt em̄ mentio ⁊ re-

promissio futurarū nuptiarū

l. j. ff. de spon. c. nostrates.

xxx. q. v. Et dicūt sponsalia

a spondeo. des. quod idem

est quod p̄mitto. vt. l. ij. ff.

eo. hinc sponsus quasi p̄mis-

sus. ⁊ spōsa quasi p̄missa d̄r

Sed post p̄tractū matrimo-

nij adimpleta est p̄missio.

vnde pp̄ie nō dicunt tunc

sponsus ⁊ sponsa. sed mari-

tus ⁊ vxor. etiā ante carna-

lem copulā. Nā solus p̄sen-

sus animorū de p̄senti fa-

ctus. facit matrimonij. 27.

q. ij. c. sufficiat. de quo. j. la-

tius. Et ideo si legat alicui

certū quid. si matrimonium
cū Bertha contraxerit. de-
betur sibi ilico legatū: po-
tē p verba de presenti cō-
trahit. licet matrimonium
carnaliter nō cōsumauerit.
vt in l. cū fuerit. ff. de con.
z demon. De quo plenius
Abbas. Pā. i. Rub. de spō.
z matri. Sponsalia ergo cō-
trahunt p verba de futuro
vt pmitto me accepturum
te in vxorē. z ecōtra. vel p-
mitto q te accipiā in mari-
tū. Nā verbū accipiā z ver-
bū accepturum sunt futuri
tpis. Secus est si cōtrahen-
tes dicant. pmitto q te ab-
hos tpe p vxore tenebo. ha-
bebo. seruabo. fouebo. vt
not. in c. si quis. xxx. q. v.
Nā tūc esset matrimonium
de presenti contractū: quia
hec verba denotant execu-
tionē actus matrimonialis.
Nullus em̄ potest tenere s-
uare. fouere vel habere. ali-
quā p vxore legitima. nisi
pcedat matrimonium. Nā qui
vult psequēs vult necessa-
riū antecedēs. vt clare not
Abbas Panor. in. c. ex pre
de sponsa. hec sunt vera. Ni
si verba denotātia executio
nē actus. sequant sponsalia
de futuro. vt pote. si qs di-
cat. pmitto q te ducā i vx-

orem. z tenebo te p legiti-
ma cōiuge. Nā ppter ver-
ba pcedentia restringuntur
sequentia in tpus matrimo-
nij cōtrahendi. i. dū matri-
moniū fuerit ptractū. z sic
ad futurum tpus ar. c. scdo
requirz de appel. *Nota*
tū q sponsalia de futuro.
transcunt in matrimonium.
si carnis copula sequat post
sponsalia inter sponso. vt
notat in. c. pe. z vlt. de spō-
sa. Quod adeo est verū. q
etiā si spōsus cognoscat spō-
sam de futuro. sub presta-
tione q eam nō cognoscat:
animo pscutiendi in matri-
monium. Nā talis prestatio
nō valet: sicut z turpis pdi-
ctio p non adiecta habet. z
sic nō pdest. c. j. z si. de pdi-
ap. z ideo nō obstat pmo p
testatide. copula sequēs in-
duceret matrimonium. Nisi
forte ante prestationē spō
si seipos absoluerēt. z libe-
ros dimitterent a sponsali-
bus phabitis. Quia si tunc
copula sequerēt. nō trāsun-
deret spōsalia in matrimo-
nium. cū sponsalia fuerūt dis-
soluta: per liberū dissensum
mutuū quod potest fieri p.
c. ij. de sponsa. ita not. docē
in. c. veniens. ij. de sponsa.

*sponsa
de futuro
q non
necesse*

De matrimonio

Item sponsalia solvunt in multis casibus quos ponit
glosa in p. quer. f. vtrū. c. sic quippe. §. si. 27. q. ij. et glo. in
c. de illis de sponsa. p.

Lepra superueniens/furoz/ordo/sanguis/ Et absens,
Lesaq; virginitas/membri damnū/minor etas

Ac heresis lapsus/fideiq; remissio/proxas
Sponsos dissotiant/A vota futura retractant,

Quid sit matrimonium

Matrimonium est legitima maris
et femine cōiun-
ctio. indiuiduā
vite consuetudinē
retinens. 27. q. ij. §. j. de quo
etiā late. 27. dist. iij. Senten.
Ubi potest notari q̄druplex
genus causę. scilicet. Forma-
lis. cū dicitur legitima coniunctio
materialis. cum dicitur maris et
femine. qui in quantū p̄sen-
tiant habent rationē causę
efficientis. Finalis vero. cum
dicitur indiuiduā vite et c. id est.
Puerationē cū ratione. per
quod excludit cōiunctio har-
torum et cōcubine. que p̄ libitū
abijcitur. 32. q. iij. dicat. et c.
meretrices. Legiste autē sic
diffiniūt. Nuptie sunt coniun-
ctio maris et femine. ad p̄so-
rū om̄is vite. diuini et huma-
ni iuris cōmunicatio. ff. de ri-
tu. nup. l. j. Nuptie dicunt a
nube. eo q̄ ibi nubentiu ca-
pitavele. scōz. Isidorus li. iij.
Etymo. c. vlti. et c. femie
xxx. q. v. Et interdū a spō.
so annulus sponse dat i q̄
tū digitū qui fidius appella-
tur. ad designandū inter cō-
iuges fidelitatē. Quia i eo
digito vena qdā sanguinis
fert a corde pueniens. d. c.
femine. Dicitur diuini iur̄
cōdicatio: q̄a ambo debēt esse
eiusdē p̄fessionis et secte: vt
pote ambo christiani: vlt̄ am-
bo iudei. C. de iude. l. ne
quis. et l. nemo. et 28. q. i. ca-
ue christiane. Dicitur humani
iuris. Quia vtrorū efficit eiū-
dem fori. cū foro viri. licet
aliud sit in concubina. ff. de
iudi. l. erigere. et ff. ad mun-
l. de iure. in si. vide etiā ter-
tū cū glo. Anst. de patria.
pote in principio.

Cōtra diffinitionē matri-

Quid sit Mat.

Mat.

Quid sit
p̄so.

monij opponit quātripliciter
Primo. Si matrimonij est
legittima pūctio viri ⁊ mu-
lieris. vel ergo pūctio cor-
porū vel animorū. Si corpm:
ergo inter beata Maria ⁊
Ioseph nō fuit verū matri-
monij. quod est cōtra euan-
gelij Mathei ⁊ Luce. c. i. ⁊
ij. ibi Ioseph noli timere ac-
cipere Mariā coniugē tuam.
⁊ ibi ascendit Ioseph cum
Maria sibi desponsata vxorē
pregnante. Itē esset con-
tra determinationē ecclesie
i. c. beata. 27. q. 1. ⁊ p̄tra ma-
gistrū sen. i. liij. dis. 26. Si a-
nimorū. ergo in patria posset
esse matrimonij. quod est cō-
tra illud Mathei. 22. In re-
surrectiōe neq; nubent. ⁊c.

Item si matrimonij est
pūctio. ergo tor essent ma-
trimonia inter puges. quot
essent pūctiōes: qd̄ dicere
est absurdū. q̄a est vnicū t̄m
matrimonij. Cōsequētia p̄-
bat. q̄a multiplicata causa
multiplicat effectus. i. scire
ff. de verbo. obli. c. in. Bene-
fi. de elec. ij. q. ij. 6. Notan-
dū versū. si plura. Sed pū-
ctio maris ⁊ femine est cau-
sa matrimonij ergo ⁊c.

Confirmat. Nullū sacra-
mentū iteratur sup̄ eandem
materiā. ar. c. j. de sacra. nō

ite. Sed mas ⁊ femina cōiū-
cti. sunt materia matrimonij
vt tenet docto. in. liij. dis. 34
ergo postq̄ semel pūcti
sunt: nō debet inter eos cō-
iunctio repeti. ⁊ sic aufert
finis p̄cipalis matrimonij.
videlicet plis suscipiende
intentio.

Itē si causa efficiēs ma-
trimonij est mutus ⁊ liber
psensus Strahentiā. vt d̄r.
i. c. sufficiat. 27. q. ij. Aut er-
go psensus cohabitationis.
aut carnalis copule. aut v-
terq;. Si cohabitationis. er-
go inter fratrem ⁊ sororem.
posset esse matrimonij p̄tra
c. nō debet. de Stan. ⁊ affini
Si carnalis copule. ergo in
matrimonio Ioseph ⁊ bea-
te virginis. nō fuit verū ma-
trimonij. Quia uentibus
virginitatē. nō solū nubere
sed velle nubere. damna-
le est. inq̄t Hieroni. 27. dis.
volutibus. Nō etiā vterq;
psensus. q̄a filij non fuisset
verū matrimonij. inter Io-
seph ⁊ beatā virginē Ma-
riā. patet per predicta.

Itē siue matrimonij sit
pūctio corpm scd̄ pūctio
nem. siue animorū scd̄ psen-
sum. ergo nō pertinebit indi-
uiduā p̄suetudinē vite. i. in-
diuisibile p̄uersationē. ⁊ c.

De matrimonio

net sequētia : q̄a hec p̄iun-
ctio: frequenter dissoluit p̄
odiu. vel p̄ alias causas. er-
go ⁊ matrimoniu. ⁊ sic non
erit indissolūū seu inseparabile
¶ Ultimo matrimoniu non
est sacramētū noue. l. ergo
nihil ad nos p̄tinebit. q̄ su-
mus in noua lege. Antece-
dens p̄bat. Antē legem est
istū iū hī i paradiso. Genes
ij. vrs. dixi. ¶ Respondeo q̄
matrimoniu ē sacramētū no-
ue legis. q̄a est sacre rei sig-
nū. i. vnionis christi cum an-
ima fidei. ⁊ sponsi christi ad
ecclesiam. vt in al. c. debi-
tum de Biga ⁊ dixi s. Nam
sicut in ablutione baptisma-
li. est aliqd p̄manens. vt im-
pressio characteris. interior
⁊ aliqd transiens. vt lotio
exterior. ⁊ vtrūq̄ d̄ baptis-
mus. vt. i. q. i. de trape. vbi
de hec. Ita in matrimonio.
est aliqd p̄manens. ⁊ hoc ē.
vinculū sacramentale. p̄ qd
ligantur vir ⁊ mulier. quan-
tūcūq̄ exterius seperētur.
⁊ aliqd transiens. sicut p̄iun-
ctio. p̄mo mō facta p̄ ver-
bū exterius: vel exteriorē
actum: vel per aliquod sig-
num. p̄sensum mutuū expri-
mēs. vt not. in. c. tue de spō
⁊ vtrāq̄ d̄ matrimoniu. ⁊
vtrāq̄ d̄ p̄iunctio. ⁊ ideo re-

cte matrimoniu p̄iunctio d̄:
id est vinculū sacramentale.
diugalis societatz. idiuūū
quo ad intentionē p̄trahen-
tiū: p̄perue em̄ debet p̄tra-
hi matrimoniu. quo ad p̄po-
situm. 32. q. ij. solet. ⁊ per
hec possunt solui om̄ia con-
traria prius facta. Tamen
singulariter ad vnūquodq̄
respondet. ¶ Ad p̄mū d̄:
q̄ matrimoniu est p̄iunctio.
animorū in corpibus ratōe
vtentiū. ⁊ habētū sepe di-
stinctos. Illa autē p̄iunctio q̄
respicit totū p̄iunctū: ⁊ est
matrimoniu essentialiter.
non est affectio animorū vel
approximatio corpū. sed qd
dā vinculū obligatoriu. Et
cū ifert. ergo erit matrimo-
niu in futura patria. Dico
q̄ nō. Tum q̄ cessabit offi-
ciū matrimonij: quo ad finē
p̄reande p̄olis. ex quo an-
gelex cho: i iam per voīes
erūt adimpleti de p̄se. diff. j
hij duo. Tum q̄ nō erit ibi
opus matrimonij remedio.
eo q̄ officē erūt sicut ange-
li del. Mathei. 22. Cessante
ergo causa finali matrimo-
nij. cessabit ip̄m matrimoniu
⁊ effectus eius. c. cū cessan-
te de ap.

¶ Ad sedz em̄ sua p̄firmatio-
ne. Dico q̄ p̄iunctio in diffi-

nitio[n]e matrimonij. p gene
re posita. debet summi p cō
iunctiōe seu vinculo sacra
mentalī. Cōiunctio vero cō
iugij. seu copula est effectus
seu vsus matrimonij. De q̄
infra latius. Unde sicut plu
ries vti ratiōe. nō facit plu
res hoīes. ⁊ sicut frequen
ter manducare corpus xpi
nō dicit sacramenti itera
tiōē sed vsū. ita nec fre
quenter vti copula matri
moniali. iducit pluralitatē
seu iterationē coniugij.

¶ Ad terciū. Dico q̄ cau
sa efficiēs matrimonij est cō
sensus cohabitandi. marital
societatis seu coniugalīs con
uersatiōis. q̄ nec est simpli
citer cohabitatiōis. nec car
nalis copule. Quia p̄trahē
tes possunt p̄sentire in car
nale copulā t̄m implicite. ⁊
hoc sonant verba. p que cō
trahit matrimonij scz acci
pio te in meā vxorē: ⁊ econ
tra. vt. c. p̄. de sponsa. ⁊ sic
potuit p̄sentire: beata vir
go. ⁊ hec via videt sanctio
quo ad beatā virginē. Unde
magister in iij. dist. 28. ⁊ xxx.
concludit. Cōsensit ergo ma
ria. i. coniugalē societate. sed
non in carnalē copulā. Nisi
de ea de? specialiter p̄eci
peret. De hoc p̄sensu B

tianus. 27. q. ij. ¶ Cum ergo
recitat quatuor opiniones
in sequentibus. c. adducen
do p ⁊ contra. quē p te. si
placet lege. ⁊ vide. Franci.
Zaba. ij. c. Cū locū de spō
in viij. q. ¶ Ad quartū. Di
co q̄ matrimonij d: indiui
duā vite p̄suetudinē retine
re. habendo respectū ad id
quod fieri debet: quod plus
debet attendi. nō qd fit. vel
accidit. c. Cū causas de elec
Vel d: indiuiduū. i. indissolu
bile quo ad p̄positū. debet
ēssē p̄trahē hac itētiōe. 32. q.
ij. solet. nisi ius separet ⁊ di
uidat. 33. q. ij. quos s̄p̄iur
¶ Ad vltimū. Dico q̄ ma
trimonij. quo ad sui institū
tiōē primēuā. nō est noue
legis sacramentū. sed bene
quantū ad efficaciam: eo q̄
tunc nō habuit vim p̄feren
di gratiā. sicut modo habet
in noua lege. in qua non est
euacuātū sed p̄firmatum. ⁊
factū gratie causatiū. vide
Rich. in iij. dist. 26. ar. iij. q.
ij. ⁊ Wona. dist. 27. ar. i. q. j.

¶ Dicit autē matrimonij
¶ Vbi matris mu
nis. i. officiū vel
de bitum. ⁊ d: a
matre matrimo
nium. ⁊ nō a pa
tre patrimonij. Quis pater

De dignitate

fit dignior. et agēs. ut a digni
ori fieret dñoiatio. c. cleios.
xxj. dist. Quia hec dñoiatio at
rēdit hic a digniori sine. digni
tas autē finalis matrimonij.
est fructus seu ples matri-
monij. i. pcuratio de vero plis
mater magis facit eo qd m-
iora sunt onera matr. i. ma-
trimonij fructu. Nā ipsa ē
inceptu grauida: i. partu
dolorosa: in lactando labo-
riosa. vt dicitur in c. ij. de puer.
infide. et 27. q. ij. in summa.

¶ Dignitas matrimonij patet per hos versus.

Auctor/postq; locus/tempus/saluatio/virgo
Christus/discipuli/signum factum quoq; primum.

Dignificant statum licite coniugij.

¶ **Auctor.** i. dignitas matri-
monij claret ex ipso aucto-
re. q. fuit deus. q. solus re-
gulam matrimonij instituit
Genes. ij. c. si. de frig. et ma-
le. auctor autē regule sancti
Francisci. seu reliquorū mo-
nachorū fuit simplex hō. et c.
¶ **Postq; locus.** qd in loco
paradisī matrimonij est in-
stitutū. Genes. ij. c. mco. li
vj. de voto.
¶ **Tempus.** qd tpe nature insti-
tute in eius innocētia. ante
lapsum peccati ipsorū ptho-
plastoꝝ. i. primorū parentū.
Alie vero regule fraterni-
tati vel monachorum sunt
post peccatū. et in hac valle
miseriarū institute.
¶ **Saluatio.** qd tpe genera-
lis diluuij. solū quatuor pa-
ria diuigatorū. saluata sunt
a diluuiō. cū omnes alij statū
perissent. Genes. vij. c.
¶ **Virgo.** tū qd suā matrem
virginē virginī Ioseph de-
sponsare voluit. Luce. j. et
Matth. j. Tū magister sen-
in iij. dist. xxx. in fi. habuit in
quit coniugij Marie et Iose-
ph alias causas speciales.
scz vt virgo solatio viri su-
stentaretur. vt dyabolo par-
tū celaret. vt Ioseph esset
testis castitatis. defendēs eā
ab infamia suspitidis. ne vt
adultera damnares. 27. q. ij
inuenta. Tum qd beata vir-
go sua presentia nuptias in
chana galilee honorauit. si-
liū interpellando dicēs. Io-
annis. ij. Vinū nō habent.
¶ **Christus.** qd christus sua

De institutione matrimonij. fo. 7

presentia matrimonio solennizato interfuit in chana galilee.

¶ Discipuli etiam interfuerunt nuptijs in chana. Jo. ij.

¶ Signū factū quocōprimū.

¶ Tū qā matrimonij est magis signū sacramētale in chris̄to et ecclesia vtr̄s. dixi. in p̄hemio isto. Tum qā christus

primū signū suorum miraculorum fecit in nuptijs. Querten do aquam in vinū. Joā. ij. c.

¶ Predicta octo dignificacō statū p̄iugij. vltra statū virginitū viduarū sacerdotum et religiosorum ac monialium. vide Disten. et ibi not. in. c. j. de spōsa. duo. et sermones thesauri. de nuptijs. sermo. 38.

¶ Quatuor modis vñū sacramentū dicitur alio dignius. d.

Maiores in effectu baptismus/corpus in esse.

Cōiugij in signo maius. sed chrisma ministro.

¶ Ad est baptismus est dignius sacramētū alijs effectu. hoc ē rōe efficacit. eo q̄ delet peccatū originale. d. peni. dist. vij. nullus. c. maiores. q. vtrū de bap. et. c. ef.

¶ Corpus inesse. i. eucharistia que p̄tinet corpus christi. est dignius in esse suo ratione sanctitatis. qā ibi est sanctus sanctorum. j. q. j. multi

¶ Cōiugij i signo maius. i. matrimonij est dignius alijs sacramentis ratione significacōis. qā signat unione christi cū anima fidelis. vel unione christi cū ecclesia. c. debetū de Biga. et dixi. s. late.

¶ Sed chrisma ministro. i. p̄firmationis sacramentum est alijs dignius. ratione mai-

nistri illud p̄ferentis. qā sō lū p̄ episcopos p̄fert. d. p̄se dist. v. his vero. vide glo. in. c. nihil i sacris. d. p̄se. dist. ij. et lo. i. al. c. mlti. j. q. j.

¶ De causis instituti matrimonij in lege quadruplici. Richardus refert. scdm aliquos quadruplex potest cōsiderari institutio matrimonij. Quedā ordinata ad p̄creatione plis. et mutuū solaciū. et sic d. esse institutū in offitij. et sic fuit institutū ante peccatū. Quedā in remediū p̄cupiscentie. contra morbiū p̄cupiscentie que est vulnus peccati. et sic potest dici fuisse institutio. post peccatum. tempore legis naturali. quedam quantum ad de

De Usu matrimonij

terminationē psonarū. & sic
potest dici fuisse institutū in
lege Moysi. q̄. Reuerti. xviij.
determinauit. xij. psonas q̄
inter se nō possunt p̄trape-
re. de quibz. j. in verbo co-
gnatio natural. quedā quā-
tum ad representationē mi-
sterij: p̄inectiois christi & ec-
clesie. & sic potest dici fuisse
institutū in noua lege.

¶ Sed quia tres vltime p̄-
sate institutioēs in hoc due-
niunt: q̄ sunt in remedij: &
etiā sua institutio siue ante
peccatū: siue post: fuit signū
p̄inectiois christi & ecclesie
¶ Melius est vt dicamus p̄m
sententiā magistri sen. in iij.
dis. 26. q̄ matrimonij ante
peccatū fuerit institutū in
offitiū. post peccatū aut̄ nō
tū in offitiū: sed etiā in re-
mediū: & q̄a de ratioe sacra-
mentū est: q̄ sit signū & reme-
diū. Ideo non ita proprie
dicitur: q̄ matrimonium in
quantum est sacramentum
fuerit institutū ante pecca-
tū: sicut post peccatū. Ideo
Imoc. i. c. iuuenis de spon-
sa: dicit: q̄ cause principales
institutū matrimonij fuerūt
due: scz. susceptio pl̄: & cui-
ratio fornicatiois. 32. q. ij. q̄.
his ita. & magister sen. i. iij.
dis. 26. dicit: p̄na causa fuit

ad officium vt natura mul-
tiplicaret. q̄a de² dixit. Be-
neb. ij. Crescite & multipli-
& reple. ter. Alia in reme-
dium. vt scilicet natura ex-
cipes & vitij cohiberet. scz
vitandi fornicationem/ Alie
cause minus principales pos-
sunt esse multe: scz refor-
matio pacis inter p̄traben-
tes: vel eoz parentes. pul-
chritudo mulieris: diuitie:
accumulatio amicorū: huma-
nitatis solatio. vt in schib².
27. q. j. nuptiarū. de quo dicit
vt ibi. Tamen h̄mō intentio
pueris nō p̄taminat sacra-
mentū: sicut nec vita mini-
stri criminosa. j. q. j. si iustus
¶ Nec ob. si. d. sacramenta
sunt remedia p̄tra morbum
c. Tū om̄e crimen. de p̄se.
dis. ij. & quod ibi notat. Sed
tpe innocentie: ante lapsum
in peccatū: nullus erat mor-
bus nec peccatum: ergo nec
erat necessariū alicuius sa-
cramēti remedij. Quia di-
co q̄ tūc nō erat institutū
matrimonij sub ratioe qua
est medicina: nec sub ratioe
qua est sacramentū pprie lo-
quendo. vt s. dixi. sed tū in
offitiū nature multiplicade
d. c. nuptiarum: vt angelici
chori reparent: q̄ causa ante
peccatū suberat. vt s. dixi.

fol.

g. fo
re m̄
h. m̄
m̄

legis
m̄

2
prot
m̄
fornis
1

10

Usus matrimonij seu copula inter fo. 8

cōiuges potest fieri ex quatuor causis, Versus,

Quatuor ex causis fiunt connubia carnis

Ut satiet/vitet/gignat/aut debita reddat

Primum mortale/sed quod sequitur/veniale

Sed duo postrema/fiunt penitus sine culpa,

PRIMO causa incontinentie quis exercet actū matrimoniale: dum scz preuenit ipsam: voluptuositatem: adeo qd etiā si nō esset ppria vxor: aduc vellet eam cognoscere: et hoc est mortale: qd adulter est ardentior in suam vxorem amato: 32. q. iij. origo.

SECUNDO ppter vitā dā fornicationem. et hoc est veniale: quia apłus dicit. Ma beat vnusq̄sq̄ suā vxorē ppter fornicationē scz vitandā 1. Cor. vii.

TERCIO ppter generationem prolis.

QUARTO ob reddendū debitū altero coniugū exigente: et his duobus modis nō est peccatum: immo etiam potest fieri meritorium quādo videlicet vel religio plis preande: vel virtus iustitie: reddendi debitū mo

uet ad talem actū: dñ tamē homo sit alias sine mortali. *sed mor tali fit.* vt tenent doc. m. iij. sententia dñ. 31. Nec obstat. si dñ. qd illo tpe quo actus cōiugalīs exerceet presentia spiritus sancti nō datur. vt dñ Hieron. in. c. pñubia. 32. q. ij. ergo ibi nullum erit meritū. Tenet consequentia. Quia nullus actus dicitur meritorius ex se. nisi aliat charitas dei. 1. Cor. i. xij. Quia rñder Iho in dñ. 31. iij. q. ij. qd illo tpe recedit spiritus sanctus quo ad actum pphetandi: non autem merendi. vide textū cum bona glo. in. c. quicqd. et in d. c. connubia. 32. q. ij. vbi hec late notantur. et tñrum de primo principali: pñ sequamur scdm: et magis tā iudiciis qd confessoribz. qd etiam aduocatis necessarium.

Circa secundū principale Queritur

*Impedimēta
q. 1. 2. 3.
q. 4. 5. 6.
q. 7. 8. 9.
q. 10. 11. 12.*

QUOT SVNT
impedimēta ma-
trimoniū strā-
gendū impediē-
tia: et tractum
dirimentia. et intellige si p-
ueniant matrimoniū: nā tūc
dirimūt: nō quidē verū ma-
trimoniū: sed illud quod cō-
tractū est de facto. et nō de
iure. Si vero sequūt matri-
moniū nō dirimūt illud. Nī

si votum religionis facte cū
effectu ante carnalē copu-
lā. c. ij. de conuersi. siug. de
quo infra lati⁹. Ad questio-
nē ergo rñdeo cū Immo. i. c.
Iuuenis de sponsa. q. talia
impedimēta sint duodecim i
genere. que p- tinent his ver-
sibus: quos ponit Distensis
in summa de matri. g. quali-
ter impediatur.

Erroz/conditio/votum/ cognatio, crimen

Cultus disparitas/vis/orzdo/ligamen. honestas

Si sis affinis/vel forte coire nequibis

Hec socianda vetant cōnubia/iuncta retractāt

¶ Quoz versū subiciū in-
fra declaratio. Nec obstat si
quis dixerit. Contractus ma-
trimoniū est diuina opatio.
Iuxta illud Mathei. xij.
Quos de? dñs ait: homo nō
seperet. 33. q. ij. quos deus.
Sed diuina opatio. nullum
potest impedimentū habere
q. dei opa sunt pfecta. De
utr. 32. c. maiores. de bap. et
ei⁹ est. ergo matrimonium
nullū potest habere impedi-
mentū. Quia respōdet Ri-
char. in. iij. sen. dis. 34. ar. j.

¶ contractus matrimoniū:
nō tantū est opatio diuina:
sed etiā humana. et ex pte
qua humana est: recipit im-
pedimenta. Unde tria impe-
dimenta accipiunt ex parte
cause efficientis. que est li-
ber p-sensus strahētū per
verba de presenti: vel aliq
signa exp-ssus. 27. q. j. suffi-
ciat. c. cū locū de sponsa. q
sunt. erroz: dditio: et coactio.
de quib⁹ latius infra. et ma-
gister sen. iij. dis. 27. Tria v-
aut sunt impedimēta expte

*v. Impedimēta 3^a ex pte et i. 1^a
nō est*

*¶ Impedimēta et fi-
nat 3^a*

Error in matrimonio 50.9.

1 cause finalis: que est suscep-
 2 tio plis generande. Item
 susceptio plis educatio ad
 3 cultū diuinū. Itē remediū
 17 1. concupiscētie. Contra genera-
 17 2. tionē plis est impotētia co-
 17 3. eundi: Ptra: scōz est dispari-
 17 3. tas cultus: contra terciū est
 crimen machinatiōis adul-
 17 3. terij. quo reddit se hō indi-
 gnū remedio cōcupiscētie
 p matrimoniu. de quo lati⁹
 infra. ⁊ magister sen. dis. 31.
 iij. Tria vero sunt p ppatio-
 nem ad causam formale: q̄
 est vinculu inseparabilitatis ī
 tota vita ad debitū coniuga-
 le reddendū: si ab altero ex-
 igitur: Ptractū p verba de
 presenti. vel alia signa equi-
 pollentia: p̄sensum p̄trahen-
 tium exprimentia. c. tue de
 spon. Itē significatio vniōis
 christi sponsi cū ecclesia spō-
 sa. de quo in c. debitū de bi-
 ga. ⁊ dixi s. ⁊ magister sen.
 dis. 26. iij. ⁊ sunt ista: ordo
 sacer: votū solēne: ⁊ ligamē
 alterius matrimonij. Tria
 postremo sunt impedimēta
 p pparationem ad causam
 materialē: que sunt p̄sone
 matrimo nū legitime p̄tra-
 hentes. Natura em̄ in cōiu-
 galī concubitu abhorret p̄pi-
 quitatem psonarū sui sang-
 uinis vel attinētie. ⁊ hec p

pinquitas est triplex. scz p
 cognationē: p affinitatem: ⁊
 publice honestatis iustitiā.
 c. nō debet de p̄lang. ⁊ affi-
 c. ad audientiam de spon-
 sa de quib⁹ infra latius. ⁊ ma-
 gister sent. in. iij. dis. 34. ⁊
 ibi Richar. ponit versus pre-
 cedentes. Error: p̄ditio. ⁊

¶ Nam primo dicitur
Error,

Errare in pposito est
 vniū p alio putare. 22.
 q. ij. in quibus rebus.
 vel p vero falsum putare.
 38. dis. q̄uis. ⁊ q̄a nūcū est
 tam p̄trariū p̄sensui quā er-
 ro: vt s. in l. si p erro: em.
 ff. de iuris. om. iud. ⁊ errā-
 tis voluntas nulla est. L. d.
 iuris: ⁊ fac igno. l. cū testa-
 mentū. ⁊ filr errantis p̄sen-
 sus nullus est. 29. q. j. q. j.
 vbi de hoc impedimento er-
 roris agit per totū. In ma-
 trimonio autē requirit mutu-
 us p̄trahentiū p̄sensus qui
 est causa efficiens matrimo-
 nij. vt s. dicitur est. ⁊ q̄a er-
 ro: remouet vel impedit co-
 gnitionē que est causa con-
 sensus. ⁊ omniū actiū ipius
 voluntatis. vt inquit Augu-
 st. de trini. Inuisa diligere
 possumus. incognita nequa-
 quam. igit error impedit ip-
 sū

B ij

De errore persone

sum matrimonii: quod cau-
sari debet ex consensu. Quia
qd em impediat causam: de
sui natura impedit etiam ef-
fectum eius. ar. c. petrus de
homi. Sed error impedit con-
sensum qd est causa matrimo-
nii: patet per predicta: ergo
et ipsum matrimonium impedit.

foror
ad
luc
habet
Ex quo sequitur qd matrimo-
nium in furore: vel dolo con-
tractum non tenet: intelligen-
do de tali furore: vel dolo
qd consensum excludit: ut si qs
fingat se esse Joannem filium
Petri diuitem: de quo petro
puella noticiam habuit. et
iste contrahat cum tali puella.
qd tandem cognoscit non esse
Joannes: sed alius: iste er-
ror persone impedit et dirimit:
nisi errans postea scienter con-
sentiat verbo vel facto. ut
pote per copulam ar. not. in.
c. cuius rei. 29. q. ij.

Error
4 plos
1 plos
Pro quo nota qd in pro-
posito quadruplex est error: scz
personae: qualitatis: fortune: et
conditionis. Error persone est
quando qs putat esse Ale-
xandrum et ipse est Plato. vel
si qs contrahere se credit cum
Barbara et contrahit cum Ka-
therina qd credit esse Bar-
baram: et iste error impedit
matrimonium et dirimit. quia
non adest consensus in certam

personam: qd est causa matrimo-
nii efficiens: eo qd errans non
consentit. ut s. dixi.

2 plos
1 plos
1 plos
Nec ob: si dicas qd Jacob
non consenserat in Riam: sed in
Rachel et tamen tenuit ma-
trimonium cum Ria. Genes. 29.
qa et si non consenserat antea
denter. tamen exposit et con-
sequenter.

2 plos
Contra. Si dicas. ergo pa-
mus peccatus fuit fornicari-
us quod sentire contra tale
patriarcham est absolum. Dic
quod non: qa ille maritali af-
fectu Riam cognouerat: et
illa vincto affectu sibi debi-
tum persoluit: eo qd putabat
iure primogenitarum et pater-
nis imperijs sibi fuisse se co-
pulatam. 29. q. j. S. sed obicitur

2 plos
1 plos
Circa hunc errorem. Nota
dum qd ad hoc quod aliquis
erret in persona: oportet qd per
visum vel auditum vel famam
habeat noticiam talis persone
cum qua contrahere intendit:
qa in penitus incognitum nec
consensum nec amorem dirige-
re possumus. ar. in. l. cum ab
eo. 9. mesam. ff. de con. emp-
not. in. c. nec illud. xxx. q. v.
Unde si qs dicat se filium ma-
gni palatini in generali. vel
filium regis in genere: vel fi-
lium magni comitis in gene-
rali: de quibus nullam habet

De qualitate erroris fo. 10.

noticia puella: et credēs enī
esse talem qualē se dicit: cō
trahat cū eo: tenet matri
moniu: Quis nō sit filius re
gis: vel comitis: qā potius
errauit errore fortune vel q
litis: q nō impedit matri
moniu. et non errore psonē:
eo q circa penitus ignota:
nō tam erramus quā deci
pimur. Secus si quis asse
rat se filiū regis Anglie vel
Ballie specificē: et cū talē
mulier credens: cū eo ptra
hat: non teneret matrimo
nium: qā ipsa p̄sensit in pso
nam filij regis Anglie. et nō
in aliā: cū ubiq̄ habeat noti
cia regis Anglie: saltē per
famā vide. glo. in summa. 29
q. 1. ad fi. et xxx. q. v. nec ill
Error: qualitatis. vt si q̄s
p̄trahat cū corrupta vel le
prosa: vel cū infirma: quam
credebat esse virginē: vlt̄a
nam: talis error: nō impedit
matrimoniu: qā nō excludit
p̄sensum in psonā determi
natā directū. Nec ob. Si di
q. Si intendo: cōtrahere cū
christiana: et ipsa est Indea:
vel heretica: taliter p̄trahē
do nō tenet matrimoniu.
28. q. 1. caue. et tñ hic est er
ror: qualitatis. Quia dico q
hec qualitas inducit diuer
sitatē secte seu religionis: q

om̄ino impedit christianit̄: e
tiam sciēter p̄trahere cum
Indea: nisi ad hoc q̄ duer
teretur ad fidem. c. quanto
d̄ diuor. et 28. q. 1. q̄si p totū.
Error: fortune. Quando
quis putat esse diues: q̄ tñ
est paup. Unde si qua nubit
pauperi quē credebat esse
diuitē: nō potest renuntiare
matrimoniu: eo q error: for
tune nō euacuat p̄sensum.
29. q. 1. S. itē si q̄s. Idem si
p̄trahit cum tortore quē pu
tat aliū artificem Idē si q̄s
p̄trahit cū plebea: quā pu
tauit esse nobilē: quod itel
lige esse verū: quando p̄tra
hens errauit circa nobilita
tem subiecti: secus si erra
uit circa subiectū nobilita
tis: qā tunc esset error: pso
ne: q̄ impediret p̄trahi et di
rimeret contractum.

¶ Circa errorē q̄litis,
Nota hanc regulā.

Nulla infirmitas: quā
tūcunq̄ grauis: p̄e
stat facultatē dissola
nēdi matrimoniu: etiā quo
ad thori seu mutuam serui
tutem: eo minus quo ad vī
culum. siue ergo supueniat
furo: siue lepra: siue demē
tia: siue francus morbus: siue
efficiat clauda: vel epilenti

De errore conditionis

ca: nō debet matrimoniu se
pari. de quo tex. in. c. si qui
r. c. si vero. 32. q. vii. r. in. c.
si vroz. 32. q. v. per que in
ra alias dñstus dñr: q ma
rimoniu cōtractū p verba
de presenti p epilenticu oc
cultum: nō separat. nisi al
ter velit ingredi religionē:
ante dñmarū matrimoniu.
c. versū. r. c. ex publico d cō
uersū. Diug. Nā si matrimo
niu. p furiosum laborātem:
p lucida itervalla ptractū:
nō dissoluit. vt in. c. dilect
de sponsa. ergo nec dissolue
tur ptractū p epilenticum.
Rationem predictoz ponit
Cardinalis Zabari. in. c. qm
de diug. lepro. qā nō debet
addi astrictio astrictio. vij. q. j.
cum pēssio. r. nihil tā hu
manū quā dñges picipare
inuicem tales casus fortui
ros. ff. solu. matr. l. si eū do
rē. g. si maritus. Nec ob. si
qs. contra omēs predictos
errores sic obijtiat. Omnis
error: q impedit volūtariū.
prestāt impedimentū matri
monio: eo q matrimoniu de
bent esse libere voluntaria
c. cum locum. c. gemma de
sponsali. Sed ignorantia cui
uslibet circumstantie tollit
voluntarium scdm philoso
ppū. iij. Ethicoz. c. iij. ergo

quilibet error: respectu cui
uscūq circumstantie: etiā qua
litatē r fortune: impedit ma
rimonium. Quia respōdet
Richa. vbi. s. q quis error:
cuiuslibet circumstantie impe
dit scd: qd voluntariū: nō
tñ impedit. simpliciter volū
tariū: put ē error: qualitatē
r fortune: q consensum non
excludit.

De errore conditionis.

CONDITIONE vno mō
bi stat? psonē. vt cū qs
d: libere: vñ seruilis cō
ditionis. i. status. 32. q. iij. li.
beri. r. c. si. de seruis nō or
din. r. sic capis in pposito.
Alio modo conditio dicitur
futurus euentus in quē ac
tus suspendit scd: Bar. in
l. j. ff. de pdi. r. demon. r. sic
accipit pditio put ē suspē
sua alicuius actus. vt si qā
ptrahat cum aliqua si patri
suo placuerit. r. r. impo
tat talis pditio p verbū si.
N. Scito q vt modus est: si
pditio: qā causa. Vide nota
ta i. c. versū de pdi. ap. r. de
vtracq pditione hic aliq sub
iungemus.

CONDITIONE status est
triplex. scz deterior: par. r
melior. r. scd: hoc Error: cō
ditionis seruilis subijst iugis

religio
an gna
inf nra
miz

52 obis
at

Error: cōditionis p
ipsoz qd m dñst

quis
cō
diri
cū l
bit
noz
gio
mon
pos
bo
inge
rari
casu
led
ter:
stan
nij:
era
P
hab
pot
min
uul
cif
ven
min
dico
ln f
ctu
rau
eud
qā
qui
tū
eta
niū
2
m f

De statu conditionis fo. 11.

Quia aut ē error deterioris
conditionis. et iste impedit et
dirimit. vt quia liber credit
cū libera contrahere. et contra-
bit cū serua seu ancilla ig-
noranter. vt in. c. ij. de iu-
gio seruo: et nō tenet matri-
monij fauore libertatē: nisi
postea scienter consentiat ver-
bo vel facto. 29. q. ij. c. si q̄s
ingenuus: et quasi per tot. et
ratio quare non tenet hoc
casu matrimonij: q̄a alter
leditur sine culpa et graui-
ter: q̄a in tribus bonis sub-
stantialibus ip̄ius matrimo-
nij: videlicet ple: fide: et sa-
cramento. c. om̄e. 27. q. ij.
Primo in bono plis: q̄a nō
habebit plem: pater in sua
potestate: sed i potestate do-
mini cuius est serua: vel ser-
uus: q̄a quod ex re mea nas-
cit meū est l. solū. ff. de rei
vendi. sed seruus est ip̄i? do-
mini. ergo. 2c. Nec ob. si
dicas. q̄ absurdū est hoīem
in fructu esse: cū om̄es fru-
ctus: deus gratia hoīs opa-
rauerit. vt d̄r tex. in. q̄ in pe-
cudū. Insti. de rerum diui.
q̄a ibi loquit̄ de fructuario
qui nō habet in fructu par-
tū ancille: hic aut̄ d̄r de pp̄-
etario: q̄ habz directū domi-
niū tā ancille quā part̄ ei?
¶ Item ledit̄ alter diu-
gu

in alio bono substantiali ip̄i
suis matrimonij. videlicet i
bono fidei: q̄a nō poterit ser-
uus vel serua reddere de-
bitū: libere v̄l libero: ob
uitutē dño obligatā. Item
ledit̄ in tercio bono matri-
monij. videlicet in bono sa-
cramenti: q̄a facile impedit̄
inseparabilitas matrimonij.
Potissima tamē causa qua-
re iste error impedit̄ est ec-
clesie institutū. 29. q. j. c. vno
¶ Aut est error paris condi-
tionis: vt si contrahit seruus
cum serua: putās eam libe-
ram: vel contra: putans
eū liberum: et iste nō impe-
dit: q̄a isti sunt de pari tur-
pitudine p hoc. c. significa-
sti de diu. vbi mulier no-
torie fornicata repellit pe-
tens virū si maritus conti-
nuit: alias secus: occurrit e-
nim eis illud ad Roma. ij.
in quo alterū iudicas: teip-
sum p̄dennas: et qualē vis
habere vxorē. talem te ser-
ues eidem. 32. q. vj. c. j. et. ij.
et p hoc ratio theologica in
iij. sent. di. 36. q̄a in matri-
monio est quedā obligatio
eq̄parantie ad debitū red-
dendum et mutuā seruitu-
tē facit bo. glo. in x. reliq̄e
c. si infidelis. 23. q. ij. Sed in
tali equiparatiā: non potest

Nota documentū

aliquis requirere maiorem obligationē: ex alio q̄ ipse possit ei facere: ergo cū eū lis sit obligatio inter seruū et ancillā tenet matrimoniū licet putauerit eā liberā: et hoc tenet glo. 29. q. ij. i summa. et Joā. an. i. c. si. d. p. u. f. Aut est error: melioris conditionis: vt si seruus pertrahat cū liberā: quā putabat ancillam: et tenet matrimoniū fauore libertatis: et est presumptio q̄ libentius cōtraxisset cū ea si sciisset eā liberā. et hic est casus i quo inuito p̄fertur beneficiū: et iudicatur p̄ inuito. ff. de liber. cau. j. ij. et. iij. scdm̄ Joā. an. et licet glo. 29. q. ij. in summa dixit isto casu nō esse matrimoniū: q̄a est error in dispari p̄ditiōe: sed cōmunis opinio docto. in. c. ij. de coniug. seruo. tenet q̄ tñ fauore libertatis impeditur matrimoniū: et sic vbi deteriorat conditio pertrahēris. secus. si meliorat: vel p̄seruat in paritate. et idem tenet Panor. in. dic. c. ij. q̄a ex quo p̄sensū est in p̄sonā isti errores extrinseci: et magis meliorantes vel parificantes statum nō debent impedire tñ sacramentū: et indubio iudicandum est p̄ matrimonio. vt

i. c. licet ex quadā de testi. **HIC NOTA.** Si aliquis sciens certitudinaliter aliquid quod Canonicū impedimentū: puta p̄sanguinitatis. finitatis. seruitutis. et. contrahat cū aliqua hoc ignorante: talis p̄mittēdo se ei: peccat mortaliter: ex quo scit nullū matrimoniū esse. et sic mechaf. per illud (Exodi. xx.) Nō mechaberis. nō mine em mechie: intelligit quilibet illicitus cōcubitus vt legit in. c. meretrices. 32. q. iij. secus si ambo impedimentū ignorarēt. et solemniter pertraherēt. c. si. de clan. despō. Si vero alter habet credulitatē in p̄scientia de tali impedimento: quis clare nō sciat: similiter peccat mortaliter cognoscendo: siue talis cōscientia p̄cedat ex causa p̄babili. siue temeraria: q̄a qcquid sit contra p̄scientiā edificat ad iehennam. c. litteras. de resti. spo. li. Si vero aliter dubitat de impedimēto: et tñc aut ex leui causa: vel temeraria iste scrupulus oritur et debet eum p̄ponere: et sic potest debitū petere et reddere sine peccato: aut ex p̄babili causa habet scrupulū

tunc p̄
re deb
exige
pericu
sed re
bio ob
garur
q. j. qu
aliqui
liter f
dimen
debitū
classe
milite
Si aut
tantū
bili et
dere
Sed
causa
p̄scien
exige
tioni
teras

C
Intell
tus: si
sp̄san
ter tu
te in
ditio
fio.
pis: i
lis. l
p̄dec

tunc potest exactus reddere debitū: sed ipse nō potest erigere. aliter se exponeret periculo mortalis peccati: sed reddendo nō: quia indubio obediendū est cui obligatur: et ob hoc excusat. 23. q. 1. quid culpā. Ideo q si aliquis plūgū certitudinaliter sciat matrimonij impedimentū: nō debet reddere debitū. etiā ad mandatū ecclesie: sed potius debet humiliter pati excoicationem. Si aut nō pcerto sciat: sed tantū credat: ex causa pbaibili et discreta: tūc pōt reddere debitū: sed nō erigere. Sed si ex leui et temeraria causa id eradat. deponendo scientiā potest reddere et erigere. tex. est in. c. inquisitioni de sent. ex. et in. d. c. litteras de resti. spoli.

CONDITION suspensiva actus. Est quedam adiectio posita vlt subintellecta in dispositiōe actus: suspendens et resolvens ipsam dispositionē: vt si patet tuus cōsenserit accipio te in vxorē. 22. Et talis cōditio est quadruplex i pposito. videlicet honesta: turpis: indifferens: et impossibilis. Honestā dī. q facit ad decentiam matrimonij. vt

traho tecū si parentes tui cōsenserint: vel que nō derogat honestati matrimoniali. vt accipio te in vxorē si centum dederis. et talis cōditio ante euentū suspendit matrimonium: ita quod qui sub tali cōditōe ptrahit si dissentiat. vel mutet animum: aut pendente cōditōe cum alia ptrahat: tenet iste scōus cōtractus: quous postea cōditio eueniat. nisi a cōditōe recesserit: cognoscēdo carnaliter affectu maritali: taliter sub cōditōe desponsatā ante implemētū cōditōis. vel nisi pure abiecta cōditōe in eā cōsenserit. vt in. c. de illis. c. sup. eo. et. c. p tuas. de cōdi. appo. hmoi em cōditōes. nō sunt ptra substantiā matrimonij: nec de substantia ei. Unde matrimonium potest esse cum illis et sine illis. Illa autem honesta cōditio que est de substantia actus matrimonialis requirit omni no adesse: puta si christiana dicat iudee: vel pagane: cōtraho tecū si vis fieri christiana. 23. q. 1. nō optet. qā optet ptrahetes esse eiusdem secte: secus si dicat heretice mulieri predictā cōditionē: qā ex quo ipsa suscepit baptismi sacramentū: nō potest

De turpi conditione

pprie dici alterius secte. et ideo tenet matrimonium. ut notatur in al. c. non optet. et Pano. in. c. si. de pdi. appo

TVRPIS seu inhonesta pditio subdistinguitur. q̄a quedā est p̄tra substantiam matrimonij: et talis appositā in p̄tractu matrimonij vitiat matrimonium: puta si alter p̄trahentium dicat p̄trabo tecū si generationē plis euitabis: hec p̄ditio est p̄tra bonū plis. Vel si dicat p̄trabo tecū: donec inueniā aliam: honore vel facultatibus te digniorē. hec p̄ditio est p̄tra sacramentale vinculum matrimonij: quod debet esse indiuiduū. Vel si dicat. p̄trabo tecū: vel accipio te in vxorem: si te adulterādā p̄stitueris: hec conditio est contra bonū fidei. In appositione talis p̄ditionis: matrimonialis p̄tractus caret effectu. ut in. c. si. de pdi. appo. Et ratio: q̄a remota p̄re substantiali actus. remouetur ipse totus actus. ut not. i. c. tua de spon. c. i. de baptis. Unde p̄restatio detrābens parti substantiali actus vitiat actum. i. q. j. detrābe. sed pars substantialis matrimonij est quodlibet ex his bonis tribus videlicet. Fides:

et sacramentū. c. omne 27. q. ij. Ideo si p̄ditio apponatur talis q̄ detrābat vni ex istis bonis. viciat totum matrimonij contractum.

ALIA est turpis p̄ditio in se: sed nō p̄tra substantiam matrimonij. ut si quis dicat. accipio te in meam vxorem: si patrē occideris: vel si furtum feceris. et h̄mōi: que q̄a nō sunt cōtra substantiam matrimonij: nō vitiānt illud: sed ipse viciant. id est p̄ nō adiectis debent haberi: tanq̄ vitiōse. Unde si apponant in contractu: tenet matrimonium. et h̄mōi p̄ditioes reiciūdo. c. si. d. pdi. ap

CONDITIO impossibilis: ut si quis dicat cōtrabo tecū si digito celum tetigeris: vel si hanc ecclesiam illuc transtuleris p̄ nō adiecta habet i. p̄tractu matrimonij. d. c. si. Unde tenet matrimonium ac si putaretur fuisse p̄tractū. Secus in alijs p̄tractibus: puta emptionis: locationis: donationis et. q̄a in talibus p̄tractibus p̄ditio impossibilis adiecta vitiat p̄tractū. q̄. impossibilis. Insti. de here. instit. et. d. c. si. et instit. de iuri. stipula. q̄. impossibilis. vide. glo. circa si. 32. q. ij. et. soler.

CONDITIO idifferēs
dicitur que : nec est tur-
pis si se. nec honesta. nec
de substantia: nec cōtra sub-
stantiā matrimonij. vt si na-
uis ex Asia venerit. Vel si
Petrus creabif consul: cō-
traho tecū: et talis ante eue-
ntum eius impedit seu suspē-
dit matrimonium: nisi prius
pure p̄senciat. vel carnali-
ter sponsam cognoscat: ante
implementū p̄ditiōis: quia
tunc recedit a p̄ditiōe. vt
not. in sepe al. c. si.

Pro quo nota summarie
ad hoc q̄ quelibet conditio
suspendat matrimonium ita
vt nō teneat ante euentum
p̄ditiōis requiruntur octo.

Primo quod conditio sit
de futuro. et nō de presenti.
vel p̄terito. vt p̄traho te-
cum: si Rex Polonie viuit.
vel p̄traho tecū si fuisti Ro-
me. Nā si iste p̄ditiōes sunt
de presenti vere: statim fit
matrimonij accedente con-
sensu vtriusq̄: q̄a nō est ne-
cesse euentū p̄ditiōis expe-
ctare. vt i. l. institutio talis
ff. de p̄di. instit. que est per
rerū naturam sunt certa: nō
morā obligatiōē. vt dicit
tex. in. g. conditiōes. Instit
de verbo obliga.

Secundo q̄ non interueniat

cōsensus de presenti purus
ante euentū conditionis. c.
de illis. de condi. appo.

Tercio q̄ nō interueniat
carnalis copula ante euen-
tū conditionis. c. per tuas.
de condi. appo. **Q**uarto
q̄ p̄ditiō non sit necessario
extitura: vt cōtraho tecū: si
sol orietur. vel si fiet in E-
bro: aut si dies pasche adue-
nerit: vel si dies Annuntia-
tionis sancte Marie luce-
cet. et c. Quia ex quo ista cō-
ditio est omnino extitura: sta-
tim est matrimonium: q̄a ta-
lia necessario futura: sunt
iam presentia in suis causis
iuxta not. in l. si pupillus. g.
i. ff. de noua. ita tenet Pri-
en. Zaba. et Panor. in d. c.
per tuas. Sed cōtrariū te-
net glo. Boss. et Joan. And
ibi. Et dicūt q̄ si trāseat ad
secunda vota: ante p̄ditiōis
euentū tenebit matrimonij
Quod credit summa Ange-
verū in foro p̄tentio so In
foro aut poli: iudicandū est
scd̄s eorū intentionē. Si enim
nō intendebant tūc p̄trahere:
sed in t̄pus p̄ditiōis: sic
nō erit matrimonij: et sic e-
rit vera opinio glo. et Joan.
And. q̄a licet stipulatio sub
p̄ditiōe que omnino est ex-
titura nō sit p̄ditiōnalis: et

Notum continentie

tamen in die: ita qd nō debet aliquid: antequā veniat dies vt not. in d. 9. j. Secus si in tendebant tunc p̄trahere. ¶ Quinto quod p̄ditio non sit turpis aut impossibilis: q̄a sic habet p nō adiecta. Excepta illa que est cōtra substantialem matrimonij vt s̄ dixi. ¶ Sexto. qd cōditio sit appposita a principio p̄tracti matrimonij. Nā si matrimonij nū esset primo pure contractum: et postea apponeretur p̄ditio: non posset suspendere contractum: nec rescindere. c. dixit dominus. 32. q. j. ¶ Septimo. qd uterq; p̄trahentū cōsentiat expresse in p̄ditionem. vt dicit Immo. et doct. in c. si. de cōdi. appo. Nā nisi ambo in conditionē p̄sentiant expresse: nō impeditur matrimonij. 32. q. ij. aliquando. Etia si vnus dicat: contraho tecū si generationem plis euites. et. Si alius p̄tradicat. d. c. aliquādo. Idē si alter taceat: q̄a p̄sumit p̄tradicere: fauore matrimonij. i. d. c. p tuas. eo ti. ¶ Octauo. qd p̄ditio p̄p̄e capiat p̄ p̄ditide. et nō p nō vel causa. Nam quando modus est possibilis et honestus nō suspēdit p̄tractū: put fa est p̄ditio: vt p̄traho tecum

vt sim gratus tuo patri. et. Si autem p̄ditio capiat p̄ causa seu per modū cause: tunc habetur p nō adiecta in matrimonio: vt contraho tecum quia es virtuosa. et. nisi esset cōditio necessaria: puta si dicat cōtraho tecū: quia es libera. quia si esset sua nō valeret. vt s̄ dixi. et. ¶ Quid si quis dicat. Contraho tecum si te virginem inuenero: an erit matrimonij? Respondet distinguēdo: quia aut vult eam inuenire virginem per aspectum matronarum: et tūc nō erit matrimonij ante euentū conditionis: quia non est cōditio turpis. aut vult eam inuenire virginē per copulam: et statim cognoscendo erit matrimonij: quia hec cōditio debet haberi p nō adiecta: eo qd sit turpis: p̄supponit em̄ primū coitum fornicarium. vt tenet Ab. in d. c. per tuas. ¶ Item quid si dicat. Si p̄miseris me rem tecum habere: dabo tibi decem: vel matrimonij tecum cōtraham. Ad quod hom̄ iste tenebitur: an ad decem dāda: vel ad matrimonij contrahendum? Quidam dicūt qd non erit matrimonij per co

pulam : quia dando decem:
potest se liberare: eo q̄ i al
ternatiue: debitoris est cle
ctio: ⁊ fufficit alterum adi
pleri: regula i alternatiue
li. vj. Sed Ioan. de lig. ſc.
q̄ in propoſito iſta conditio
quo ad hanc partem ſi pmi
ſeris me rem tecum habere
dabo decem: eſt turpis: quia
inducit copulam fornicariā:
igitur iſta pars alternatiue
habetur pro nō adiecta. re
manebit ergo altera pars
alternatiue ſcilicet tecū ma
trimoniū cōtrahā: illa ergo
ſolum remanebit in obliga
tione: ⁊ ideo copula ſupue
niens tranſfundit iſta ſpon
ſalia in matrimoniū de pre
ſenti preſumptum: facit re
gula: vt ſile per ſuutile non
debet viciari d̄ reg. iuris. li
vj. vide. glo. in x. ſi permife
ris. c. i. de p̄d. duo. ⁊ ibi hoc
not. doc. ⁊ maxime Caſper
de cal.

¶ Totum,

VCTVM caſtrat? ſeu
ſtinentie: quoddam eſt
ſimplex. i. nō ſolemnifi-
catum ſacri ordinis ſuſcepti-
one: nec alicui? religioſis a ſede
apoſtolica approbare: tacita
vel expreſſa pfeſſione: vt ſi
quis expreſſe vouit ſponte
ſeruare caſtratam: tale vo-

tum impedit matrimonium contrahendum: sed nō dirimit contractum. 27. dis per tot. in tex. ⁊ glo. c. rursus⁹ qui clerici. vel vouentes mat. tri. con. pos. ¶ Quoddam est votum solēne: qđ scz sollemnizatur predictis modis scilicet religione approbata aut sacris ordinibus suscep- tis. c. vno de voto. ⁊ voti. re- li. vj. ⁊ tale impedit matri- monium contrahi ⁊ dirimit contractum. vt in. d. c. rur- sus: qui clerici: vel vouētes Unde si quis subdiaconus. diaconus: vel presbyter aut religiosus pfectus: cōtrahat matrimonium debet sepe- rari: vt irregularis denuntiari. vt in. c. i. qui clerici. vel ro- hodie ipso facto sunt exco- muni per cle. eos. de consang ⁊ affini. Ricet autem votū vttrūq. equaliter obliget quoad deum: tamen eccle- sia per suam cōstitutionem noluit inhabilitare ad con- trahendum vouētes simpli- citer: sed solum vouentes sollemniter d. c. vno. de voto li. vj. Unde si nō esset eccle- sie constitutio. taceret ma- trimoniū a religioso vel sa- cerdote contractum. vt re- net glossa in dicto capitulo rursus. Sed quia.

Votum continentie

Sed quia ecclesie tanq̃ dei
sponse cōstitutio ⁊ traditio:
eque obligat vt preceptum.
de pe. dif. v. in sum. ⁊ sicut
preuicatores diuinariū le-
gum coercendi sunt. ita ⁊
contemptores ecclesiastica-
rū p̃stitutionū: ⁊ p̃suetudi-
nū. xj. dif. c. in his rebus. idē
preuicatores voti sunt co-
ercēdi. adeo q̃ cōtra solos
attētores huius criminis:
leges ipse tanq̃ p̃ atrocio-
ri crimine vltiore gladio in-
surgūt. Unde tex. in. l. si q̃s
non dicam. C. de epi. ⁊ cle.
canonizata. 36. q. ij. si q̃s nō
dicā. ⁊ de peni. dif. j. si quis
nō dicā rape. Dicit. si quis
nō dicam rapere sed atten-
tare tm̃: iungendi causa ma-
trimonij: sacratissimas virgi-
nes. i. moniales: ausus fue-
rit: capitali pena feriat. Qd̃
dera si solus tentatus pena
capitali ferit: qua pena er-
go sunt feriēdi: q̃ religiosas
deo dicatas: effectualiter si
bi copulat: q̃nquidē triplex
crimen perpetrant. sc̃z ince-
stus. sacrilegiū: ⁊ adulterij.
vt not. in. c. h̃j ergo. ⁊. c. seq.
27. q. j. ⁊ dicam. 7. in x̃. aut
moniale ducis.

¶ Vicit vero votū p̃ susce-
ptionem sacri ordinis solen-
nizatū impediāt matrimonij

sequens: per iura s̃. allega-
ta: nō tamen precedens: eti-
am si nōdū esset per carnis
copulā p̃summatū: quo cir-
ca. Si quis durante matrī-
monio etiā nōdū p̃summa-
to: aliquem de sacris ordini-
bus suscepit: dissoluto ma-
trimonio. nec in ordine sus-
cepto ministrare: nec ad su-
periores ascendere poterit
nisi aliquam de religionibus
approbatis ingrediat. ⁊ ei⁹
regulam expresse vel tacite
p̃stet. qui si monit⁹ nolit
religionem ingredi: nōdū
matrimonio p̃summato. Ex-
tunc si vxor infatērit. com-
pellit per excoicationē ad
matrimonij p̃summatōnē.
Ita notabiliter d̃: in extra-
uaganti. Ioan. 22. de voto.
Ex hoc vltimo infer. q̃ ta-
liter ordinatus. ⁊ p̃manere
vxoī compulsus. non mini-
strabit in ordinibus. ⁊ tamē
ratione ordinū. ho:as Cano-
nicas dicere teneb. c. fi. 92.
dif. ⁊ not. in. c. j. ⁊. c. dole-
tes de cele. missa.

¶ Dixi aut. s̃. de p̃fessione
alicuius religionis a sede a
postolica approbate. quia si
quis contrahat post p̃fessio-
nem alicuius regule nō ap-
probate: tenebit matrimoni-
um. etiā si tunc dū p̃trahē.

bat credebatur regulā appro-
batam. vt dicit glo. pen. in
d.c. vno de voto. li. vj. Vel
etia si esset regula approba-
ta terci ordinis beati thomi
vel frācis. tenet matrimo-
niū: eo q in terci regula:
nō omnia tria substantia lia re-
ligionis. videlicet: castitas:
paupertas: et obedientia vouē-
tur. de quo vide Panor. in
c. expte. ij. de puer. diu. ca.
¶ Quid si quis post votum
simpler castitatis cōtrahat
matrimonium. an peccet? et
quicquid in hoc alij dicāt. Vi-
de q peccat: qā agit implici-
te contra votū suū dādo al-
teri potestatem sui corpis: qā
vir nō habet potestatem sui
corporis: sed vxor: et cōtra
vt dicitur. i. Chonin. vj. Et licet
hoc casu p̄trahēdo intēdat
ingredi religionē aī. p̄sum-
mationē matrimonij. vt sic.
nō ageret cōtra votū: tamē
agit p̄tra iura. c. si vir. xvj.
dist. c. p̄sult. et c. rursus q
cleri. vel vo. et agit p̄tra da-
tam fidem deludendo alte-
rū p̄iugij cū intentione bene-
gandi debitū: et forte illude-
ret matrimonij sacramēto.
Ideo talis vouēs peccat mor-
taliter p̄trahendo: nisi for-
te certifice per spiritūsan-
ctū q deus sic veller nō se-

qui copulā. vt i. c. beata ma-
ria 27. q. ij.

¶ Quid si vouens simpliciter:
p̄trahat. an possit exige-
re matrimoniale debitū si-
ne peccato? Dico q in hoc
sunt due opiniones. vt dicit
glo. in. c. si quis votū. 27. q.
1. Primo q peccat solū exi-
gendo p̄mā vice: qā votum
extinguit per sequens ma-
trimoniū. vt not. in. c. de vi-
duis. ij. 27. q. 1. et hāc putāt
veriores doctores in. c. rur-
sus qui cle. vel vo. Alia opi-
nio dicit q semper peccet mor-
taliter exigēdo. vt tenet glo
in. c. agathosa. 27. q. ij. et in. c.
quidam. et c. placet de puer
diu. ca. Quā Ioan. An. Vin-
cen. et eos sequentes dicūt
tutiorē. et quis sint qui di-
cunt primā opinionē p̄cede-
re: tunc quando nūq̄ exigē-
do redderet se nimis alteri
cōiugij onerosum. Tamē om-
nes Theologi in. liq. dist. 32.
indistincte tenent. q q ante
vel post matrimoniū: fecit
votū castitatis. erigere non
potest: licet reddere tenet.
c. charissim⁹ de puer. diu. ca.
Ratio p̄mi: qā aduc tenet
seruare votū suū quo ad se:
quantū ad ea in quibus po-
tuit sibip̄ p̄iudicare. scz.
quantū ad exactiōē. c. pla-

De cognatione spirituali

Est de Juer. Diu. Unde si
si morietur vxor: nō posset cū
alia trahere. c. cōsuluit. eo
fi. Qd etiam pcedit. Hugo.
et Archi. rrr. q. j. de eo. r. c.
si vi. simplex. 27. dis. Quia
votū nō erat ablatū sed ex
ecutio voti. quia scda opinio
est tutior: quo ad forum con
scientie. Ideo seruanda. vt
ergo vouēs simpliciter: et cō
trahens. exigere possit sine
peccato: petat dispensatio
nē ab ecclesia: quā episcop⁹
potest pcedere ex causa le
gittima: vt tenent docto. in
d. c. rursus q. clerici. vel vo.
¶ Ex predictis infer: q. si
ambo vouentes simpliciter
trahant: tenet qdē matri
monii: sed neuter potest ex
igere nec reddere: nisi sciat
alterū indigere: per aliqua
indicta vñ signa. nec posse ex
igere: tūc reliquo posset cō
misceri: et vterq. reddere vi
cere. vt tenet glo. 27. q. j.
si quis votū. r. c. de viduis
ff. Tamen verior est opinio.
vt neuter possit exigere sine
dispensatione: et predicta in
tellige quādo vterq. scit i
pedimētū alterius. Si autē
nō habens votū continentie
traheret sciēter: cū habē
te votū: peccaret: qā pñci
paret cū eo in crimine. ar. c.
n cōcubine de sen. ex. tenet

tamē matrimonii. et potest
iste nō vouens exigere.

¶ Quid si q. vouit vel iu
rauit: nūq. cognoscere mul
erē. an si postea duxerit vx
orem: non obstante voto vel
iuramento possit sine pecca
to cognoscere? Dico q. sic
qā tale votū: vel iuramentū
nō obligat i hoc casu. Tū qā
nō extēdit se ad nō cogitata
licita. Tū qā tale votū nō ob
ligat eo casu. qā ē ptra pcep
tū apli d. vñ ore reddēdo j. Co
ri. vij. Unde glo. mag. i. al. ca
si q. votū. 27. q. j. Si tamē
taliter vouendo vel iuran
do intendebat nō cognosce
re tam extra matrimonii:
quam in matrimonio: penite
at: de incauto iuramento: vñ
voto violato: quod quia fuit
simplex: pcedebat cōtrahi s; nō
dirimit tractū. vñ. d. ixi

Cognatio.

COGNATIO est tri
plex. scz naturalis seu
carnalis. Spiritual: et
legalis. Cognatio carnalis.
dicē consanguinitas: que attē
nentia sanguinis inter ali
quos importat. Spiritualis
d: compaternitas: vel cōma
ternitas. Legalis cognatō:
d: adoptio: vñ arrogatio do
quibus infra per ordinem.
¶ Consanguinitas. Est attē
nentia psonarū: ex eo pue.

inter
ali
per
est
den
carn
Exe
deru
ata
Da
chris
et I
Sim
loze
Jo
fuit
Nec
nem
an p
ex leg
legit
de ph
eo q
Ideo
alis n
ri filii
neq. i
mor. in
tur aū
munis
aliqui
inter s
tiam e
Dicif
ne ptra
dis. Eu
Ide: q

diens: & una descendit ab altera: vel ambe ab eadem. per ppagationē carnis. Ut est vinctū psonarū: ab eodem stipite descendit: carnali ppagatione ptractū. Exemplū. ab Adam descenderunt Laym & Abel. a beata Anna descenderūt tres Marie: quarū prima parit christū. Iacobū scda minore & Ioseph iustū peperit cū Simone Judā. Tercia matrem Iacobū volucremq; Joannē. inter omnes istos fuit panguinitas attinētia. Nec tamē quo ad phibitio nem matrimonij distinguit: an panguinei sint pereati ex legitimo thoro an ex illegitimo. not. in. c. p tuas. de pba. & in. c. veniens. de eo q cognouit cons. vxoris. Ideo sicut filia mea spiritu alis nō potest iure copulari filio meo legitimo. Ita neq; illegitimo. ita dicitur in. c. si. de cog. spi. Dicitur autē stipites in pposito cōmunis parēs: illa psona a q aliqui traxerunt originē: q inter se sunt panguinei & etiam ei a quo descenderūt. Dicitur autē carnali ppagatione ptractū: per quod excludit Eua a consanguinitate. Ade: qā nō p ppagationem

sed p formationē ex costa & latere Ade est pducta. Benet. c. ij. Uū Adam & Eua nec fuerūt cōsanguinei nec affines: sed principii panguinitatis & affinitat.

Unde qā impedimentum panguinitatis extendit se tantū ad quartū gradum: in quo panguinei ptrahere phibent. & si ptraxerint sepatur. vt est tex. i. c. nō debet de pangu. & affi. & tales gradus attinentie panguinitatis nō possunt clare cognosci nisi habeat p oculis depicta arbor panguinitatis: ideo ad illā & ad ibi notata recurrēda est. Quarū pictura sequitur in charta seorsum in vtroq; sexu.

Ex quibus hic pauca subiciam. Primū q cellula vana in medio arboris: ideo nō habet nomē speciale: qā omnes ab ipsa sumunt exordij denotatiōis. Unde ipsa aliquādo appellat pater respectu sui inferioris: aliquādo vocatur frater respectu collateralis primi. aliquādo vocat filius respectu nepotis. &c. Unde qdam eam appellant Prothēū: quia si cur pthēus deus marinus. vel insignis vates: varias assumere solebat formas: vt

Declaratio arbor: consang

bleit Vergi. iij. Georg Ita
 z hec vacua cellula varias
 accipit psonarū denotatio
 nes. Ioannes aut And. ap-
 pellat eam Petruciū. Tu
 vero potes eā tuo noie. vñ
 illius de cuius panguinita
 te queris appellare. z teip
 sum vel illū ibidem locare.

*Cor. sang. uine
 cas. vñ. h. d. l.
 neat*

¶ Scdm Cōsanguinitas ha
 bet tres lineas. scz ascende
 tiū: descendentiū: z collate
 raliū. Est aut linea in ppo
 sito: pluralitas seu collectō
 psonarū: ab eodē stipite de
 scendentiū: gradus in se cō
 tinēs. z numeros distinctos
 habens. vt patet in arboze
 panguinitatis.

¶ Linea ascendentīū appel
 latur illa que a cellula va
 cua ascendit. vt pater: auus
 pauus: atauus: abauus: tri
 tauus. zc. per masculinum
 sexum. similiter mater: auia
 pauia: atauia. zc. per sexū
 femininum.

¶ Linea descendentiū voca
 tur in descendendo a Pe
 trutio seu a cellula vacua:
 vt filius nepos: pnepos: ab
 nepos. zc. per sexū masculi
 nū. Similiter filia: neptis p
 neptis abneptis: atneptis.
 zc. per sexum femininum.

¶ Linea collateralīū appel
 latur illa: in qua sunt fra

tres z eorū filij q patrueles
 dicunt: semp respectu Pe
 truci. z d: linea collatera
 lium psonarū: qā ad latus
 Petruci ponit Unde colla
 terales lineae a dectris ipi
 petruci continent: agnatos
 Petruci. i. eos qui per vi
 rilem sexū: seu expte patris
 descendunt vel ei attinent.
 Collaterales vero lineae a
 sinistris Petruci continēt
 cognatos. i. eos q p sexū fe
 mineū. seu expte matris de
 scendunt: vel nobis attinēt

¶ Unde ponunt tres regu
 le. de cognatione carnali.

¶ PRIMA. In linea ascen
 dentiū z descendentīū quorū
 sunt psonae de quibus queri
 tur: cōputatis intermedijs
 vna demptat: tot sunt grad
 inter eas. Unde si vis scire
 quātū distat Petruci: ab ab
 auo: vtroq; pputato z inter
 medijs: q nos sunt psonae dū
 pra ergo vna. quatuor sunt
 gradus: ergo Petruciū dī
 stat quarto gradu ab auo.
 abauus vero Petruci dī
 stat ab abnepote petruci p
 nouem psonas: vna ergo dē
 pra distabit octauo gradu.

¶ Si queris an iste abauus
 posset ptrahere cū abnepote
 Petruci. ex quo sunt in oc
 tauo gradu. Dico q nō. qō

inter ascendentes et descendentes est perpetua prohibitio contrahendi matrimonij.

Unde si Adam habere nus vi ueret non posset habere aliam uxorem ab Eva. ex quo omnes descendimus ab Adam et per ritum nuptiarum. et ibi glo. ad idem. Iustit. 3. nup. 9. j. Si queris quare in hac regula demitur una persona. Dico quod ideo: quia filius vel filia est de sanguine patris vel matris: unde a patre in filium non fit descendus per duos gradus: sed tantum per unum.

Item sicut unitas non est numerus: sed principium cuiuslibet numeri sic corpus stirpes non facit numerum.

¶ SECUNDA regula. In linea transversali equaliter: toto gradu persone descendentes a consanguinitate. distant inter se: quanto distant a stirpe. scilicet Canonibus. Exemplum Si facis abavum stirpem iter Petrucium et pronepotem patrui. Nam illi sunt in linea equali eo quod quilibet a consanguinitate distat quarto gradu. ergo et inter se quarto gradu. Secus secundum leges. quia in hac linea equaliter collateralia. quicquid Canonista simpliciter hoc legista duplicat. Ut Petrucium a pronepote patrui

distat secundum leges octavo gradu

¶ Si queris quare legista hoc duplicat quod Canonista simpliciter. Dico quod ideo quia computatio Canonica fit propter matrimonium praecedens. Sed in matrimonio duae persone faciunt unum matrimonium quia ibi sunt duo in carne una. ut Genes. 2. et in. c. de bitu de Biga facit. 22. q. 2. c. 1. Ideo duae persone computantur per unam. Computatio autem legalis fit propter successionem hereditatis. Sed hereditas per successionem non deferretur nisi de una persona in aliam. ideo quod libet persona per unum gradum computat. Unde quia iste successiones hereditatum sunt consanguinitates post mortem sanguineorum. Ideo signantur per nigra puncta scilicet. l. 35. q. 1. 2. l. 1. c. 1. et 1. prohibito autem matrimonio et consanguinitate fit propter sanguinis propinquitatem: ideo signantur per rubra puncta qualis est sanguis.

¶ Dicitur autem linea collateralis seu transversalis quod continet illos qui a nobis per generationem originem non descendunt. nec nos ab eis ut fratres sorores. et cognati descendentes. Verum tamen ab eodem consanguinitate. scilicet parente propagati sumus cum eis. Unde duae

Lij

De cognatione carnali.

linee recte distantes: faciūt vnā collateralem seu transuersalē. Exemplū linea ista que incipit a Petrutio descendendo sub ea filius filia nepos neptis. Itē linea que incipit a fratre Petru cū circa cellulā vacuam: et post eam descendēdo: filius filia. Itē nepos neptis. Itē hec due recte linee simul sumptæ faciūt vnā transuersalem seu collateralem.

¶ TERTIA regula. In linea transuersaliū inequali: quotto gradu remotior distat ab aliquo superiori seu cōmuni stirpe: eodem distat a quolibz descendēte: ab eodē supio: e p aliā lineā: vsq ad lineam eqlitatē. hec regula colligit ex. c. quod dilectio. et c. vir qui de sang. et affi. vbi dī. quotto gradu remotior distat a cōi stirpe: toto distat a quolibet alio p aliā lineā descendentiū ex eodē. Et potest esse ratio: qā atel nentia puenit ex stirpe: cū stipes sit principiū attinentie: ergo recessus a stirpe ē recessus a quolibet alio p aliā lineā descendente: in quātū ergo recedit a stirpe: recedit etiā ab alijs personis descendētibz vsq ad lineā equalitatis. Exē

plū ponendo abauū stirpē Petrutio et filius ppatruū: sunt in linea inequali: quā Petrutius distat a stirpe quarto gradu p primā regulam supra posita: ergo etiā distat a filio ppatruū quarto: et ab omnibz ibidē descēdētibus vsq ad lineā equalitatis. Et ratio huius est: qā psona addita psonæ vsq ad lineā equalitatis: nō facit crescere gradus: vnde ppatruus: filiū eius: nepos et p nepos: omnes distāt quarto gradu a Petrutio scdm Canones.

¶ His p̄suppositis dico sex p̄missa. Per nature ratioē sanguinitatis phibet matrimoniū: tantū inter patrē et filiā eius. Itē inter matrē et filiū eius: ppter reuerentiā: ne sit socius q debet esse subiectus. Unde dī Genes. h. relinquet hō patrem et matrē et adheret vxori sue. Magis tamen est contra legem nature: q filius habeat matrem in tali turpitudine subiectā: vnde quedā bēta etiā talē coitū cū matre horrēt donec durat cognitio matris. vt recitat phīs li. viij. de animalibus: de equo q cooptam sibi matrē cognoscit: quo tandē

comperito: seipsum de alto
piceit et interfecit.

¶ Secūm. Rex diuina ppter
pupiscientia refrenandam
et honestate seruanda phi-
bet matrimoniu i lege Do-
saica: tantu in primo et scdo

gradu in linea inequali iter
cōsanguineos et affines. vt
patz Reuēti xviij. c. et hec
psone sunt xij. que p̄tinent
his versibz quos ponit glo.
in. c. litteras de resti. spoli.
in p̄. diuina lege.

Nata/soror/neptis/matertera/ fratris et vxor

Et patrui coniunx/mater/patnigna, nonerca

Vxorizqz soror/patnigni nata/nurusqz

Atqz soror patris/coniungi lege vetantur,

¶ Quod aut dictu est de vx-
ore fratris: debet intelligi
de fratre mortuo q reliquit
liberos: alis si ē mortu sine
liberis: tunc frater supstes
cogebat accipe in vxore fra-
tris relicta: vt suscitaret se-
me fratri defuncto. de quo
legit Benef. 38. c. et c. si. d.
diuor. viij. q. i. olim.

¶ Terciu. Rex Canonica oli
p̄hibebat matrimoniu iter
cōsanguineos vsqz ad septi-
mu gradu inclusiue. 35. q. iij
fere per tot. Hodie p̄hibet
tantu vsqz ad quartu gradu
inclusiue. vt in. c. non debet
de p̄san. et aff. Quod quida
volūt intelligere effecit: nō
tā in collateralibus sed
etiā ascendentibus et descē-

dentibus: eo quod dictu. c.
nō debet indistincte loquit
ergo nos distinguere nō de-
bemus. 31. q. i. quod si dor-
mierit. vbi glo. de hoc. Sed
p̄trariū est verū quo ad as-
cendentes et descendentes:
qz ius ciuile indistincte p̄-
hibet inter tales matrimo-
niū etiā in infinitū. vt insti-
de nup. 9. inter eos quoqz.
et in. l. nuptie. iij. ff. de ritu.
nup. Vbi d: Nuptie p̄stere
nō possunt inter eas psonas
que in numero parētū libe-
rorumue sunt sine primi si-
ue vltioris gradus sint: vsqz
ad infinitū. hec ibi. Et qz
hoc ius nō inuenit expresse
correctū: et est fundatū sup
maxima honestate. Quia si

¶ Iij

De cognatione carnali.

nō licet filie strahere ma-
trimoniū cum patre ppter
reuerentiā. multominus li-
cebit cū auo vel pao: aut
abauo. 22. ascendentibus:
qā tanto ei debet reueren-
tia maior: quo est antiquior:
et qā me^r pater reueretur
meū aut: ergo ego plus: de
beo reuereri eūdē. Et idē
dicendū de filio respectu a-
uie vel de nepotib⁹. Ideo
generale dictū Canonis in
d. c. non debet: non alterat
speciem dicte legis nuptie.
vbi glo. dr. q^d si Adā hodie
viueret: nullū in vxorē acci-
pere posset. vts. dixi.

¶ Quartū. Licet sanguini-
tas duret hodie vsq³ ad q^r
tū gradū quo ad matrimo-
niū p^hibitionē. vts. dixi. vt
q^dseuitet incestum. i. coitū
cum sanguinea vel affine. tū
quo ad successionē heredita-
tis durat vsq³ ad decimum
g^{ra}dū: vt autē cessāre et dua-
bus sequētib⁹ L. de legic
heredi.

¶ Quintū. Contrahēs ma-
trimoniū scienter in gradu
sanguinitatis vel affinita-
tis p^hibito: v^l cū moniali:
aut cū p^hessa: vel cū p^hesso.
aut in sacris p^hstituto: est ip-
so iure exco^municatus: et publi-
cari debet et vitari. tex. cū

in cle. vnica de p^hang. et aff.
Item qui incestū commisit:
non debet strahere matris
niū: si tamē contraxerit te-
net: sed tūc tenet de bitum
reddere: nō aut^{em} erigere: ita
not. in. c. transmissio. de eo q^d
cog. con. v^r. poterit tū scē
Episcopus dispensare. tam
sup^{er} exactione debiti. q^d sup^{er}
stractu matrimoniū. vt not.
i. c. veniēs eo. ti. et dicā. i. in
h. incestus.

¶ Sextū. Si matrimoniū cō-
trahant duo quoz vnus dila-
tat a stipite quinto vel sex-
to gradu: alter vero primo
vel scdo: tenet matrimoniū
per regulā terciā sup^{er} apo-
stam: que vult q^d p^hutatio
stat a remotiori. et not. in. c.
fi. de p^han. et affi. et ibi Abb.
Panor. Alia de sanguini-
tatis gradibus videre in ar-
bore consanguinitatis.

**¶ Sequitur de cognatiōe
Spirituāli.**

COGNATIO
spiritualis est q^d
dam primitas p^h
sonat. pueniēs
ex sacramēti ad-
ministratiōe: v^l ad illud rē-
tione. xxx. q. i. omnes quos.
c. fi. de cog. sp^hiri. Circa hoc
noto quinq³.

De cognatione spirituali 30.19

PRIMO. Cognatio spiritualis contrahitur ex duobus sacramentis. scilicet baptismo et confirmatione: que impediunt contrahi matrimonium: et contrahi non dirimunt. ut l. c. si. de co. spi. li. vi. Cathecismus autem impedit tamen matrimonium contrahi: sed non dirimit contrahitum. ut in c. per cathecismum. eo. ti. et li. Est autem Cathecismus exhortatio seu instructio que fit per sacerdotem in porticu ecclesie super ipso baptizando. Exorcismus vero est adiuratio contra dyabolum. de p. de. di. li. c. ante viginti. ubi etiam de Cathecismo reperies in multis c. quomodo et quare cathecuminus debet in fronte et corde cruce signari: sale tingi: aures et nares salina tangi.

SECUNDO. Quemadmodum carnalis cognatio constituitur per generationem carnalem: sic spiritualis per generationem spiritalem. ita quod sicut homo accipit esse nature per generationem: ita accipit esse gratie per regenerationem. Unde Iohannes iii. dicit. Nisi quis renatus fuerit ex aqua et spiritu sancto: non potest videre regnum dei. Et quoniam modum per unum patrem filius producit ad esse naturale: ita per unum patrem debet de fonte levare ad esse gratie. de p. de. di. li. non plures. tamen si plures eum leuauerint: omnes cum eo contrahunt paternitatem spiritalem. ut dicitur i. c. si. de co. spi. li. vi. Inter se autem ipsi leuantes nullam ex hoc contrahunt cognationem spiritalem xxx. q. lii. c. si. et ibi glo. h.

Masculus et mulier puerum de fonte leuantes

Legitime iungi, si querant non prohibentur,

TERCIO. Cognatio spiritualis habet tres species quarum quilibet impedit et dirimit: si precedat matrimonium. Si vero sequatur malitiose: tunc priuat exactione de bini. sed si ex necessitate sequatur: ut si in necessitate pater suum filium baptisauerit. not. hoc. in c. si vir de co. spi.

Prima species est: paternitas que fit inter regeneratum et regenerantem. i. ministrantem sacramentum: ac inter tenentem ad illud: quod precedit si ministras et tenes iunior baptizati: quia non baptizatus: si leuauerit: baptizauerit: vel tenuerit aliquem in eius uocatione: non contrahit pa-

De cognatione spirituali

ternitatem spiritalē: q̄a si
cut baptismus est sanua ⁊
fundamētū omnīū sacramē
torū. vt in. c. veniens de pres
nō bap. g. verum. 32. dis. sic
est fundamentū omnīū cog
nationū spiritaliū: que per
sacramētū strahunt. c. in
baptismate de conse. dis. liij.
vbi glo. tenet. q̄ licet susci
piens vel tenēs nō efficiat
compater: baptizans tamen
efficit: licet nō fuerit bapti
zatus: quod bene probat p̄ ter
e. solet de pse. dis. liij. Et po
test esse ratio. Quia bapti
sando potest tenere vicem
dei: cum sit ipsius creatura
rationalis. In tenendo autē
debet esse membrū ecclesie
a qua nō baptizatus est p̄e
cisus: qd̄ em̄ ad nos de his

qui foris sunt. ij. q. j. multi.
Item si q̄s baptizatus: sed
nondū confirmatus: tenetur
rit in crismatide: nō cōtra
bit paternitatē. d. c. in bap
tismate. §

SECVND A species dici
tur compaternitas: que
est inter baptizantē: cō
firmantē: ministrantem: vel
tenentem in sacramento: ⁊
inter parentes carnales ip
sius regenerati. i. baptizati.
aut p̄firmati. Et si vxor est
cognita: ⁊ leuat ex sacrosan
te puer: tūc trāsmittit hāc
paternitatē: ad suū virū. ⁊
ecōuerso marit⁹ ad suā: vxor
rem. secus si nondum essent
cogniti. c. martinus. eo. ti. ⁊
e. j. li. vj. n̄.

Ambos compateres facit actio, passio nunquam

Ad est quod vnus coniun
gū agit in sacramentorū ad
ministratōne: vel ad ea ten
tione: alter agere intelligit
cū sint vna caro. Bene. ij.
Quod aliter exprimit p̄
istam regulā. Cōiuges cō
cant sibi actiones spiritua
les: sed nō passiones. Dicūt
autē cōdicare sibi actiōes: q̄n
actiue quis baptizat: leuat:
crismat: tenet: passiōes autē

nō cōdicant. Alie vero d: pa
ti. scz passione saluatiua: qui
baptizat: suscipit: v̄l delinit.
vel cuius baptizat: suscipit:
tenetur: confirmat. Unde si
filius mariti ex alia mulie
re: baptizatur: vxor ipsius e
tiam cognita: nō efficit cō
mater leuantis: vel bapti
zantis: vel crismatis. vt not
in. c. si quis vnus. xxx. q. iij.
iuncta glo. ⁊ tenet Joā. au

De cognatione spirituali fo. 20.

in glo. c. j. eo. ti. li. vj. **U**n
 vxo: mea i filio quē ex alio
 suscepit: in nullo mecu cōi-
 cat: ex baptismo eidem filio
 collato: ita q̄ ego eiusmodi
 filio: nec sum pater carnal:
 nec adoptiuus: nec spiritu-
 alis. Agit nec vocabor: com-
 pater leuantis talem filiū.
 xxx. q. iij. c. qui spiritualem
 ¶ Hec tamen actio spiritu-
 alis nō extendit̄ de viro ad
 concubinā. nec econtra. Ne
 hec cognatio spūalis: q̄ est
 vinculu mere spirituale: ad
 illicitū ⁊ fornicariū coitum
 (qui nō est sine peccato: ⁊ ē
 vinculu mere carnale ac
 tpa le) ptēdat. de quo glo.
 in d. c. si quis vn⁹: licet sum
 ma siluestrina conat defen-
 dere strariū ⁊ nō bh: strā
 sentētiā multoz Canonista-
 rū. Nam cognatio spūalis ē
 vinculu mere spirituale: er-
 go vr oriatur alicubi ⁊ lo-
 cum habeat: p̄supponit non
 effi vinculu carnale. i. coitū:
 sed potius vinculu spiritua-
 le. i. p̄sensum animoz indi-
 uiduū: ipsoz iugū: q̄ p̄sen-
 sus nō est inter fornicantes
 ⁊ tandē sedo p̄supponit co-
 pulā: qua duo sunt vna ca-
 ro. Nec obstat sile de affini-
 tate: q̄a illa oritur ex vincu-
 lo mere carnali: sicut ⁊ ip̄

sa est vinculu mere carnale
 Secus ergo de cognatione
 spirituali que est mere spiri-
 tualis. Nec fornicātes p̄pe
 sunt vna caro: q̄a non obli-
 gantur ad indiuiduā vite cō-
 suetudinē: sicut obligantur
 coniuges. ⁊ hoc tenere po-
 stea reperi Alexandrinū in
 d. c. martinus.

TERTIA species dici-
 tur fraternitas q̄ con-
 trahitur inter regene-
 ratū: ⁊ filios regenerantis.
 i. baptisantis: leuantis: cris-
 mantis: vel tenentis ad sa-
 cramentū: c. pitatiū. xxx. q.
 iij. ⁊. c. ex litteris de cog-
 spi: siue tales filij sint nati
 ante hanc compaternitatē.
 siue post. c. tua nos. eo. ti.
 Unde filius naturalis: siue
 legitimus siue illegitimus
 sacerdotis baptisantis: aut
 episcopi p̄firmantis: nō pōt
 p̄trahere cū muliere p̄ eos
 baptisatā aut confirmatā.
 Adem dic de layco vel mu-
 liere i necessitate baptisam-
 tibus. vr tenent doc. in d. c.
 ex litteris eo. ti.

¶ Secus i adoptiuis filijs.
 Nam filia adoptiua cōtra-
 hit licite cū filio spirituali
 eiusdē parentis adoptantis
 q̄a hoc non inuenit iure p̄-
 hibitū. Edictū aut de matrī

De cognatione spirituali

monio Strahendo: est pphbi
coniū. c. cū apud de sponsa.
hoc tenet glo. 7 doc. xxx. q.
ij. in summa. Itē secus i fi
lijs per quos neutri deuē
tum est ad compaternitatē
qā tales libere possunt de
iure inter se Strahere. c. j.
7 c. sup eo. eo. ti. v. si tu le
uasti Petru meū filium de
fonte. 7 ego tuā Katherinā
filiam: isti non possunt inter
se Strahere: qā p vtrūq eo
rum deuētū est inter nos
ad compaternitatē. Et idē
si p alterū eorū tū esset de
uētū. d. c. j. Si autē ego ha
beā Joannē aliū filiū: quē
nec tu nec tuā vxo: baptisā
uit aut leuauit. 7 tu habe
as Annā filiā aliā quā nec
ego nec mea vxo: baptisauit
aut tenuit: tales filij dicun
tur p quos neutri deuētū
est ad cōpaternitatē 7 pos
sunt de iure inuicē contra
here. Nisi p̄suetudo iducēs
scādalum eos inhabilitaret.
d. c. j. 7 c. sup eo eo. ti.

SCIENDVM quarto q̄
In sacramentorū collatio
ne plus requiritur ipi
regenerati. i. baptisati: aut
crismati: tentio: vel tactus:
saltem vestiti aut lintheami
num ipsius: q̄ perbalis re
sponsio p ipsos leuātes vel

tenētes facta. ita tenet Ar
chidi. in c. j. eo. li. vj. 7 Joā
An. in regula. qui p alium.
li. vj. Hoc procedit etiam si
adultus baptisetur vel cris
metur. Nam etiā talis de
bet ab alio teneri. vt tenet
Archdi. 7 Joā. An. in d. c. j.
eo. ti. li. vj. Et est ratio. qā
ad sacramentū suscipiendū:
nō debet quis ex seipso p
sumere robur habere. Tū
ad denotandū q p se stare
nō sit sufficiens: tenet ab al
lio. de p̄se. dis. iij. in cathe
cismo cum duobus. c. seq. 7
idem tenet Archdi. in. c. spi
ritus de p̄se. dis. v.

SCIENDVM quinto q̄
Pater leuātis potest cō
Strahere cū filia spirituali:
li: sui filij carnalis. Nā licet
hec cognatio spūalis: defec
dit a patre in filiū. nō tñ as
cendit a filio in patrem. ve
not. in c. fi. xxx. q. ij. 7 c. j.
eo. ti. li. vj. Itē frater car
nalis: potest filiā spirituale
de fonte p suū aliū fratrem
leuatā: ducere in vxoē. ita
tenet glo. in c. ita diligere.
xxx. q. ij. vbi pcludit q ne
pos meus 7 frater meus.
cū filia mea spirituali licite
contrahunt.

¶ Item compaternitas su
perueniens sponsalibus de

De cognatione spirituali So. 27.

futuro: soluit ea: sicut et affi-
nitas. Tancre et doc. i. c. ve-
niens eb. ti. Item pater spi-
ritualis licite copulat sozo-
ri filie spirituali. Similiter

et filie eiusdem filie leuate.
Quia talis cognatio non ex-
cedit. ter. c. i. glo. i. c. si. x. r.
q. iij. ¶ Ad precedentis.

Nolo meis pueris/pueros quos fonte leuanti

Fungere legitime/fratres tamen atque sorores

Ipsozum/ copulare meis pueris bene possum

¶ Si de fonte meum puerum suscepit vxor

Te moriente tua/non mea fore potest

Nec tu (me moriente) mee poteris iungi mulieri

Extra contractum non stabunt ista sed intra,
¶ Id est in concubina quam non affectu maritali sed ex
transcognoiti: non verificantur ista: sed in propria vxore.

¶ Non mea sit coniunx ego quam de fonte leuanti

Sed nec hanc puer quisque meus poterit retinere

¶ Si quia, mee natum non ex me/ fonte leuauit

Hanc post fata mee/non inde vetabor habere,

VLTIMO datur vna
regula ad omnes speci-
es spiritualis cogna-
tionis facilliter inueniendas
que ponit in. c. i. de cogna-
spiri. li. vi. et stat in hoc

¶ PRIMO. Inter leuantem
et leuatum.

¶ SECUNDO. Inter com-
iugem leuantis prius cogni-
tam. et leuatum.

¶ TERTIO. Inter puer-

De cognatione legali.

ros leuantis. ⁊ leuatum.

¶ QVARTO. Inter le-
uantem. ⁊ parentes leuati.

¶ QUINTO. Inter cōiū
gem leuantis prius cognitu
vel cognita. ⁊ inter paren
tes leuati: ꝑtrahit cognatō
spiritualis impediens ma
trimoniū ꝑtrahi. ⁊ dirimēs
contractum.

¶ Tunc si predictos quinq[ue] casus supra enumeratos applicabis ad personas baptisatas et baptisati habebis iterum alios quinq[ue]. Et si iterum predictos quinq[ue] casus applicabis ad personas confirmantis et confirmati habebis iterum alios quinq[ue] casus. Et si quatuor applicabis predicta ad personas tenetis et tenti in confirmatione iterum habebis alios quinq[ue] et sic erunt quater quinq[ue] casus. i. viginti personae inter quas ob cognationem spiritualem impeditur contrahitur matrimonium.

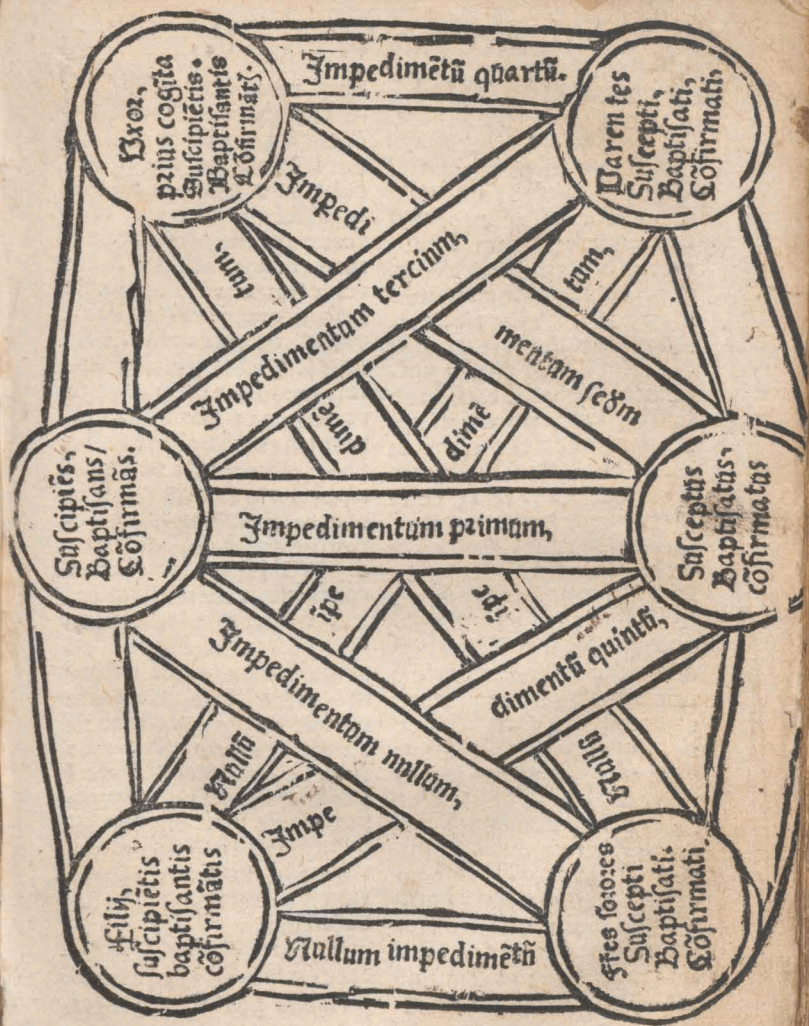
¶ Que omnia oculariter in
arbores sequenti aspiciunt.
In qua depinguntur quatuor
cellule: et in qualibet qua-
tuor persone. Ita quod prima per-
sona in prima cellula descri-
pta: comparetur ad primam
personam: in qualibet alia
cellula depictam. Secunda ite-
rum ad secundam: tertia ad

terciam: et quarta ad quarta
referatur. Unde primo re
peries quinq; psonas: ex p
te leuantis seu fuscipientis
prohibitas. Secundo quinq;
ex psona baptisatis. Tercio
quinq; ex psona firmantis.
Quarto quinq; ex persona
tenentis in confirmatione.
¶ Et si vis incipere colla
tionem personarū a perso
na leuati: tunc primo repe
ries quinq; prohibitas ex p
te leuati. Secdo ex persona
baptisati quinq;. Tertio ex
persona tenuti in confirmatio
ne quinq;. Ultimo ex psona
confirmati quinq;. et sic vi
ginti: que omnia patent in se
quenti arboze.

Arbor Cognationis
Spiritualis.

Spiritualis.

ស្ថិតិ

De cognatione legali.

COGNATIO LEGALIS scōs dīstīn. est civilis p̄pinq̄uitas a lege civili i ducta) p̄ quā quis reputatur fili⁹ vel nepos v̄l dēinceps: seu frater: vel soror: licet naturaliter nō sit. p̄nc. i. quasi naturā imitās ff. de adop. l. adoptio. 7. l. adoptiones. infir. eo. ti. §. li. cer. Quod dixit civilis p̄p̄quitas: debet subuēi. i. ab institutione seu speciali approbatiōe ecclesie robur sumens quia illa sola nō sufficeret. vt. c. j. eo. ti. eo q̄ matrimonia hodie regūtur iure poli. ij. q. ij. En̄themū de quo infra in h. statutum. Dixit per quā reputat. 7. 2. Nā adoptatus vel arrogatus: singit a iure: esse filius adoptantis vel arrogantis q̄ tamen nō est filius gentis ab eo natura. Idō dixit p̄nc. i. quasi naturā imitans: quia adoptio naturā imitat ita q̄ nullus pōt aliū adoptare: nisi eū adminus i xvij annis q̄ est etas plene p̄uērtatis p̄cedat. vt offmō certū sit: eū generare potuisse scōs naturā. Nā mōstruosum esset: q̄ pater sit equalis etatis filio: vel maioris fili⁹ q̄ pater. vt infir. de ad-

op. §. minorē natu. Unde Be in lege adoptio. ff. eo. ti. Ad optio in his p̄sonis locū habet iqb⁹? etia natura potest habere: 7 p̄pterea nō pōt quis sibi aliū in fratrē v̄l iorē: aut in patrē adoptare: q̄a nō est naturale q̄ frater a fratre: v̄l sorore possit descendere. vt in lege nec apud. 2. §. hered. infir. 7 ibi angel. Ex his **PRIMO** inferit. q̄ mulier de se adoptare nō pōt: cū ipsa filios etia naturales nō habeat in suā ptate nisi adoptio p̄cedat ei a p̄cipe in solatiū filiorū in atie belli amissorū. ff. eo. l. ij. §. illud. infir. eo. §. femine. **SECUNDO** inferitur. q̄ castratus. i. naturaliter castratus: nō potest adoptare: q̄a naturaliter nō ē aptus ad ḡhādū. Spado aut. i. sect⁹ in necessitate vel violentia potest: ex quo pius erat naturaliter aptus generare: licet ex accidēt. i. sectiōe i pedis. Et ratio diuersitatis horū est: q̄a mai⁹ est impedimentū nature q̄ necessitatis 7 violentie. Sed castratio est ex natura ergo. 7. 2. d. §. illud. **TERTIO** inferit: q̄ sacerdos quo ad bona patrimonialia potest adoptare:

Quia rñ de iure prohibeat
generare: tamen de facto ⁊
naturaliter potest. Maxie
aut adoptare puenit senib⁹
in solatiū vite eorū. vñ in le-
ge. si pater. ff. de adop.

¶ QUARTO. ifert q po-
test quis plures filios plu-
ribus vicibus adoptare. q
uis singulos singulis vicib⁹
nō pcedat etate legitima
i. xvij. annis. Et ratio quia
sicut naturaliter in vno an-
no potest ex pluribus mulie-

ribus plures filios percare:
sic ⁊ adoptare: eo q adop-
tio pene imitat naturā vrē.
digi. ⁊ teneo glo. in d. q. mi-
nore natus. in x. xvij. Iusti
de adop.

¶ QUINTAS tamen q soli filij
familias. i. q sunt in patris
naturalis potestate adoptā-
tur: arrogans vero illi q sui
iuris sunt. i. emancipati a pa-
tris potestate: ⁊ tales trā-
seunt in potestatem arrogato-
ris. vñ in l. j. ⁊. ij. ff. eo. n.

Arrogo qui suus est / Et habet meus esse necesse,

Patris adopto suum tamen nec suus desinit esse

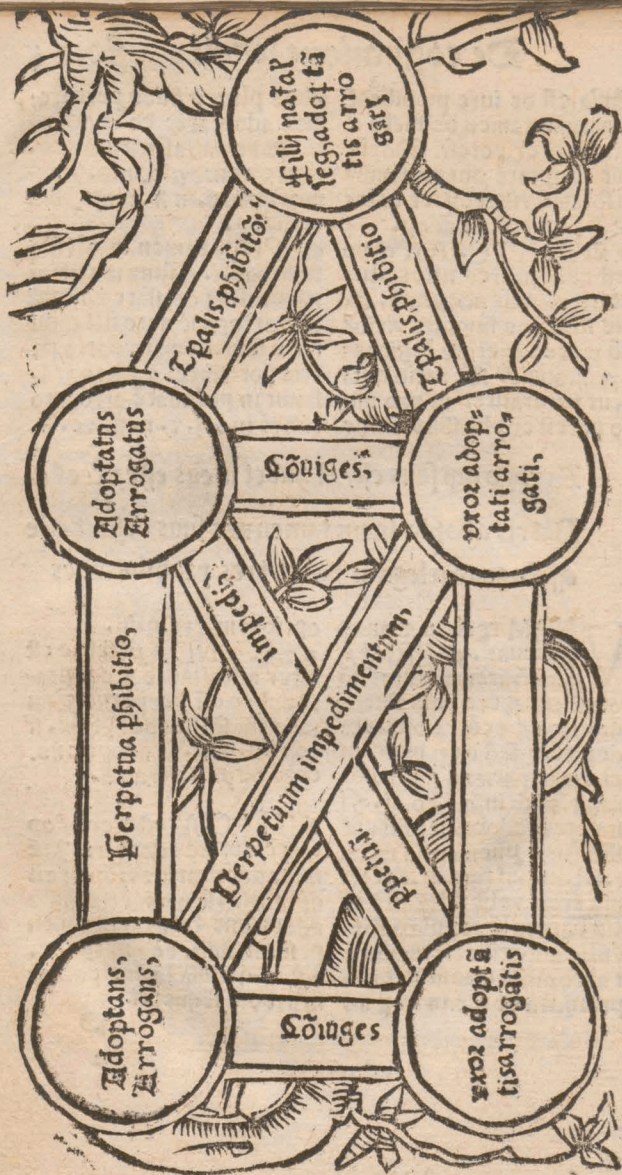
¶ Cognatio legalis habet tres prohibitiones

VNAM tpalem ⁊ duas
pperuas. ¶ PRIMA
qua frater natural nō
potest pstrahere cum sorore
adoptiua ⁊ ecōtra: durante
adoptiōe: sed ea p mortem
vel emācipationē finita cō-
trahit. vt dñ in. c. j. eo. ti. Si
nita etem adoptiōe: finiunt
omīa iura: puenientia ex ea
vñ. i. l. in omī fere. ff. eo. Si
quis ergo velit filiū suū vl'
filia naturalē copulare filio
vl' filie adoptiue: remediū ē
vt ante omīa emancipet ad-
optiū. ita dñ tex. in c. p ad

optionem. xxx. q. ij.

¶ SECUNDA prohibitio est
inter adoptantē ⁊ adopta-
rum: hec est perpetua ⁊ du-
rat etiā soluta adoptiōe. ff.
de ritu. nup. l. adoptiuius.
ergo dirimit ptractū.

¶ TERCIA. est iter adop-
tantē ⁊ vno ē adoptati. Itē
inter adoptatū ⁊ uxorem ad-
optantis. Iij em etiā finita
adoptiōe contrahere non
pssunt. iusti. de nuptijs. q.
j. ⁊. ij. q omīa latius patent
in arbo: sequenti.

H
 per
 nal
 ipi
 rog
 tat
 tra
 der
 re
 son
 z f
 tat
 pot
 ado
 qa
 tre
 rog
 ptr
 rog
 bef
 re f
 ado
 Dr
 vel
 filia
 de a
 nati
 riatu
 at n

EX qua resoluuntur quæ prohibitiones. videlicet due tpales. et tres perpetue. **PRIMO.** fili? carnalis nō cōtrahit cū filia p ipius patrē adoptata v? arrogata: durante adoptione.

SECUNDO filius adoptatus seu arrogatus nō cōtrahit cū filia carnali eiusdem patris: similiter durante adoptione. Et ratio pmissorū: qā inter se sunt fratres et sorores legitimi.

TERTIO filius adoptatus vel arrogatus: nunq̃ potest p̃trahere cum vxore adoptantis vel arrogantis: qā nūq̃ filius licite cū matre contrahit.

QUARTO econtra arrogans seu adoptans: nunq̃ p̃trahere potest cū vxore arrogati seu adoptati: qā p̃hibet pater p̃trahere cū vxore sui filij.

QVINTO Arrogans v? adoptans p̃hibet perpetuo p̃trahere cū filia arrogata. vel optata: sicut et pater cū filia p̃hibet. Que omnia vide ad oculū in arboze cognitionis legalis.

Requisita ad hoc vt oriatur cognatio legalis.

Notandū q̃ ad hoc vt co

gnatio legalis et effect? insurgat quo ad matrimonium impediendū et dītrimentum: optet q̃ adhibeant legales solennitates: adhibita cognitione p̃ principē vel magistratū. Na primo optet cognosci: an cā adoptionis vel arrogationis sit honesta. i. nō eo pposito. vt adoptat? corrumpat vel eius bona deuorent. Itē an expediat pupillo vt arroget. Itē tutores arrogandorū vel adoptandorū requirāt. Itē arrogato: debet prestare cautionē p̃sone publice seu tabellioni: de restituendis bonis: sibi p̃ arrogatū oblati: si cū emancipauerit sine causa.

Et si infra pubertatē decederit: q̃ restituet bona illi? pupilli his ad quos (si cum nō arrogasset vel nō adoptasset) fuisset diuoluta. hec omnia p̃bent. insti. de adop. §. Cū aut: alioquin istis solennitatibus omīssis: nō oritur ista cognatio: nec impedit ētum matrimonij. Qm̃ (vt de Ab. i. c. vñco. eo. ti. nō seruata forma corruit ex toto iste actus: forma em̃ dat esse rei et p̃seruat eam in est. vt not. in. e. tua de spons. et i. c. qā ppter. de elec. Sicut e. cōtra mutata forma: interit

De Utilitate adoptati

Substantia rei. l. iulianus. §. j. ff. ad exhib. et l. pponeretur circa si ff. §. iudi. facit p. p. d. ctis. ter. in l. nō nudis asseueratiōibus. et in l. nō epistolis. C. de pbario. Debet enim adoptio fieri corā magistratu. et arrogatio principis auctoritate. insti. de adop. §. ij. et l. ij. et tenet glo. in c. vni eo eo. ti. Unde sicut hec cognatio nō potest induci sine auctoritate principis vel magistratus ita nec dissolui. Quia omnis res p. quas causas nascitur. et c. 27. q. ij. omnis res. et c. j. de regu. iuris. in antiquis.

Utilitas adoptati.

NOTANDUM quod adoptatus propter illa bona quod ad patrem adoptantem vel arrogantem intulit: debet habere quartam partem bonorum ipsius arrogatoris post mortem eius: vel si emancipatus sibi dari: quia lex fingit eam sibi stipulatam: et reneque eam sibi dimittere. l. si

arrogator. ff. eo. ti. et ponit glo. ordinaria super §. presumptionem in c. is qui de spon.

¶ Sed queres. Quid si adoptatus habet filios quatuor quinque vel sex vel plures legitimos naturales: numquid iste adoptatus habebit quartam bonorum sui adoptantis? Et videtur quod non. Quia si sic: tunc ipse se adoptiuus haberet plus quam aliquis naturalis legitimus. Quidam dicunt quod sic. et imputare sibi debet istęque adoptauerat. glo. tñ i. §. sed et si decedens. insti. de adop. in §. quartam partem: putat intelligi hanc quartam scilicet sibi debere portionis ab intestato: sicut et in naturali quem vult pater ex herede redare: hoc est habebit quartam deducta legitima filiorum p. l. papinianus ff. de inoffi. testa. De quo si milis glo. in d. l. Si arrogator. ff. eo. Legitima autem post filiorum de iure nouo. declarat in auren. de trien. et se. coll. ij. Et claudit in his versibus

Quatuor aut infra dant natis iura trientem

Semissem vero dant natis quinque vel ultra

Arbitrium sequitur substantia cetera patris.

De impedimento criminis. FO 23

Hoc ē quatuor: tribus duo
bus: aut vni filiorū parēs re
nef de iure relinquere triē
tem. i. terciā pte heredita
tis. Quinq; aut filijs sex vl
septē aut vltra tenetur re
linquere semissem. i. sex vn
tias: que faciūt dimidiū as
sis. i. hereditatis. Residua
no pater p suo arbitrio le
gabit. vide iust. d. iof. test. g.
fi. r. isti. d. here. i. g. hereditas
vbi not. i. quot pres r vntias
diuidit as. i. tota hereditas
**De impedimento cri
minis,**

Crimina que impedi
ūt matrimonii p̄trahē
dū: r d̄rimūt p̄tractū
sunt duo. **PRIMUM** est
adulteriū alterius p̄iugis:
cū aliqua cui dedit fidem de
ea ducenda: post mortē pri
me vxoris: vl cū ea de facto
p̄trahit: cū qua adulterat?
est: viuente prima.

SECUNDVM est ma
chinatiō in mortē alicuius
p̄iugis cū; effectu vt possit
alterū coniugem: habere in
virū vel vxorē post mortem
illius. de quo 31. q. 1. p. tor.
Que omnia latius declaran
tur in octo regul seq: q̄s po
nit sab. in Bca. de eo q̄ dux
in mat. **PRIMA.** Si q̄s
p̄iugū viuente prima cogno

scit sc̄daz: etiā scientē cum
esse p̄iugatū: alio non inter
ueniente: talis post mortē
p̄ime: sc̄dam ducere potest
c. si. de eo q̄ dux i mat. Signifi

SECUNDA. Si q̄s viuē
te prima: dat fidem sc̄de: e
riam sciētē eū esse p̄iugatū
de p̄trahendo cū ea: mortua
prima: potest sc̄daz ducere.
d. c. si.

TERTIA. Si quis viuē
te prima p̄trahit de presen
ti cū sc̄da etiam sciente alio
nō interueniēte: potest mor
tua prima ducere sc̄dam. c.
significasti de eo qui dux. in
matrimo.

QUARTA. Si alter cō
ingū machinat in mortē al
teri: nō ex hoc impeditur
p̄trahere. Similiter nō im
peditur extraneus q̄ machi
nat. Unde si mulier machi
nat in mortē alteri: mulier?
cū effectu vt q̄s iterficiat ve
neno: ferro vel quocūq; ge
nere mortis: potest esse vxor
mariti: mulieris mortue. c.
sup eo ti. r hoc ex quo fuit
sola machinatiō vnius sine
adulterio. Secus si vtriusq;
d. c. sup eo. r c. j. de pueris.
infide.

QVINTA. Si viuente
prima: vir dat fidem sc̄de: et
eam sciētē de prima cogno.

De impedimento criminis.

scit: nō poterit scda esse vxor: istius viri: mortua prima c. j. r ij. eo ti. Al cōtrario sensu. Secus si scda ignorauit de prima d. c. j.

SEXTA. Si habens vxorem: de facto contraxerit cū alia sciente: r eā cognouit: illa nunquā pōt esse vxor istius viri. c. ij. eo ti. etiā si multiplicē plēm habuerit cū scda. vt c. cū haberet eo. ti.

SEPTIMA. Si extraneus cū altero iugū machinatur cū effectum in mortem alterius iugū: nō pōt contrahere machinans cū sup. stite c. j. de cōuersi. infide.

OCTAVA. Qui vinente prima cognoscit scdam: que machinat in mortē prime cū effectum: nūq̄ poterit ducere scdā c. sup. hoc r c. significasti eo. ti. Idem si ipse vir machinatur d. c. significasti. glo. rñ in p. occidisse. c. si q̄s vinente 31. q. j. dñ. hoc vesp si eo pposito vt eā haberet est machinatus. Secus si alia ex causa: puta in bello: vel odio: vel casu. c. j. de cō. uer. infide. Ratio aut huius idētitatis. Quia vir r vxor nō ad imparia iudicantur. i. quo ad mutuā seruilitatē r carnis debitū. r siq̄ seruauit

dā. 32. q. j. Si quis vxorem r c. gaudem⁹ de diuor. Ex emplū huius regule. Si vir occidit virū eius mulieris cū qua adulteratur: vel p. priā vxorē vt habeat adulteram: vel ecōtra si mulier occidit vxorem illius cū quo adulteratur: vel p. priū virū vt adulterū habeat: nō poterit habere per iura in hac regula allegata.

Nec ob. Si dicat q̄ Dauid adulteratus est: cū berfabee r machinatus est in mortē eius mariti scz Urie r tamen eandē accepit i vxorē post mortē Urie. vt not. ij. Regum. rj. r 31. q. j. Sed obicit. Quia hoc impedimentum est iuris Canonici positum: quod ipse Dauid p. cessit. r ita eū nō ligabat. cō. stitutiōes otem futuris dāc normā negotijs nō preterit. c. si. de pñit. Tum etiā hoc fuit ppter legis veteris infirmitatē in qua aliqua permittēbantur vt dare libellū repudiij rē. Ique euangelij pfectiōe eliminata sunt. d. j. Sed obicitur. Qd nō dictū est in hac octaua regula: intellige esse idem si interuenit fidei datio cū machinatiōe d. c. sup. eo. sed ibi intercessit adulterium: ideo

Frā
vltim
hoc
in iu

A

impe
vter
bet
tatu
trah
mon
p. fm
eo q
est v
scda
toto
Et d
buit
lem
re. v
ex. 2
de vi
ret f
vro:
prim
Q
pro
vni n
post
copu
vro
terci
lam
an p
rit q

Frasci. ubi s. ut posse i hoc ultimo dici p[er]trari. Et quo hoc nō reperitur ex p[re]s[en]tibus in iure.

ADVERTE circa p[re]dictas regulas q[uod] ad hoc ut oriatur criminis impedimentū: requiritur q[uod] uterq[ue] sciat q[uod] alter eor[um] habet p[re]iugē. Quia si q[ui]s maritatus cū ignorante scōa cōtraheret: posset esse matrimonii inter eos post mortē p[ri]mē: ut est casus in c. j. de eo qui dux in mari. Quod est verū (scōs Panor. ibi) Si scōa sup[er]ducta: fuit ignorās toto t[em]p[or]e vitę p[ri]oris v[er]o[rum] Et d[icitur]: ignorans: q[uod] dū nō habuit certitudinē: vel p[ro]babilem opinionē de p[ri]ma v[er]o[rum]: ut in c. inquisitioni de sen. ex. Alioquin si certior facta de vita p[ri]mē v[er]o[rum]: p[er]mitteret se cognosci: nō p[ot]est esse v[er]o[rum] utriusq[ue] viri post mortem p[ri]mē c. si. eo. ti.

Queritur Si quis vivente p[ro]pria v[er]o[rum]: dedit fidem vni mulieri de ea ducenda post mortem sue: sine tamen copula: et postea mortua v[er]o[rum]: ei accepit terciā: et hac terciā vivente: cognovit illam cui p[ri]mo dederat fidē: an post mortem tercię poterit illam habere? Et respō-

det Ioan. And. in c. si. eo. ti. q[uod] nō. Quia p[re]stante matrimonio duo copulatiue impedimenta p[er]currūt scz datio fidei et copula: nec mat[ri]monii intermedium p[ot]est removere impedimentū. facit c. in scripturis viij. q. j. q[uod]a quod in duabus p[er]sonis recipitur. hoc et in eadē p[er]sona recipiendū est. l. singularia ff. si cer. pet. Panor. tū post Casp. de Calder. in d. c. si tenet contrariū: q[uod]a p[er] matrimonii intermediū: videtur recessisse a fide data illi secunde: et p[er] p[re]sequens cognoscendo eam t[em]p[or]e matrimonij cum terciā: reperit solū ad ulterius: quod nō habet impedire: p[er] terciā regulā supra posita: et hanc opinionē dicit summa Augē. i. tenendū post factum. sed ante factū illam Io. An.

NOTA Blomellū p[re]dictarū regulari cōfectualiter tenendū in duobus. **P**rimo solū p[er]tractus de p[re]sentia scī scōa etiā scīre nō impedit nec dirimit mat[ri]m[on]iū. Idē sola data fides scōa etiā scīent de p[ri]ma. Idem solū adulteriū cū scōa scīente. Idem sola machinatio vult[us] i mortem: nō sufficit ad impedie[n]d[um]

de cultu disparitate.

dum et dirimendū. patet p
primas quatuor regulas su
propositas.

¶ SECUNDO. Contractus
de presenti cū scda: pueniente
prima. mixto adulterio: sci
enter: ipedit et dirimit. Ad
facit data fides cū adulte
rio mixta. Idem machina
tio vnius tm. mixto adulte
rio. et idem facit mac. inatō
vtriusq; etiā sine adulterio
patet per quatuor regulas
vltimas. Et p hec totus il
le titulus. de eo q dicit in
matri. quam pol. p adul. est
absolutus.

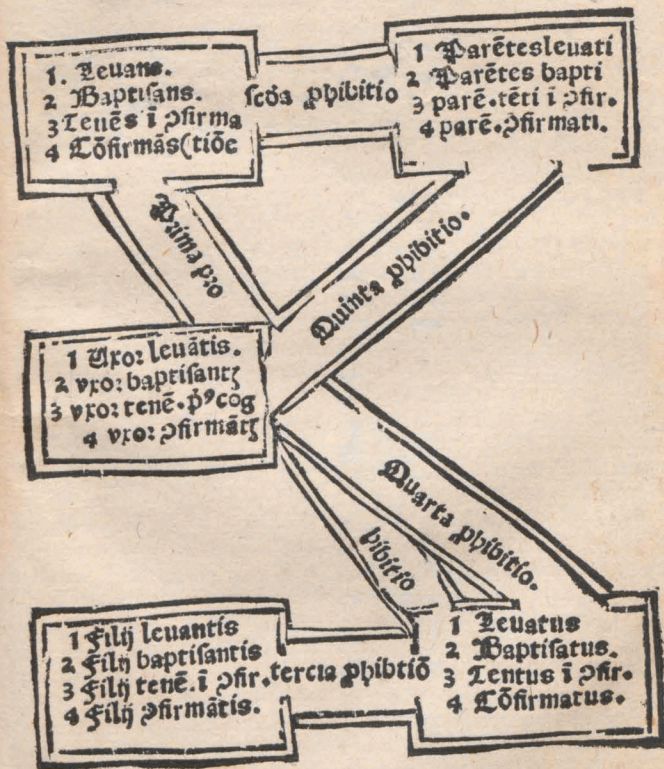
¶ Cultus disparitas,

NOTA duo. Primo
disparitas cultus di
citur dupliciter. Uno
modo d: disparitas fidei. et
hec impedit et dirimit ma
trimoniū. c. caue. 23. q. 1. iu
rta ea que infra dicentur.
Aliomodo d: disparitas cul
tus. i. seruitutis exterioris
deo exhibende. Et hec sola
licet impediat nō tm dirimit.
vt inter fidelem et hereticū
vel scismaticū. de quo infra
Similiter infidelitas a qua
quis appellatur infidelis d:
dupliciter Aliomō qd errat
in fide. et hec licet impediat
p̄trahendū. nō tm dirimit cō
tractū. vt si fidelis p̄trahit

cū heretica baptisara tamē
Aliomō qd caret fidei sacra
mento. i. baptismo qui est ia
nua sacramentorū. et hec im
pedit et dirimit. de quo. 7.

¶ NOTO scdo q fidei ca
tholice sacramentū primū
est baptisimus: qui est ianua
omniū sacramentorū. 32. dis.
S verū. et c. veniens de pres
nō hap. proinde vbi nō erit
fidei sacramentū. nullū erit
matrimonii: nec aliū sacra
mentū. At inter infideles.
vt pote Iudeos: Sarrace
nos: turcas. et reliquos pa
ganos: nō est fidei sacramē
tū. i. baptisim⁹. ergo nec ma
trimoniū. Intelligo put est
efficax et collatiuū gracie. et
noue legis sacramentū: sig
nificans cōiunctionē christi
sponsi ad ecclesiam spōsam
vt dixi s. in p̄hemio. Et qd
hāc efficacitā: et significantiā
matrimonij: negāt infideles
vt pote qui negant christū
messiam carnē assumpsisse:
ergo sacramentū matrimoni
ij nō est inter eos. Tamen
matrimonii inquantū est in
stituti ad officiū plis: et ad
sedus humanū: bene est cōe
tā fidelib⁹ q infidelib⁹. c. ga
udem⁹ de diuor. Quod pa
ret. Tum qd deus institue
do matrimonii dixit genera

Arbor cognationis. spiritualis.

iter
n ca
poro
a iud
rhei.
dimin
spom
it ho
quos
ferti
les s
quo
dus
quo
fidei
dislo
dij. l
vr di
iuda
fauo
z ip
de d

P
saru
mon
dea
pag
fir c
nes
mat
j. G.
c. se
citer
tend
in y

iter. Genesis. ij. Erunt duo in carne una. &c. c. vno de potu li. vj. Tum q̃a christus a iudeis interrogatus. Da t̃hei. xix. An liceat homini dimittere vxorē suā? &c. Respondit. Quos deus coniungit homo nō seperet. 33. q. ij. quos deus. cū si. Et his infertur. q̃ licet inter infideles sit matrimoniu verū. scz quo ad officiu. & quo ad fedus humanū. nō tñ est ratū quo ad indissolubilitatē. & fidei sacramentū : q̃a potest dissolui: dato libello repudiij. lege fori. & nō lege poli. vt dicit Augu. in. c. si quis iudaice. 28. q. j. & maxime in fauorē religionis christiane & ipsius conuersi. c. quanto de diuor.

PRO quo ponuntur nō. p̃uē regule. **PRIMA** Nullus fidelis. i. baptisatus: pōt strahere matrimoniu cū nō baptisata. i. iudea. saracena: thurca ṽl als pagana: neq̃ econtra: et̃asī sit cathecumina: credēs omnes articulos fidei. Alioq̃n matrimoniu nullū est. 28. q. j. §. ex his. & d. c. caue. & c. seq. Siue strahat simpliciter. siue sub p̃ditiōe cōuertendi ad fides. Quia ex quo in vno strahentium deficit

fundamentū sacramentorū i. baptisimus. ergo nec fundari potest matrimoniu. nec aliquod aliud sacramentū. j. q. j. cum paulus. ideo nec pōt ordines suscipe. c. j. & c. veniēs de presbyter nō baptisatus.

SECUNDA fidelis pōt strahere sp̃salia cū infidelis sub p̃ditione si p̃uertatur ad fidem. vt not. doc. in d. c. caue. & c. nō optet. 28. q. j. Sed deficiente p̃ditiōe non erit matrimoniu. quia est cōditio necessaria.

TERCIA fidelis cōtrahens cū heretico vel scismatico baptisato: peccat. tamē tenet matrimoniu: q̃a nō est inter eos impedimentū disparitat̃ fidei: sed tantū cultus exterioris. tenet docto. in liij. sen. dis. 39.

QUINTA Si alter cōiugū fidelis: labat in infidelitatē: reliqu⁹ strahere non pōt: siue interuenerit copula carnalis: siue nō: & i vtroq̃ casu. fidelis tenet p̃tine. re c. quesit. & c. quāto de diuor. §. si vero. q̃a licet sep̃entur quo ad seruitutē: nō tñ quo ad viculū. Et p̃ hoc occurrit malicie quorundā: q̃ in odiū alterius iugum: vel quādo sibi displicet ēt si eas possint i tali casu dimic

De cultu disparitate.

tere) Simularent heresim: vt ab ipsa tandē (nubentib⁹ cō iugibus) resiliēnt. vt dicit ter. in d. c. quanto.

¶ QVINTA. Infidelis plunr: ad fidem puerus: reliquo in infidelitatis errore pseuerante: licet nō teneat ei cop habitare: tñ cōuersus: cū alio p̄trahere nō pōr: nisi in tribus casibus. P̄mo si infidelis nolit omnino cop habitare fideli cōuerso. Secūdo si velit quidē cop habitare: sed nō sine Trumelia. i. blaphemia creatoris. Tercio Si cū trahere nitit ad infidelitatem: vel ad aliquod peccatū mortale. Et in his casib⁹ intelligit Aplus j. Thon. vij. dicens. Si infidelis discedit discedat: frater em̄ vel soror: nō est subiectus seruituti sez matrimoniali: i huius modi. et sic etiā intelligitur Canon. Si quis infidelis. 23. q. j. q̄ dicit. Trumelia creatoris soluit ius matrimonij circa em̄ q̄ relinquitur d. c. quanto.

¶ SEXTA. In quolibet p̄ dictorū triū casuū soluitur vinculu matrimonij: etiā anteq̄ aliud vel cū alio p̄trahatur. Et tñ si ante p̄trahatū scōi matrimonij puerat reliquis cōiunr: teneat p̄mo puerus ipsum suscipe.

¶ Nec oportet iudicē statuerē re t̄pus: quo declarēt fuisse dissolutū: s̄ sufficit hoc clare ppendi. vt tenent docto. in d. c. quanto. super glo. v. Tutius tñ est vt d̄r Dñen. ibi. et Alexandrinus post em̄ vt fiat declaratio p̄ iudicē. ad hoc vt p̄ter eccle: sic vt iuder statuatur terminū infidelitad cop habitandū rite cum pueris. Quo elapso si noluerit cop habitare: solum est matrimoniu. Simile in c. ex publico de pueris. cōiung Simile in c. si tibi absenti. de p̄eb. li. vj.

¶ SEPTIMA. Si conuersus habuerit plures vros: in infidelitate. que omnes secus cōuertunt ad fidē: illa tñ erit vxor: eius cū qua prius p̄traxerat: et nō alie: q̄a d̄r Benet. ij. Homo relinquit patrē et matrē. et adhibebit vxori suę: ecce nō dicit et vxoribus in plurali. Si autē prius cōuerterit noluerit: tñc cū vna tñ ex cōuersis poterit ratificare p̄ r nouū p̄sensū.

¶ OCTAVA. Si alter tñ coniugū p̄uertatur ples cōmunis: si est adulta: sequit quem vult parentē. Si minor: debet dari fideli: q̄a eius salus depēdet a parentū instructione pbat hoc in c. ij. de conuersi. infide.

TV
uerla
uileg
Pan
gaud
p̄fese
vt i l
hab.
autē
legiū
nō p
p̄tra
pant

V

trim
mun
locū
uit.
Ide
est c
dici
vi m
ta d
cite
cad
in c
len
vel
om̄
et d
sa. l
dit
cau
27.
loc

QUULTIMA mulier conuerſa ad fidem gaudet priuilegio dotiſ. Quod pbat Panor. p multa iura in c. gaudemus de diuor. ſc3. vt preſerat omib3 creditorib3. vt i l. aſſiduis. l. q po. i pig hab. Nam d3. l. de heret. in autē. itē p priuilegiū. q priuilegiū dotiſ nō ppetit hi3: q nō participant fidē. ergo a pcrario ſenſu: omib3 pccipantibus competit. rē3s.

V3s/Coactio/Metus
q̄avis i. violētia: met⁹
z coactio ipediūt matrimonii p̄trahendū z dirimunt p̄tractū. vt in. c. cum locū c. ad id quod. c. requiſiuit. z c. gemma de ſponſa. Ideo Notandū q coactio eſt duplex ſc3. abſoluta z cōditionata. c. ſacris de hi3 q vi metuſue cauſa ſi. Abſoluta d3: a p̄bis violētū ſimpli- citer ſij. Ethicor. z hec nō cadit in p̄ſenſum animi: ſed in corpus: vt pote cū q3 violenter impellit ad copulā: vel capit: vel ligatur. z hec om̄ino impedit matrimonii z dirimit. c. veniēs ij. d3 ſpōſa. l. diſ. p̄ſb̄yteros. q̄a ipe dicit libertatē p̄ſenſus q̄ eſt cauſa efficiens matrimonij. 27. q. ij. ſufficiat. z d. c. cum locū. z c. gemma. de ſponſa.

Alia eſt coactio dditionalis: q̄ a p̄bis appellat violētū mixtū ex voluntario ſcō3 qd. z inuoluntario: vt qñ q3 merces egiit de muli ne a ſuictibus ſubmergat. Vel ſi quis comminatur puelle dicens. Indignabunt tibi parentes: ſi nō p̄traxeris matrimonii cū tali: z p̄mōi aliquid periculū imminens. z iſta nō impedit in matrimonii niſi habeat iuſtū metū. q po teſt cadere inconstantē d. c. cū locū. z c. p̄ſultationi iuxta infra dicenda.

METUS autē eſt inſtans vel futuri piculi cauſa: metis trepidatio l. j. ff. quod met. ca. z d3: metus q̄a mentē tener: metus q̄ppe p̄ſens debet eſſe i mente nō ſuſpitiōe: licet piculū nō ſit p̄ſens. ff. eo. l. metū j. reſpō. Et quidā eſt metus leui3 z van⁹ quo ſc3 timeſ leue malū: vel graue malū: ſed ex leui cauſa vel improbabili: q̄ cadit in leui3 virū v3 mulierem timentē vbi z quando non optet timere ff. eo l. metum. Alius eſt metus iuſtus z graui3: quo timeſ graue malū iuſte vel grauiter. i. ex iuſta vel graui cauſa z probabili. Et pic metus d3: iuſtus: cadens

De metu

inconstante: tam virā q̄ mulierē: licet minor: merus excuset mulierē. vt not. in d. c. cū locū. Dicit a tē merus cadere in constāte: quando merus cogit aliq̄ facere qd̄ alis nollit: si liber esset a metu. Unde dicit Abb. Pa. in c. sac. de his que vi met causa fi. q̄ metus est vis cōditionata sine violentia corpali. vt cū d. alicui: nisi nupieris tali: interficiā te c. ad audientia co. ti. Vis autē p̄prie est quedā coactio q̄ q̄s impellit vel ligat vrs. dicit. Et vocat vis absoluta. Vñ dicit l. j. r ij. ff. quod met. ca. Vis est impetus maioris rei: cui resisti nō pōt scz cōmode c. quis. de pac. li. vj. Et vis est quintuplex. scz. compulsiva: expulsiua: ablatiua: turbatiua. z inquietiua de quibus glo. ordi. in d. c.

ad audiētiā. de his que vi merus causa fi. His premis sis infero q̄q̄. **PRIMO** Matrimoniu vi vel coactio ne absoluta: aut metu q̄ inconstante potest cadere: cōtractū: est nullū 3 l. q. ij. c. j. r ij. c. veniens ij. de sponsa. Tum quia p̄ ista tollit libertas consensu: q̄ est causa efficiens matrimonij: qua libertate plene gaudere debet. is qui contrahere vult. d. c. cum locū. Tñ q̄a inuitē nupie solēt difficiles exitus habere c. requisitū de sponsa. Iustus autē metus est: carceris: seruitutis: mortis: v̄borū stupri: substantie p̄den: debitorū omnium: vel maioris p̄tis: sine quibus homo cōmode viuere nō potest: iuxta not. in c. Abb. r c. cū dilect. de his q̄ vi met ve cā fi. Versus.

Excusat carcer/status/et mors/verbera/stuprū

Excusat metus hos posse/pūta quia nescis

Stupri sine status/verberis atq̄ necis,

ff. eo. l. ego puro.

HEC sunt vera quādo q̄s nō habet facile remediū p̄uigendi sibi sup talibus: fūga: aut auctoritate iudicis: vt se a tali metu liberet: ali

quin sibi imputet ar. l. qui potest facere ff. de reg. iur. Itē hec sunt vera nisi matrimoniu vi: coactioe: v̄ metu contractū: ratificet libere p̄ subsequente p̄sensum ex

Pessu
pmisi
vicini
culari

Ne
ta si
garu
alter
conf
q et
ceris
amic
tu co
crut
sed
lias
bere
p af
liber
in l.
mer
min
na p
cū r
ma
bus
est
pen
gen

Pressum vel tacitū: puta q̄a
p̄misit se sponte cognosci. v̄l
p̄misit se vocari marito vel
vicinis ⁊ familie vxo:ē. ⁊ of
culari ac tractari in domo

vel lecto: vel mēsa tanq̄ v̄r
orē talis viri: nec affugit q̄
primū potuit. vt not. in c. ad
id quod de spon. x̄.

Effuge cum poteris ne consensisse p̄teris,

Nam si perstiteris illius vxor eris

¶ Nam per supra enumera
ta si. na met⁹ ⁊ coactio pur
garur. maxime scilicet. Si
alter per seuerat in p̄stino
consensu libero.

¶ Item adeo hec sunt vera
q̄ etiā si metus mortis: car
ceris verber. ⁊c. sint illata
amicis: ipsius qui v̄l vel me
tu contrahit. Unde si quis
crutiat: nō ip̄m p̄trahentem
sed patrē: matrē: filios v̄l si
lias illius: quē cogit cōtra
here: nō tenet p̄tract⁹. Nā
p̄ affectu: parentes magis ī
liberis terrent. vt dicit tex.
in l. isti quidē ff. de eo quod
metus causa. Itē si quis do
minus mādēt subdito sub pe
na pecuniaria: vt contrahat
cū tali muliere. Si est pena
maioris p̄tis bonorū: sine q̄
bus sustentari nō potest: nō
est matrimoniu. metu talis
pene p̄tractū. not. Ab. in c.
gemma de spon.

¶ SECVNDO. Matrimo
niū coactione conditionata:
v̄l leui metu p̄tractū tenet.
vt si quis cōpellat aliquam
p̄trahere si vult: n̄ e dicatur
de ea aliquid mali: vel ne a
micis displiceat: aut vt mi
nas parentū: vel exheredita
tionē effugiat. Nā in primo
casu: vani t̄pis nō iusta excu
satio est vt dicit l. vani ff. d̄
regulis iuris. In scdo ⁊ ter
tio: concurrūt met⁹ reuerē
tialis: q̄ nō impedit nec ex
cusat scdm cc. not. in c. ex li
teris de spō. ⁊ ff. de rit. nup
l. Si p̄re cogere. ⁊ not. inc.
ex l̄ris d̄ ipu. d̄ spō. nup. Q̄
nō tollit simpliciter liberū
p̄sentum. vt not. in d. c. ve
nies h̄. de spō. Secus si sint
mine parentū crudeles de
quo Disten. ti. de matr. q̄
qualiter impedit x̄. Sed nū
qd coactio parentū. de hoc
latius not. p̄hil. fran. in

de metu

de pac. li. vi. vbi offino vide

TERTIO. Dicit qd culpa sua incidit in metū iustū: nihilominus excusatur a matrimonio p. talē metum contracto: vt si quis recipiat per parentē puellē: in lecto cū ea: et ibi cogatur p. trahere: vt euitet mortē: vel carcerē: v. crutiatū. si nō p. senferit libere: nec postea rati ficauerit. nō tenet matrimo nū. vt est tex. i. al. c. veniēs ij. Dicit al. iustus metus in quē qd sua culpa incidit nō excuset. vt l. si mulier ff. co. xi. vbi libera cōmittens in gratitudinē erga patronum et timens ne ob hoc reduca tur in p. sstinā seruitutē: ali quid suo dño p. misit: contra illam p. missionē (quā metu factā) ei rō succurritur: eo qd sibi p. culpa sua: intulit illū metū: cōmittendo vitii ingratitudinis et dñs iuste minabatur reuocationē inseruitutem.

QUARTO. In contrac tibus in quibus liber p. sen sus nō requiritur: sed iure tenet p. tractus: nō excusat metus. Quia coacta volun tas est voluntas. xx. q. i. me rito. et nec. in d. l. si mulier. §. si ff. co. Sed tñ sic actave nitur rescindenda p. actionē quod metus causa: vel per

offitiū iudicis si sint p. fectas: vel per exceptionem si sint ip. fecta l. metū. §. si p. ter. ff. eo. ti. In cōtractibus autē qd requirunt liberū p. sensum: si metus iustus interueniat: annullat ipso iure: qd licet coacta volun tas sit voluntas. vt supra dicit. tamen nō est voluntas libera: et sic deficit qualitas libertatis: qd est de subā p. tractus: ideo p. tractus nullus.

SUNT autē octo que re. s. runt liberū cōsensum: que ponit glo. si. in c. lib. de his que vi met. ff. omnia meritoria facta: vt peniten tia: confessio: elemosina. et c. Item matrimonii. Tertio doris p. missio. Quarto iur. ditio. Quinto auctoritas tu tor. Sexto absolutio ab ex cōcatōe. Septimo votum. Octauo testes testamētor. de quib. vide ibi et Abb. Pa.

VLTIMO. Matrimo nū vi vel coactōe ab soluta vel metu iusto p. tractū. adeo nō tenet: etiā si iuramēto p. firmet: nisi pos tea libere ratificetur. Ra tio quia quod nō est: firmit iuramento non potest c. ad dissoluēdū de d. p. d. impub. 32. q. ij. quod vero. Sed ta li casu nō fuit matrimonii. p. supra dicta. ergo. et c. Itē iuramentū sequitur naturā

contractus cui apponit not glo. vlt. in c. si diligenti. de fo. cōp. Sed hic natura cōtractus matrimonij: fuit nulla: nec obligabat metu contrahentē: ergo nec iuramentum obligat. Quod intellige si iurans animā se obligādi nō habuit iuxta not. in c. auctoritatē. xv. q. vj. et in c. si vero de iure iur. Secus si iurando: habuit animum se obligandi.

Ordo,

ORDO sacer precedēs impedit matrimonij contrahi et dirimit cōtractum: tanq̃ habens votū solenne implicitū: ex institutione ecclesie annexū. 32. dist. si quis eoz. et c. erubescant. c. 7. et ij. qui cle. vlt. ro. Unde si quis post suspensionem sacri ordinis scz. subdiaconij: diaconij: aut presbyterij matrimonij p̃trahat: debet dirimi. c. unico de voto li. vj. et est excommunicatus ipso facto p̃ cle. eos de p̃sanc. et affi. Et est irregularis quo ad executionē ordinis suscepti. et quo ad p̃mouendū ad alia res. vt d̃: in extravaganti ṽnica. Joā. xxiij. de voto. et d̃: xi. s̃ in h. votū. Unde vltra ea que ibi d̃i.

NOTO hic quatuor.

PRIMO. Qui suscipit ad liquem ex sacris ordinibus intelligitur votum emisisse hoc ipso: q̃ ordinē sacri fm̃ritū occidentalis ecclesie suscepit. Ideo vt etiā si is q̃ ordinatur ad sacres nō intēdat cōtinere: nec se ad hoc obligare: nihilomin⁹ ad hoc obligatur. etiā in foro p̃sente: q̃a ecclesia potest inhabilitare ad matrimonij ignorantem et inuitū. 28. bis. nullum. et c. dyaconi. sicut et seruū vel frigidū c. vlti. de p̃sing. seruo. et c. fraternitatē et c. laudabilē d̃ frigi. et malef. Quod adeo est verū. vt nec etiā greco cui licet vti matrimonio als p̃tracto sit licitū in sacris p̃trahere fm̃ Innocen. et Joan. And. in c. unico de voto li. vj. et ē tex. in c. cum olim de cle. p̃iug. Unde sicut p̃uaticatores diuinarū legū: sunt eopercē dicta contemptores ecclesie aſſicari p̃stitutionū xj. dist. in his et d̃: xi. s̃ in h. votum. **Nec ob.** Si d̃. Deus imperauit generaliter omnib⁹ dicens. Crescite et multipli camini et replere terrā. Beñ. ij. Ergo ecclesia contra hoc dei p̃ceptū nō p̃t inhabilitare. Itē greci p̃t p̃tēri: sine peccato vtunt ma

de ordine

erimonio 31. dis. nicena. 7 c. si. ergo idem de presbyteris latinis. Item sacerdotibus veteris legis habebat uxores ergo idem de sacerdotibus noue legis: ut veritas correpondeat figure. Quia dico primo: quod illud deus preceperat: quando terra hominibus replenda erat at nunc celus potius est replendum. 32. q. nuptie. Tunc pauci erant plificantes: nunc vero immumeri.

SECUNDO. Dico quod illud preceptum est factum communitari. Unde sufficit: si per aliquos impleat: alioquin beatus baptista peccasset quod virgo permansit: peccasset et Maria que virginitatem preposuit: peccasset et Paulus qui virginitatem laudauit et commisit 1. Thim. vij. Nec christus laudasset eunuchos spontaneos. Math. xix. Tamen quicunque vult: potest illud implere preceptum: nisi seipsum inhabilitet. Ecclesia enim non statuit ut continerent absolute et simpliciter: sed si velent ordinari: continerent d. c. nullum. 7 c. dyaconi. 28. dis. Verum quia omnes greci ab initio et per longa tempora non acceptauerunt hoc statutum: ut pote quod non erat

de necessitate salutis. et ecclesia tolerauit eos papa sciens: et transgressores non puniente. ac tacite mores eorum approbante. ideo eos non ligat. secus si maior pars grecorum hoc acceptasset ab initio. ut not. doc. post glo. si. in c. quia circa de consanguinitate. Affi. Vbi dicit Panoz. quod tolerantia et dissimulatio puniunt in actu a iure prohibito. inducit dispensationem. de quo ibi. ipse latius. Nam lex etiam preceptiua tollit si moribus veterum non approbat. iij. dis. 9. leges instituit. c. j. de reu. et pa.

EX quo inferit talis thesaurica. Vbi cum lex generalis recipit in usus a certo genere personarum. ab alio vero genere non recipit. non recipiunt ab initio talem legem non peccant. saltem non recipiendo per longa tempora. d. 9. leges. Secus si in eodem genere personarum. maior pars ab initio recipit. quia minor non excusatur. Sed tunc multa per pacientiam tolerantur. que si deducta fuerint in iudicium exigente iusticia non deberent tolerari. c. cum iam. dudum in si. de preb. Quod intellige de lege que non est de

necessitate salutis vrs̄ dixi.
Secus si lex esset p̄cipis: i
ducēs ex natura sua pecca
tū: ex cōtrauentione: vt q̄a
concurrūt cū l. diuina c. cū
m̄te xv. q. viij. De quo doc
t̄r d. c. j. de treug. 7 pa. Qd̄
aut̄ obicitur. de sacerdoti
bus veteris legis. Illud dī
co fuisse necessariū: quia t̄m̄
ex tribu leui eligebant. Ad
Hebre. vij. Venit. xij. 7 per
multa c. Ideo ne successio
defecisset: licite p̄ugio vte
bantur. In noua autē lege
sine differentia tribuū eligū
tur. Item illi alternis vic
bus 7 diuturnis: tractabāt
panes p̄positiōis: 7 carnes
hircorū 7 agnorū: ac p̄ multū
ep̄is: otio vacabant a mini
sterio sacerdotū. de p̄se. dif.
j. c. j. Nostri aut̄: singulis fe
re diebus: tractant corp̄s 7
sanguinē christi. Porro si a
himelech sacerdos j. Regū
xij. Noluit dare panes p̄po
sitiōis: nisi David: 7 pueri
sui: ab v̄roī p̄gressus nudī
ustercius p̄tinuissent. Quā
to magis: hīs abstinendū est
qui corp̄s christi mundissimū
tractaturi sunt. Nec est qd̄
obicias: illud Ap̄li j. 7 h̄mo
ij. Oportet ep̄m esse v̄n̄ v̄ro
ris virū. Quia 7 plus nō id
simpliciter agit: vt ep̄us ha.

beat v̄n̄ v̄ro. Sed si quā
do ex matrimonio drigarv
rū assumi ad ep̄iscopatū (qd̄
i exordio nascētis eccl̄ie se
pe fiebat) is non esset biga
mus: sed t̄m̄ monogamus. i.
v̄n̄ v̄rois maritus. vt vult
Jeronimus 7 Ambro. h̄nc
est q̄ ecclesia: ad ordines
non admittit bigamos vel
binubos: per tot. vi. de biga.
Et certe si noui christiāi: la
p̄dem christi: attenderent
fuisse virginē: 7 sacerdotem
scdm̄ ordinē Melchisedech
nō se spurcissimis: 7 execra
dis p̄iugis: i sacerdotio cō
miserent. Qui si christi cō
tinentiaz se fateant attinge
re minime possent paulum
cui ipsi maxime imitandū su
scipiant: q̄ ait j. Thoin. vij.
Volo aut̄ esse v̄ros homines
esse sicut meip̄s: at ille cō
tinuit stimulū supando. ij.
Thoin. xij. Nec aliquā v̄ro
rem ille vel 7 itus legis ha
buisset. Quis ep̄i fungent̄
offitio. Ad Titū. j. c.

SECUNDO noto Eccle
sia latinorū 7 grecorū
quantū ad ordines cleri
corū in duobus conueniunt.
PRIMO. Quia v̄triusq̄
clerici in minoribus possunt
p̄trahere libere. 32. dif. si q̄
vero. Latini tamē statim p̄

De ordinē

Quint beneficiū ecclesiasticū
 quia nō bene p̄cordat psalte-
 riū cū cithara. i. vīa cōrem
 platina cū actiua. vt d̄: i. c.
 1. 7. iij. c. diuersi de clerici. Diu
SECUNDO. Quia nec
 latini: nec greci clerici: in
 sacris cōstituti possunt p̄tra-
 here: nec a tpe ap̄loz potue-
 runt: alii si p̄trahunt nō te-
 net. vt patet p. c. nicena. 7.
 p. c. qm̄. 31. dis. quod est cō-
 ciliū septe synodi in oriente
 celebrate. 7. c. aliter ea dis.
 7. clarus tex. in c. cū in pre-
 terito. 34. dis. Vbi ponitur
 Carthaginense conciliū de
 p̄tinentia grecoz clericoy
 Item in duobus differunt.
 Primo quia clerici occide-
 talis ecclesie. i. latini nō p̄-
 mouentur ad sacros: nisi
 p̄tinentia tacite vel expres-
 se p̄missa c. 1. 28. dis. 7. dixi.
 5. Clerici vero orientalis ecc-
 lesie. i. greci: p̄mouent si-
 ne p̄missa p̄tinetia d. c. qm̄
 31. dis. Secdo. Quia greci in
 sacris cōstituti: vtūt matri-
 monio ante sacros p̄tracto.
 licet in sacris ordinibus eis
 p̄trahere nō liceat c. cum
 olim. de p̄uer. coniug. Latini
 nō neutrum licet facere.
TERCIO noto. Si ordi-
 ni sacro: matrimonium supue-
 niat: bigamie nota incurrit:

licet talis ordinatus p̄tra-
 hens: nō sit vere bigamus;
 quia ibi nō est de iure matri-
 moniū. vt dicit tex. in c. nup
 de biga. Et q̄ per sacrum or-
 dinem intelligit desponsat
 ecclesie. Vbi si de facto con-
 trahit cum aliqua: notat bi-
 gamia c. quot quot. 27. q. 1.
 Si autem matrimonio stan-
 ti supueniat ordo sacer: vel
 religio: an teneat: notat do-
 cto in c. 1. de p̄uer. coniug.
PRO quo. Querit quā-
 do alter cōiugū possit
 religionem intrare: vel
 ad ordines promoueri? Vbi
 ponitur talis distinctio. aut
 est matrimonium nō fuit car-
 naliter p̄summatū. 7. sic tripli-
 citer: aut alter cōiugū vult
 intrare religionē p̄fitendo:
 7. potest: etiā inuito altero.
 vt in c. verum. 7. c. ex pub-
 lico de conuer. coniugato.
 Et remanēs in seculo pōt
 libere cōtrahere cū alia c.
 ex pre. ij. eo. ti. Aut vult vo-
 uere t̄m continentia vel in-
 gredi religionē: sine profes-
 sione: 7. nō potest: inuita cō-
 iuge vt d. c. ex publico. aut
 vult p̄moueri ad ordines: nō
 potest: inuita vxore. de quo
 dixi s̄. in h. Notū. per extra-
 uagantem. Ioan. xxi. antiq̄
 de voto. Si vero matrimo-

nū
 rum
 re
 mu-
 citer
 uere
 7. tal-
 tur:
 deo
 voue-
 dici
 nō p-
 gere
 tur:
 o p̄u-
 rare
 plicia
 vult
 requi-
 ligio
 eta d
 eo. ti
 ri ad
 si vxo
 suspe-
 naste
 ueat
 in se
 eo. ti
 gionē
 em a
 7. po-
 gionē
 inc.
 7. A
 ulte
 quon

nū est carnaliter cōsumma-
tum: et sic aut volunt muta-
re statum aut nō. Si nolunt
mutare statum. et sic dupli-
citer: aut ambo volunt vo-
uere cōtinentiā: et possunt:
et talia matrimonia appellā-
tur: sanctimonia. 33. q. v. qd
deo pari: aut alter tm̄ vult
vouere. et potest in sui p̄iu-
diciū: nō aut alterius. Un̄
nō pōt debitū p̄iugale exi-
gere: quod tm̄ reddere tene-
tur: et actus. not. in c. charis-
s. p̄uer. p̄iu. Si aut volūt mu-
tare statū. et hoc p̄tingit tri-
pliciter. Aut em̄ maritus
vult effici ep̄iscopus. et tūc
requirit qd vxo: p̄iteat re-
ligionem: etiā si nō sit sus-
pecta de incontinentiā c. sanc.
eo. ti. Aut solū vult pmoue-
ri ad ordines sacros: et tunc
si vxo: est de incontinentiā
suspecta debet intrare mo-
nasteriū: alio sufficit quod vo-
ueat cōtinentiā remanēdo
in seculo: vt in c. cōiugatus
eo. ti. Aut vult ingredi reli-
gionē. et hoc dupliciter: aut
em̄ alter p̄misit adulteriū.
et potest alius ingredi reli-
gionem: adultera inuita. vt
in c. agathosa. 27. q. ij.

¶ Aut alter nō cōmisit ad-
ulteriū: et tunc p̄tingit reli-
gium ingredi religionē se-

prupliciter. ¶ PRIMO al-
tero ignorante et potest re-
uocari: imo debet ad peri-
tionei ignorantis. vt in c.
placet de p̄uer. cōiug. Ra-
tio huius et sequentiū sex ca-
sū ē: qd cū vir tyro: sint p̄
copulam p̄iugalem vna ca-
ro effecti: nō potest vna p̄s
cōueri ad dominū: et altera
in seculo p̄manere. Nisi erit
am p̄tinentiā p̄mittat: et vī
tam mutet. Nisi forte sit ei⁹
etatis. vt sine suspiriōe incō-
tinentie valeat in seculo re-
manere. vt dicit tex. in c. ad
applicā. eo. ti. de quo latius
j. aut.

¶ SECUNDO alter ingre-
ditur religionē altero scien-
te et cōtradiciente: et idē di-
cendū quod potest reuoca-
ri. vt in c. quidā eo. ti. Aut.

¶ TERCIO altero sciente
et dissimulante. et idem dicē-
dum. vt in c. cōsultuit eo. ti.
Si tamen remanēs in secu-
lo: in vita non reuocauit in-
gressum de monasterio: post
mortem: nō poterit talis p̄-
fessus exire d. c. cōsultuit. et
idem scōs Calde. in casibus
precedentibus et sequenti-
bus in quibus potest fieri reuo-
catio: quasi cessauerit causa
que in validabat ingressum
Aut.

de ordine

¶ QVARTO. Reliquis. alterius ingressui vel p̄fessionis p̄sensit inuitus: seu per meritū: et sic reuocatio ad petitionem eius c. accedens eo. ti. Aut.

¶ QVINTO. alter p̄sensit per dola. et idem. ar. c. veniens eo. ti. Aut.

¶ SEX TO. Consensit simpliciter et sponte votū continentie nō emittendo. et tūc remanens in seculo: si est iuuenis: potest petere reuocationē alterius. et debet aliter ad petitionē eius reuocari ne cōmittatur adulterii sedz Innocen. et Ab. an. riquā in d. c. quidam. Sed Panor. post Calde. dicit. q̄ reuocabitur ex officio iudicis: quia prestando p̄sensum alterius ingressui: renuntiavit iuri: quod habebat in alitero: et p̄sequenter nō competit sibi actio: sed iudex ex officio suo: reuocabit de monasterio: ne iuuenis adulteretur. et credit Panor. hoc casu: q̄ ille p̄fessus sit religiosus. et post mortē alteri cogitur ad monasteriū regredi. Item si dans licentiā ingressui est iuris peritus. nō fit ista reuocatio: quia dādo licentiā videt vouere. vt not in d. c. quidam. Aut.

¶ SEPTIMO. consensit p̄mittendo p̄necientiam. et sic si p̄sentiens est senex remanebit in seculo. et alter i religione. vt in c. cū sis. et in c. c. v. oratus. et in c. ad applicā eo. ti. Si vero sit iuuenis et de in continentia suspectus nō debz superior pati quod alius ingrediat. nisi alter quocūq̄ ingrediat. Sed si de facto ingredis tener ingressus. scdm omnes. quia p̄fessio cōiugis: nō est de substantia p̄fessionis alterius. vt in c. si quiscauit eo. ti. Sed remanēs in seculo. ex quo est suspectus et vouit: cōpellit intrare monasteriū vt d. c. sca. **¶ Sed an talis teneat p̄fateri sunt opiniones.** Post q̄ Ioan. Cal. distinguit. Quis aut dans licentiā. vouit intrare religionē. et p̄pellitur p̄fateri. vt in c. agathasa. 27 q. ij. Aut simpliciter vouit cōtinentiā. dando alteri licentiam ingrediendi monasteriū. et sic si fuit iuris p̄sens aut ignorans ignoranti: crassa vel supina. vel als nō excusante: compellitur p̄fateri. 33. q. v. qui v. oriem. Secus si erat ignorans ignorantia in vincibili aut p̄babilis: vel als excusante. vt q̄s est miles: mulier agricola.

quia tunc pſteri nō cōpel-
litur: ſed tamen reclidatur
in monaſterio ne vaget. De
quo reliq̄ videre apud Pa-
nor. in c. j. et ſeq. de pueri.
coniuga.

VLTIMO NOTO Si
quis pſſus eſt reli-
gione vxore iuita: et ei
fuit poſtea reſtitutus: mor-
tua tali vxore: nō cogit re-
gredi monaſteriu: quia votū
pſſionis fuit nullū: nec fu-
it effectus religioſus ſcōm
Panor. in d. c. quidā. eo. ti.
paria eſt ſunt: nō pſteri et
inualide pſteri ar. c. ij. de
trans. prel. Si tñ contrahē-
ret matrimoniu: peccaret
mortaliter. ſed tamē tene-
ret. Sed ſi talis pſſus i vi-
tioris nō reuocaret: poſt
eius mortē exire non pote-
rit: quia ceſſauit cauſa inua-
lidandi ingreſſum. De quo
plura in al. c. quidā. Sed q̄
ſacros ordines ſuſcipit vxor
inuita. vel ignorante vel
ſciente: tenet poſt mortem
eius viuere in caſtitate. Et
ſi de facto cū alia contraheret
nō teneret matrimoniu. vt
in c. vno de voto. et voti lib
vj. et nihilominus efficit bi-
gamus: ppter affectū inten-
tionis cū ope ſubſecuto. c.
nuper de big. et di. l. ſ.

¶ Inter hec ſcribendū: e-
merſit in facto caſus talis.
¶ Quidam clericus in mi-
nibus pſtitutus: cū qua-
dam maritata: viuente eius
marito ſolemniſter cōtraxit:
ſcienter et ſimulare: ac eidē
tanq̄ maritus publice com-
muniſcit: plus palliando ſuū
adulteriū. et ſimul pſtractu:
quā eā p vxore tenendo. de
mū iſtante primo marito p
iudicem a ſede. Metropoli-
tica delegatū: lata fuit ſen-
tencia diuorij inter eos: q̄
illū matrimoniū fuit decla-
ratū de facto eſſe pſſiſſe. et
in quātū de facto pſſerāt
fuit per ſententiā caſſatum
qua mulier redire ad primū
eſt coacta: et clericus pſar-
ab ea per ſententiā fuit ab-
ſolutus. iuncta vtriq̄ car-
cerum pena: p eo q̄ ſciēter
auſi ſunt taliter contrahere.
put id cōtar ex renore ſen-
tencie. Tandē poſt annis xij
citra vel vltra lapſis: pſa-
tus clericus eſt per viſitato-
rem oſſitio denunciatus: eo
q̄ inuenit eū viſitato: ad ſa-
cros ordines p morū: p quā
denuntiatiōe idem clericus
eſt iterū pena carcerū puni-
tus: ac ab executiōe ordinū
tāq̄ bigamus ſuſpenſus. qd
igitur ſenſerim in hoc caſu.
ſum rogatus. Et iij

Quod per bigamiam punitur De bigamia.

PRESUPPOSITIS
duobus. Primo q̄ vic-
carius seu officialisepi-
ex generali cōmissione: non
habet auctoritatē suspendē-
di vtz ex c. ij. de offi. vic. li.
vj. Imo de iure ipse epus
nō suspēdit clericos sine iu-
dictio sui capituli. vt dicitur
in c. i. de excess. prel. Scōp
crimē potest deduci in iudi-
tū quatuor: vtz. scz per viā
accusatiōis: inquisitiōis: ex-
ceptiōis. ⁊ denuntiatiōis.
vt not. glo. si. in c. qualiter.
ij. de accusa. iuncto c. in qui-
sitioni. ⁊ c. cū opteat. eo. ti.
⁊ quelibet harū quatuor vi-
arū aliū sortitur fine m ⁊ pe-
nam. vt notat ibidē. ⁊ quia
hic: crimen prefatū fuit per
viā denuntiatiōis in iudi-
tū deductū. Agit pena cō-
petens: denunciatiōi finis:
esset imponenda.

VIDEO hic duo princi-
paliter animaduertē-
da. **PRIMO.** an ei-
usmodi clericus ex tali pre-
sumpto ⁊ simulato stractu
notā bigamie incurreret: an
duntaxat notam adulterij.
cū fide prestita mulieri?
SECUNDO. An post la-
psum tāti tps. potuit iure
p crimine adulterij puniri.
vel ob crimē bigamie ab of-

ficio clericali: seu illius ere-
cutione suspendi?

NEmpe q̄ mulier itaz
bigamie notā: imo in-
famie iur? incurrisset
nō dubito: per leū qui. c.
de adulter. ⁊ l. i. in fi. ff. de
his qui. not. infam. ⁊ p c. nup.
de biga. que iura expresse: il-
lum comitari infamā volūt
qui duas sponsas. vel vxo-
res simul habere cōtendat
verū quia vir ⁊ vxor nō ad
imparia obligantur. ⁊ in de-
lictis correlatiōe penarū
puniunt. vt solet notari in e-
gaudemus. de omor. ⁊ pec-
mulier duobus simul de fa-
cto nupsit. igit ⁊c Istud tñ
dico sustinens pbabiliter. se-
minā incurrere infamā pos-
se. de quo alias.

Nunc vero de casu cle-
rici differam. Et p̄io
q̄ iste clericus incur-
rit bigamā. seu bigamie no-
tam. tex. vident? ap̄i. in d. c.
nuper. ⁊ c. si. de biga. Quā-
doquidē iste quantum in eo
fuit. straxit cū corrupta. ⁊
quasi ab alio repudiata. vñ
bigamus est effectus. iuxta
tex. clarū in c. si quis viduā.
vel electam. cū multis ibi. c.
34. dist. Et marie ppter af-
fectū prave intencionis. cū
ope subsecuto. vt dicitur tex.

inal. c. nuper. 2 in d. c. fi.
 Confirmat: ad hoc vt pena
 committatur: sufficit aliquid
 esse factū. licet de iure non
 teneat. l. si quis in graui. g.
 si quis codicillos ff. ad illa
 2. l. si quis legatū. C. ad l.
 corne de sal. at hic fuit sa-
 crū matrimoniū cū aliena v-
 rore. licet de iure nō ten-
 uit. ergo. 2c.

¶ In contrariū facit. Quia
 bigamus dicitur binubus. a bis 2
 gama mulier. quasi hō bine
 mulieris. v. l. bini cōiugij. fm
 Isidorū. 2 not 26. dis. c. pe.
 At inter hunc clericū 2 hāc
 mulierē. nullū fuit p̄iugium
 eo q̄ illa fuit primo marito
 alligata: de quo vterq̄ cer-
 tus fuit. ideo adulteriū
 cū data fide qualificatū. v-
 terq̄ commisit. 2 merito ad
 penam carceris vterq̄ sen-
 tentialiter p̄ primū iudicē
 delegatū deputatus fuit.
 tanq̄ illuzor sacramenti ma-
 trimonialis.

¶ Item triplex genus bi-
 gamie reperit. iuxta glo. in c.
 h. d. biga. 2 ibi doct. Vnū ve-
 rū. quādo quis duas v. plu-
 res successiue vxores cogno-
 uit legitimas. Alterū inter-
 pretariū. dum quis cōtra-
 hit cū corrupta ab alio. vel
 cognoscit suā vxorē post ip-

sius adulteriū. vt not. in c.
 si. cuius. 2 c. seq. 34. dis. Ter-
 ciū similitudinariū. quando
 quis p̄trahit post votū solē-
 ne. i. religiosi approbate. v. l.
 sacri ordinis. aut quādo ha-
 bet duas vxores. vnā de iu-
 re. v. r̄pote ante sacros ordi-
 nes. aliā post sacros: suscep-
 tos successiue. aut si plures
 simul habuerit de facto. Si
 itaq̄ in casu proposito. iste
 clericus censere bigamus
 hoc maxime cōtingeret. ob
 genus bigamie interpretati-
 ue in prima specie. quia scz
 p̄trahit cū corrupta ab alio
 At nec ista species facit euz
 bigamū. meo iudicio. Tū in
 primis. q̄a iura loquētia de
 bigamis. presupponūt inter-
 venire matrimoniū verū. c.
 acuti? cū seq. 26. dis. At hic
 nō fuit verū matrimonium
 sed scēter simulatū. Tū q̄a
 iura de clericis bigamis lo-
 quentia. ob affectionē intē-
 tionis cū ope subsecuto. in-
 telligunt de clericis in sa-
 cris constitutis v. z insubd-
 aconatu. v. z in c. fi. de biga
 cū multis ibi cōcor. In dis-
 conatu. c. i. 2 ij. qui clerici. vel
 vo. cū p̄cord. in p̄byteratu
 patet in c. nup. de biga. cū
 ibi p̄cor. in episcopatu c. ha-
 buisse 33. dis. cū not. in c. de

¶ Triplex genus bigamie

De bigamia.

inde 26. dist. At clericus iste
nondū fuit sacris iniciatus.
ergo. 28. Et quia pene non
sunt exasperade. imo in eis
benignior est interpretatio
facienda l. interpretatio.
ff. de penis. Item ppiū ca
sum non debent excedere.
de penit. dist. j. pene. iuncta.
glo. in h. nō excedunt: cum
multis ibi pco. Cū itaq; bi
gamia cū suis penis: in sex
duntaxat casibus ē. et nūme
ratis repat fm doct. in al.
c. ij. de biga. Nec iste casus.
de clerico in minoribus disti
tuto: reperitur in iure. quo
ad matrimoniū sciēter simu
latū: expressus. merito pena
bigamie: nō erit ad eū exas
peranda nec extendenda.
¶ Confirmantur predicta.
In omnibus speciebus biga
mie supra enumeratis sem
per presupponit binū cōnu
biū cōiugū: quoz ad minus
alterū debet esse verū eop
esse bigamū: est esse binubuz
que allusio vocabuli: est de
iure valida p not. in l. j. ff. d.
aquis. pos. et in l. j. ff. de te.
namē. ita q; bigamia inclu
dit binū matrimoniū. nempe
aut duo carnalia simul vel
successive: aut ad minus spi
rituale cū carnali: pars hęc
peritas. Examinando pefa

tas species bigamie. et vter
empli causa dicā Si subdy a
conyloyaconus aut pefor
ter: qui nūq; in minoribus
vxoem habuit: in sacris cō
trahere sit ausus: bigamie
notam incurrit: ex eo q; ipse
existens sponsus: christo per
sacri ordinē copulat: ausus
est de facto se carnali spon
se copulare: ecce bigamia.
¶ Verū iste clericus de quo i
casu nostro nulli fuit de iu
re copulatus. Quippe non
christo: quandoquidē sacris
nondū fuit astrictus: nō eti
am vxori: quia de fuit pfen
sus verus: qui est causa effi
tiens matrimoni. c. sufficiat
27. q. ij. et c. cū locū de spon
sa. Nam fictus et simulatus
psensus nō facit matrimoni
um. vt c. tua de sponsa: sicut
nec iocosus. vt not. gemi. in
c. j. eo. li. vj. et ibi glo. in h.
ex defectu psensus. Quomō
itaq; istud vnicū matrimo
niū duntaxat dfacto simu
late cōtractū: iduat et cau
set bigamiam i isto clerico:
nō capio.

NEc ob. Si quis dfe
rit. i al. c. tua de spō
sa. Ille qui finxit se
vocari Joannē: corā nuben
te: compellitur in foro con
tentioso ad cōmānciū el

tandē vxorē: & sic fictus con-
sensus induxit ibi matrimo-
niū: ergo similiter hic indu-
cet notā bigamię. Quia di-
co q̄ ibi ille p̄sensus iudica-
tur inducere matrimonium
eo q̄ ille Joannes fuit so-
lus dolosus: ob id dolus su-
us in fauorē matrimonij: nō
debet alteri nō doloso ob-
esse: maxime in foro fori: hic
autē vterq̄ fuit dolosus sciē-
ter & simulate contrahens.
Igitur nll catholica & cetero:
Proinde cū hic cessat fauor
matrimonij: & stat odiū pene
sup adulterio vel bigamia
dubia: igitur mitius interp-
tandū: per regulā odia re-
stringi li. vi.
¶ Si itaq̄ multarū mulie-
rū etiā adulterarū concubi-
narius: nō p̄hibet a sacris:
nec ab eorū exercitio. vt est
tex. clarus in c. quia circa d
biga. Et si is qui vxorē a se
virginē cognitam habuit. &
demū post mortē illius con-
cubinā vel cōcubinas: de iu-
re ad ep̄atum pmoueri pōt
vt not. i. c. de iac. 26. dis. & in
c. habuisse 33. dis. cur iste ele-
ricus ob nullū de iure ma-
trimoniū: censcat bigamus.
necdum intelligere valeo?
¶ Nō obstant p̄traria s. in-
ducta. Nempe contraxit cū

corrupta ab alio sciēter. & c.
Quia dico et si de facto con-
traxit solenniter: tū actus
ille p̄sensus vtriusq̄ nō po-
tuit esse causa efficiens ma-
trimonij. per al. c. sufficiat. &
c. cū locū. & quia istud de fa-
cto matrimoniū non tenuit
de iure: cū illa fuit sciēter
primo alligata. nō prestat er-
go bigamię impedimentum
quod de iure nō sōtitur ef-
fectum p regulā. non p̄stat.
li. vi.

¶ Nec est simile si dixeris.
Si simplex etiā laicus cō-
trahat cū corrupta: efficitur
bigamus p not. in al. c. h. de
biga. ergo & iste clericus. q̄a
fateor: illud verū ex eo q̄ il-
la corrupta diuisit corp̄s su-
um in duos: admius autē
in vnū vere maritū: quē fa-
cit bigamū. At iste clericus
nō fuit vere maritus: sed a-
dulter qualificatus: cū da-
ta fide simulata. & q̄a vt fi-
des matrimoniū per clericū
data inducat notā bigamię.
presupponit in eo aliquē ex
sacris ordinibus. ad hoc vt
sibi obesse possit praua intē-
tio cū ope subsequuto: p iura
s. inducta. In isto autē ele-
rico p̄tunc nullus affuit or-
do sacer: igit illa sola inten-
tio cū ope subsequuto nō po-

De bigamia

tult cum facere bigamū. ex quo sola intertio bigamie re prehendit: dñtarat in maiori bus ⁊ nō in minoribus cle ricis: etiāsi deficiat matrī moniū de iure.

¶ Et per hec respōdeo ad c. si quis viduā vel electam cū alqs seq. 34. dis. Quia in telligūt de vere marito. qđ pbat. 6. precedens ibi. dum dicit. Similit̃er viduarum mariti ⁊c. At iste non fuit maritus: ex defectu p̃sensu veri. ṽt̃s. pbauit. imo sciēter palliabat adulterium. Nec ista mulier potuit rite ap pellari electa: eo qđ suus ma ritus: gessit i cam maris rit tus: carnaliter affectando. ⁊ eam iure p̃sententiā re petendo. iuxta archid. in d. c. si quis viduā.

¶ Ad p̃firmationē vero cū dī. sufficit aliquid esse factū. ⁊c. l. si quis in graui. cū si: Dico qđ ex hoc matrimonio de sacro: sufficit penā adul terij cōmitti. Ob quod a p̃i mo iudice fuerunt pene car ceris deputati.

EX hīs quo ad scđm p̃i cipale cōcludo: sine tñ officij p̃iudicio. hunc clericus. bigamie nota nulli ter notatum: absq̃ legitima causa suspensum: nec pena

carceris iterū iure punitū. prima ⁊ scđa ps patēt ex s. notatis. Tercia vero liquet ex duob⁹. Tū qđ primus iu dex a sede metropolitica d̃ putat⁹. lata s̃c̃etia diuorij absolutoria: ṽtrūq̃ sic p̃tra hētū pene carceri d̃putauit seu misericordit̃ i alia d̃mu tauit: quomō igit̃ tam suffi cienter afflicto p̃ iudicē p̃i mū ⁊ superiorē: alius inferi or addat afflictionē: cōtra c cū percussio vii. q. 1. Tū quia adulter post quinquēniū: qm̃ cōmissus dī adulteriū: accu sari nō potest. que p̃scrip tio reis data: p̃ iudicē aufer ri nō potest. vt dicit ter. in. l. adulter post quinquēniū. C. de adul. In casu aut̃ no stro: tam lapsi erant xij. an ni citra vel vltra: nec post tanti ep̃is sp̃atiū resultabat scandalū: q̃re igit̃ p̃scriptio quinquēniū est sibi s̃nblata? Tū itaq̃ crimina: marie se mel cōmissa: sint venia dig na. vt dī ter. in l. ij. C. de e p̃isco. audī. merito venia hu ic clerico imploranti: ⁊ iam sufficient̃ afflicto erat cōce denda.

¶ Tametiā Reuerendus o lim dñs Joannes Amictus Suffraganeus Tracouin. ac egregij viri. Nicolaus de cō

provin
couit
di gha
p̃st
en. do
ti: me
cissione
etas s
nō not
ep̃isco
uere. r
si quis
loquit
nup. ⁊
quint
subsec
initiat
¶ Do
⁊ iura
mea s̃n
dissolu
sp̃endi
co: nō
lere: s̃n
per m̃i
ne. Qu
facere
de cler
facere
trahun
ep̃isco
ñ habe
indulge
isto ele
cris de
rimen
si supp
forte q

provincia Canonici Tra-
 conieci. modernus nostri su-
 dii ghalrector. et Stanislaus d
 Wyluya Canonici. Premissi
 et. doctores iuris illumina-
 ti: mecum concorditer in hac de
 cisione: p iura et rationes pra-
 etas senserint hunc clericum
 non notari bigamum. Curia tamen
 episcopalis huius decisioni fa-
 uere rennuir. iuxta. dicto c
 si quis viduam. 34. dist. quod
 loquit de vere marito. et c.
 nup. et c. si. de biga. que lo-
 quunt de affectu cum ope
 subsequuto: in clerico sacris
 initiato qualis iste non fuit.
 Postremo omni p rationes.
 et iura p me adducta. nec
 mea sententia hactenus p aliquem
 dissoluta: bigamie notat: et su-
 spensiois penam ab eodem cleri-
 co: non potui decidendo abo-
 lere: supplicavi unum eo su-
 per misericordiam dispensatio-
 ne. Quia allegavi R. d. epim
 facere potuisse: p. c. sane ij.
 de cleri. c. iuga. Ubi de ter-
 sacerdotibus qui nuptias con-
 trahunt ex indulgentia sui
 episcopi executione sui ordi-
 nis habere possunt: at mino-
 indulgentia requirebat in
 isto clerico qui (non in sa-
 cris) reliquerat: licet tunc ma-
 trimonium scilicet violauit. Nil
 supplicando obtinui. ex co-
 forte quia argumentum a forti

ori non tenet in dispensatione
 biga: de quo alio. Iecirco ad
 sedem applica pauperum iot
 respersus p dispensatione est
 remissus. quod omnia diligenti le-
 ctiori relinquo cogitanda.
 Nunc demum ad nostra redeo.

De bigamen.

Aligatus uxori p ver-
 ba de presenti: non potest
 contrahere cum alia. plene
 te prima: etiam prima matri-
 monium non fuit carnaliter con-
 summatum: et secundum fuit. alias est
 adulter. in c. licet. et i. c. si. d
 spon. duo. et c. si inter de spon-
 sione. nec ob. Et d. q. forti v-
 culum rumpit debilius c. j. de
 treu. et pa. et d. c. si inter ij.
 responso. Sed secundum matrimo-
 nium carnaliter consummatum: est
 fortius non consummato: eo quod
 ibi consensu et facto est ad im-
 plementum. ergo. et Item Abraham
 patriarcha et sanctus: propter
 uxoris sue Sarre sterilitatem
 ingressus est ad agar. Gene-
 s. xvj. ut ex ea filios suscip-
 er. Item Jacob patriarcha
 habuit simul duas uxores.
 scilicet Rachel et Liam. Gene-
 s. xxx. Et Salomō plures ux-
 ores iij. Reg. iij. 32. q. liij. G.
 j. et quasi p tot. ergo a simili
 et alij possunt habere plures
 simul uxores. Quia dico ad
 primum quod carnalis copula non
 addit novum vinculum matri-

S q.

De ligamine.

monio respectu essentie ma-
trimonii: maxime in preiudi-
ciii alterius matrimonij pce-
dētis: sed bene addit res-
pectu significati matrimonial:
q̄a aliud significat matrimo-
nii p̄sumatū quā nō p̄suma-
tū. vt not. i. c. debitū de big.
et 27. q. ij. quapropter. Item
p̄sumatū addit fortius vin-
culū quo ad respectū extrin-
secū: nō quo ad intrinsecam
essentiam: hinc est q̄ p̄suma-
tū nō dissoluit p̄ ingressum
religiosis: sicut soluit nō cō-
sumatū. vt i. c. ij. et c. ex pub-
lico de Quer. Dug.

¶ Ad scd̄s q̄ erraria de pa-
triarchis adducta soluant i.
c. recurrat. G. his ita respō-
detur. 32. q. iij. vbi vide bo-
nū rex. Quia fuerūt illa tē-
pore necessitatis permisa et
facta: dum hoīes idolatria
corrupti: pauci vni deū cole-
bant. Ideo pmissum fuit pa-
triarchis plures vxores ha-
bere: quatenus p̄ cultu vni-
us dei: populus ex eis mul-
tiplicaret. Tum etiā q̄a illa
fuerūt facta in figura: puta
in filiis Iacob cui successer-
ūt in hereditate: tam nati
ex vxoribus quā cōcubinis:
vt deus p̄mōstraret: q̄ tā
natos ex vxoribus legitimis
s. ex ecclesiis: quam natos ex

cōcubinis. i. gentiles: vult
coheredes esse christi. Aba-
ham autē p̄cessit legē. Ado-
n: ante quā erat introductū
adulteriū: ergo neq̄ pena il-
lius tunc fuit: q̄a pena cri-
minis ex tpe legis est: q̄ cri-
men inibuit c. dixit Sara.
32. q. iij. Nos autē sumus in
lege euangelica et p̄fectione:
que determinat esse contra
legem nature: et diuinā: ha-
bere plures vxores. vt in c.
gaudemus. G. quia vero de
diuor. Quia illa verba Be-
nes. ij. Erunt duo in carne
vna: fuerunt de iure diuino
dicta et denotant singulari-
tatem: tā ex parte viri i quā
vxoris: quia non dixit erunt
tres: vlt plures: i carne vna
Tum etiā. q̄a ab initio vna
costa: de latere Ade: in vna
feminā est formata. Et dictū
tur ibidē: p̄pter hoc relin-
quet homo patrē et matrē.
et adhibebit vxori sue: nō di-
xit et vxoribus.

ET circa hec. Noto q̄m
¶ PRIMO. qui bi-
na spōsolia binasue nu-
ptias in eodē tpe contraxe-
rit sit ipō iure infamis l. j. ff.
ff. de bis qui not. infam. c. 2.
de adul. l. enī qui. Et efficit
bigamus. et p̄ p̄sequens tra-
regularis ad ordines sacros

c. nup-
peller-
bus le-
ij. q. v.
mcs. i.
dignu-
c. de
infami-
li. vj.
SE-
duas p-
despō-
bebit i-
scd̄as c-
p̄trari-
n. de sp-
princip-
be par-
eo con-
quā p-
no. casu-
eos Al-
de spō-
casu: si-
nes ad-
ri. quia
iudicio
ecclesi-
in iudi-
iudex
atur c-
que no-
frigi. et
uenit
eque p-
in c. li-
dicta s-

c. nup de biga. Et ideo repellendus ab omnibus actibus legitimis et dignitatibus. q. vii. c. infamis. et c. infamcs. Nam infamibus potest dignitatem patere non debent. de digni. l. ij. li. xij. et reg infamibus de regulis iuris. li. vj.

SECUNDO NOTO quod duas per verba de presenti desponsat: primam desponsatam habebit in uxorem. Etiam prius sedas cognouerit. Nec valet contraria consuetudo. vt dicitur in c. de sponsa. duo. et dicitur s. i. principio huius. §. q. si ambe pariter pbant simul cum eo contraxisse: nec apparet quam prius desponsauerit. In no. casu cald. et card. Et per eos Alexandrinus in Deca. de sponsa. duo. dicitur quod hoc casu: stet iudex in suspensio. nec adiudicet vni nec alteri. quia ubi tractatur de preiudicio alterius matrimonij ecclesia non debet esse facilis in iudicando: differat ergo iudex sententiam: donec habeatur certitudo pbatio. Ar. eorum que not. in c. laudabile. de frigi. et male. hoc tamen raro evenit quod sint probationes eque pares: facit glo. mag. in c. licet. de pba. Et per predicta solue glo. mag. circa

fi. in c. in nostra presentia. de testibus. que dicit: quod si duo petant eandem in uxorem. et pariter pbant: quod erit in electione mulieris. vt eligat quem velit: vel forte dirimat. et vt ibi. Sed contrarium tene per predicta.

TERTIO NOTO. Si vxor quatuorcumque tempore dubia de morte viri: sine probabili causa: de se inducere firmam credulitatem: detraxerit cum secundo: est adultera: et potest a primo repelli ob adulterium si redierit c. in presentia de sponsa. et c. dominus de secundo nup. Secus si audierat eum mortuum falso rumore: nisi rumore ipsam percurasset l. miles. ff. ad l. iul. de adul. Si autem credebat virum mortuum ex causa probabili: et cum alio detraxerit: excusatur propter ignorantiam facti ab adulterio: quia adulterium non promittitur sine dolo. l. pe. ff. ad l. iul. de adulte. et filij ex inde nati iudicabunt legitimi c. ex tenore qui si: sine le. probabilis autem causa quo ad probatum dicitur triplici secundum glo. in ff. presumat c. quonia frequenter vt lit. non conte. Primo quia primus maritus senex erat. et in acie bellis: nec rediit. Secundo si mulier habuit litteras

De honestate

ras eorum cum quibus maritus militabat: autem hodie L. d. repud. Tercio si fama nuntiat esse mortuum de loco legingquo: maxime si longo tempore absuit. Si verovir de mortuo in vicinis partibus: fama sola non sufficit secundum Anth. in d. c. in presentia. et de lib. ibi hoc esse equum.

¶ Nec ob. quod tex. in al. c. in presentia dicit. donec certum nuntium recipiant de morte viro: fama autem procedit ex incerto autore et plerumque fallaci. ut not. in c. vestra de coha. cle. Ergo mulier videtur cogi expectare certum nuntium: et non credere fame. Quia dicit Antho. ibi. quod certus nuntius requiritur ex parte ecclesie: ad dandam licentiam pertrahendi cum secundo. ex parte autem mulieris: sufficere verisimilis credulitas. Et ratio horum est: quia in ecclesia maior requiritur gravitas et auctoritas: quam in muliere: et sequenter maior certitudo: quam facit nuntius certus: et non fama. licet Pa. not. ibi velit aliter sentire.

¶ **QVARTO** NOTA si mulier post contractum cum secundo: dubitat de morte primi: debet quidem exacta debitum reddere: sed non exigere. Si

vero credit eum probabiliter vivere: nec potest exigere: nec reddere debita: periculo adulterij se exponendo. Si autem primus reuertatur vel aliter de vita eius sibi constiterit: statim debet deserre secundo: et redire ad primum. Alioquin adultera iudicabitur c. dominus de sec. nup. et c. 34 q. 1. cum per bellicam. et c. cum i captivitate. et seq. Primum quoque eam recipe tenet. ut in dictis iuribus. Nisi forte illa postquam sciuit de vita primi: permiserit se a secundo cognoscere: etiam ex iuris ignorantia quia sic esset adultera d. c. cum per bellicam. et posset per primum repellere c. maritus de adulterio. et c. significasti. et c. ex litteris de divor.

VLTIMO nota. si mulier pertrahit cum secundo: credens primum vivere: qui reuera mortuus est: tunc si credebat sibi licere pertrahere. id est sic posse fieri de iure quasi teneat pertractus: contractus est matrimonium. quia sic non adest impedimentum dirimens vere vel opinatio. Si vero non credebat sibi vivere: non est pertractum matrimonium. quia non adest intentio: nec maritali affectu sed adulterio copulavit sibi secundo: ma

ritū. scdm hugo. in al. c. cuꝝ
per bellicā. Idem dicendū
de eo qui detrahit cū aliqua
quā putabat sibi p̄ sanguine
am v̄l affīnē t nō erat. Nō
nulli tamen tenent esse ma
trimoniū in his casibus indi
stincte: ex quo primus nō vi
uit. Vel ergo nō adest im
pedimentū iuris. Nisi cōstet
quod ille nō intendat con
trahere qui credebatur impe
dimentum adesse. Vbi enim
nō adest intentio cōtrahen
di: nō est matrimoniū c. tua
de sponsa.

¶ Honestas.

Publice honestatis iusti
pria: est quoddam impe
dimentū matrimoni cō
trahendi: t̄ p̄tractū dirime
di: ex sponsalibus de futuro
vel ex presenti nōdū carna
liter p̄sumatis pueniens: ex
institutiōe ecclesie origines
trahens ppter elusidē eccle
sie honestatem. ita q̄ nul
lus p̄ sanguineus sponsi po
test talem sponsam accipe
re in v̄rore vsq̄ ad quartū
gradū inclusīue. Nec econ
tra p̄ sanguineus sue sponse
talī sponsus potest in v̄ro
rem accipere. vt in c. iuue
nis. c. ad audientia. t. c. spō
sam de sponsa. t. lib. in vlt.
notabili d. c. iuuenis. Vbi p̄

mo noto REGVLAM. dī
to gradu p̄ sanguinitatis di
stat a te tuus p̄ sanguineus.
toto gradu publice honesta
tis iustitē: distat a te sponsa
sua nōdū ab eo cognita. t. e
cōtra. Ex hoc patet q̄ pub
lica honestas nō causat p̄
cise ex p̄ sanguinitate. nec p̄
cise ex affinitate. quia ante
matrimonij carnalē p̄sump
tionē. nō orit affinitas c. fra
ternitati. de eo qui cog. con
v̄. sue. de quo plura. j. hoc
ergo impedimentū publice
honestatē orit ex p̄sensu p̄st
to vltro citroq̄ i spōsalib⁹.
¶ Fuit autē induc. tū hoc im
pedimentū ab ecclesia. dū
taxat ppter honestatē: quia
quandoq̄ oriebant graues
inimicitie iter p̄ sanguineos
dum vni desponsatā: alter cō
sanguineus volebat ducere
in v̄rore. Ecclesia igitur ap
pellauit hoc impedimentū
publice honestatis: quia nō
poterat dari congruentius
nomen: quia ibi nō est cōsan
guinitas nec affinitas prin
cipaliter: nec ordo nec votū
nec frigiditas nec masculinitas
nec religio nec cognationis
carnalis: legalis vel spiritu
alis impedimentū. Adco v̄
discerneret ab alijs impedi
mentis matrimoni: fuit ap
p̄ iij

De honestate

pellatū publice honestatis iusticie. Est ergo impedimētum de per se: ex sola honestate ad ecclesia inductum. *fm Ab. in d. c. iuuenis. r. Jo an. Andr. in c. vno de sponsa li. vi. per tex. in l. semp. ff. de ritu nup. q. dicit. Semp in cōiunctionibus nuptiarū nō solū quid liceat p̄siderā dū est. sed r quod honestū sit. hec ibi. Unde s. Joānes baptista dixit Herodi: nō licet tibi habere vxorē fratris tui. Math. xliij. r. Luce. iij. transumptiue in c. sponsam de sponsa.*

Nec obstat. Si contra predicta obiciat: frater potest ducere vxorem fratris relictam. ergo magis sponsas eius: quia de bilius est vinculū inter spōsam r sponsum quā iter maritū r vxorē c. sicut. r c. pe. de sponsa. Antecedens pbat̄ur per illud Deutro. 25. r Ruth. ij. c. transumptiue. Inc. olim vij. q. j. vbi frater premortui fratris ex filicia vxore cogebat semē eius su scitare: alioquin mandabat discalcari vno pede in faciem conspuī. soluit. glo. in c. ad audientiam de sponsa. r Augusti. in d. c. olim. r Joā de lig. post eū. q. nūlū fuit

figuratiue dictū ad hoc scz q̄ quilibet predicator noui testamenti: debet laborare predicādo vt fideles cōuertat r fratri p nobis defuncto scz christo semen su scitet verbi: quod fuit mortuū i infidelibus: q̄ si nō fecerit discalcarius vno pede ambulat: quia calciamento dextri pedis. i. bonis spiritalibus caret: quāvis finistrū. i. bona tpalia retineat qui em ecclesie r sibi pdest bene intelligi vtroq̄ pede calcia? Iuxta illū ad Romanos x. qnā spetiosi pedes euāgelisantiū. r c. r d. c. olī. *¶* Nōro scdō. q̄ publice honestatis iusticie olim erant due species: vna ex scdis nuptijs p̄trahēbat: puta mortuo Titio: vxor eius contrahens cū Dejo suscepit soboles: ista soboles cū nullo cō sanguine Titij poterat contrahere: sed hec species hodie est sublata per c. nō debet de cons. r affi. Alia est que hodie locū habet: r cōtrahit ex sponsalibus de futuro vel de presentī: nōdūz copula cōsumatis scd̄z Abb. in c. spōsam de spon. vt si Titius p̄trahat cū Bertha spōsalia: r ea nō cognita moritur: tūc nullus p̄ sanguine

De publica honestate. fo. 37

Itij potest accipere in vxorem talem sponsam vsq; ad quartū gradū. ⁊ si accepit seperabunt. vt est tex. ap. in c. si qs vxorē. f. ⁊ ij. 279. ij

¶ Condições ad inducēdū publicam honestatem requisite.

Et vt talis publica honestas p̄surgat. impediens ⁊ dirimens: requirunt quinq; que colligūt ex c. vno de sponsa. li. vj.

¶ PRIMO. q̄ p̄trahentes sponsalia sint maiores septē mō. d. c. vno. vbi autē requiruntur etas certa respectu discretiōis: nō potest p̄ueniri s̄m p̄anoz. in c. iuuenis de sponsa. vt patet in etate ad p̄fectionē testamenti requisita l. qua etate ff. de testat. ⁊ c. puberes de sp̄sōsa. imp. Ideo optet q̄ p̄trahētes: siue p̄ quibus cōtrahit compleuerint septēniū. Nisi minor septennio traduceretur in domū maioris. vel cohabitaret ei: ⁊ interueniat extraordinaria pollutio. vel saltem sit dubiū: de tētatū: quia sic oīres hoc impedimentū ex quadā equitate: sed tñ hoc nullo iure p̄bat. vt d̄r s̄b. in d. c. iuuenis vel nisi minor: septēniū cō

tractis sp̄sōsalibus p̄seuerēt in eodem p̄posito scz vocantes se sponsum ⁊ sponsam vel simul iacendo. vel se osculādo vsq; post septēniū. Ex his enim apparet manifeste eos p̄seuerare in p̄ma voluntate. ⁊ p̄ p̄sequens oīretur ex his sponsalibus publice honestatē iustitia. vt notat in d. c. vno.

¶ SECVNDO. requiritur quod sponsalia nō sint contracta sub p̄dictiōe: quia ante euentū p̄dictiōis posset alter p̄ sanguineoz talem sp̄sōsam ducere in vxorem. d. c. vno. li. vj. vt si Titius cōtrahit cū Bertha. si centum ei dederit. v̄l si nauis ex Asia venerit. ⁊ ante completam p̄dictiōē p̄traxit matrimoniu cū cōsanguinea Berthe tenebit. seu aliquis p̄ sanguineus Titij ante euentū cōdictiōis ducat Berthā in vxorem: tenebit. hec sunt vera nisi inter sub p̄dictiōe contractētes: pur̄ succedat cōsensus: vel interueniat copula: an euentū p̄dictiōis: q̄a sic recedit a cōdictiōe pendente c. de illis de condi. ap. ⁊ intellige de condiōe honesta. nō de tali: que nō habetur p̄ adiecta c. vlt. de condi. ap. q̄a talē iduceret pub̄

honestate.

Ita honestates: ac si sponsalia pure contracta fuissent. de quo dixi s. in p. conditio. & vide glo. si. i. al. c. vno d. spō. la li. vi. Ratio autē qre spō. salia pditionalia nō inducūt publicā honestatē est quia i eis deficit p̄sentus absolu- tus: sine quo spōsalia nō ex- istunt nec inducunt publicā honestatem.

TERTIO requirit qd spō- salia sint certa. i. cū certa & determinata psona ptracta qā in incertā psonā nō pōt ferri determinat⁹ p̄sentus. vt not. i. d. c. vno. vt si Titius pmittat ducere vnā ex fili- bus Joānis. ad hoc c. ex lit- teris ij. de sponsa.

QUARTO. qd nō defi- ciat p̄sentus apparenter. vñ p̄sanguineus furiosus p̄tinue possit eius sponsam ducere quā in furia desponsauit: cū p̄sentus i furioso defecerit apparēt seu apte. c. dilect⁹ de sponsa. Secus si p̄sentus sit latens vt in eo qui cōtra- hit animo decipiendi puel- lam & nō animo cōtrahendi vt in c. tua de sponsa. qā ec- clesia instituit istud impedi- menti publicē honestatē: p- pter apparentiā honestatis. Unde si qd iocose cōtrahat nō inducit hoc impedimen-

tū: si de ioco constet aperte Si autē nō cōstaret de ioco: induceretur. vt not. in d. c. vno. Imo si de ioco p̄staret & tādē cognoscat. de ioco si eret nō iocus: maxie in fo- ro contentioso ar. d. c. tua. Similiter si monachus aut sacerdos vel monial' vel eu- nuchus: aut alē impotens de iure vel facto: contrahat sponsalia sine ioco cū p̄sen- su: oritur istud impedimen- tum publice honestatis. ita qd nullus p̄sanguineus istius monachi vel sacerdotis vsq; ad quartū gradus: possit talē sponsam ducere in vro- rem: etiā post mortē mona- chi vel sacerdotis. vt not. i. c. sponsam de spon. & glo. in al. c. si quis vxorem. 27. q. ij.

Nec obstat. Si dī. Et contractu inito: lege resistēte nulla oritob- ligatio not. in l. cū lex. ff. de fideius. Sed lex resistit tali ptractui cū monacho vel p- soprotero. 2c. c. vno de voto. li. vi. qui cleri. vel voto. per- tot. ergo. 2c. Et p̄ p̄ns ex- nihilo nō causabit aliquod reale impedimentū ar. c. ad dissoluēdū de spō. imp. qā respondet Ab. in c. ad audi- entiā de sponsa. in si. q. i. cā su pposito nō est orta obli-

gatio inter cōtrahētes: sed ex illo contractu inducitur qdā honestas: vt non liceat cōtrahere matrimonii cum aliquo de p̄sanguineis istius sponsi. i. monachi: secti v̄l aliter impotentis nec ecōtra vide glo. in al. c. si quis v̄ro rem. 27. q. ij. Vel dici potest ad illam obiectionē. q̄ licet sponsalia p̄ monachū p̄tracta sint nulla de iure positiuo: quod p̄ph̄et h̄mōi p̄tractū: tamen de facto ⁊ de cōsensu naturali: quem habet etiā monachus: sunt aliqua p̄pter affectū intentiōis cū ope subsecuto ar. c. nup de biga. Et hoc est quod dicit tex. in al. c. vno li. vj. ibi: etiā si p̄sanguinitatis frigiditatis religiōis: aut alia quānis ratiōe sint nulla.

¶ QVINTO. requirit q̄ nō sint p̄tracta: post matrimonii vel sp̄salia p̄ius facta: q̄a si quis p̄tractasset matrimonium vel sponsalia: ⁊ post: viuente eadem sponsa cōtraheret cū aliqua ipsius p̄sanguinea: nō dirimēt sp̄salia p̄cedētia sed bene sequentia d. c. vno. q̄ si predicto casu cognouit scdaz: cōsanguinea sue sponse: extitit. neutra poterit habere. Nō primā p̄pter affinitatē sub.

secutam: q̄a p̄trahendo cum scdā p̄sanguinea ⁊ eam cognoscendo: factus est affinis prime. ⁊ licet affinitas: superueniens non dirimat matrimonii: tamen dirimit sponsalia c. 1. ⁊ ij. de eo qui cogn. v̄ro. sue. Nec habebit secundā p̄pter impedimentum publice honestatis. eo q̄ fuit sponsus ipsius p̄sanguinee d. c. sponsam. ⁊ c. ad audientia de spon.

VLTIMO Notō. nati ex matrimonio contra publice honestatis iniuriā cōtracto: sunt illegitimi: ⁊ ab hereditate parētū excludendi c. referēte qui fil. sint legit. hoc p̄cedit: nisi tale matrimonii fuisse in facie ecclesie solemnizatum ar. c. si. de clande. desponsa in si. vel nisi per vtriusq̄ parentis aut alterius ignorantiā excusentur: q̄a ignorantia etiā alterius parentum de huiusmodi impedimēto: vel alio: excusaret plem ad illegitimitate c. ex tenore: qui fil. sint lc. iuncta glo. ⁊ qd ibi not. in d. c. referente.

¶ Finaliter scias q̄ Distincte optat impedimentū publice honestatis reuocari: eo q̄ multos per ignorantiam ligat. Unde Joā. And. in c.

De affinitate

nō debet s. Man. & affini. dr.
q. in cōcilio Lugdu. p. Die
go. r. celebrato: fuit tracta-
tū de tollendo isto impedi-
mento. & aliquibus fuit vi-
sum q. esset simpliciter tol-
lendum: alijs videbat durū
illud tolli: sed suadebāt da-
ri potestatem dispēlandi ep̄is
Alij suadebant q. fuisset re-
stricta ad primū & scdm gra-
dū. & fuit deliberatū p. pre-
sidentes q. scdm hoc vltimū
fieret p̄stitutio: tñ non fuit
obtentum.

¶ Si sis affinis.

AFFINITAS est primi-
tas seu attinentia pso-
narū ex coitu pueniēs
omni carens parentela. & q.
affinitas quasi duorū ad vnū
finem vnitas. Inde dicunt
affines quasi alterius fami-
lie fines accedētes. Vel ex
eo quod due familie seu co-
gnationes inter se diuerse:
copulant p. nuptias vel coi-
tū. Et alter ad alterius fi-
nes accedit s. m. Dñen. vt si
Titius cognoscit Bertam.
Et tali coitu efficit ipse Ti-
tius affinis: omnibus cōsang-
uineis Berthe: vsq. ad quar-
tū gradū. Et ecōtra Ber-
tha sic cognita: efficit affinis
omnibus cōsanguineis Tici.

similiter ad quartum gradū
vt in c. nō debet de sang. &
affi. Dicūt primo primitas p-
sonarū eo q. affines habent
quoddā vīculū: & attine-
tie primitatē inter se. vtz
in exemplo predicto. Dicūt
ex coitu pueniens: & hoc si
ue matrimoniali siue forni-
cario. vel alē s. iure illicito
etiam si sit incestuosus coi-
tus s. m. cc. 35. q. ij. nec cā.
c. tue. & c. discretionem de
eo qui cog. con. v.

N Ec ob. 9. sciēdū l. nō
facile ff. de gradi. vbi
dr. Sciendū est neg. ^{toler}
cognitionē: neg. affinitatē
esse posse: vbi nuptie inter-
dicte sunt: ex quibus affini-
tas coniungit: in hoc textu
innuit expresse q. affinitas
solū causat p. coitū nuptia-
lem. Quia dr. Ioan. Andro.
q. ille. 9. loquit de affinita-
te per quā defert hereditas
alicui. Ita q. ll. habent cō-
siderationē circa deferēdas
hereditates v. tutelas. Aut
ne qs cogat dicere testimo-
niū contra affinē. ff. de gra-
di. l. iuriscōsultus. Indig-
nū est em̄ vt hereditaria e-
molumenta & honores con-
sequatur quis ex illicito &
inonesto coitu. ar. l. sine he-
reditaria ff. de nego. ge. &

eum qui de prebē. li. vi. **La**
 mones autē considerant in affi-
 nitate: carnis vnionē: vel se-
 minū cōmixtionē que surgit
 ex copula carnali: siue ma-
 trimonialī siue illicita siue
 incestuosa: quo ad finē spe-
 diendi matrimonii: nō disti-
 guendo inter istū et illū coi-
 tū 35. q. iij. fere per tot. Et
 idem tenet Ioan. An. circa
 arborē affi. **Nō** est autē in cō-
 ueniens q̄ aliquid vnum et
 idēz: habeat se diuersimode
 respectu diuersorū finium c.
 veniens ij. et c. cū in tua dīo
 de testi. **Nō** tñ causat affini-
 tas ex sodomitico coitu: et
 generaliter extra naturale
 vas facto. 35. q. iij. extraor-
 dinaria. et q. f. c. fraternita-
 tis. et cū dī: omīl carens pa-
 rentela. s. cōi stipire et parē-
 te: per hoc differe a cōsanguī-
 nitate in qua requirit cōis-
 stipēs. vt s. dixi in d. cognati-
 tio. Et debet intelligi care-
 re: p̄ se: cōi parentela ex ea-
 dem carnali copula descen-
 dentī. Nam p̄ accidēs pos-
 sunt cōsanguinitas et affini-
 tas pmisceri: tam licite quā
 illicitē. **Exemplū** p̄mi. Si
 pater et filius vnus familie
 duxerūt matrē et filiā alte-
 rius cognatiōis: per dispē-

satōnem: cū mater esset cō-
 sanguinea patri in tercio gē-
 du: q̄a tñc licite facte sunt
 dicte pmixtiones. ar. eoz q̄
 notant in c. quod sup. et in
 c. q̄a circa de p̄san. et affini.
Exemplū scđi i incestu loth
 cū filiabus. **Benef. xij. et xv**
q. j. inebriauerūt loth. **Itē**
 iude cū Thamar **Benef. 38**
q. i. **Ex** his infertur sufficiēs
 et precisa causa affinitatē: et
 cōmixtio semini vel tenen-
 tiū locum seminum. ita q̄ si
 vir spmatiset et mulier mā-
 struum emittat in vase: vel
 saltē vir in claustris pudō-
 ris emittat semen: et mulier
 aliquid menstrui: vel saltē
 sanguinis a natura parati:
 consurgit affinitas inter vi-
 rum et cōsanguīneos mulie-
 ris. et econtra. **Postquā** em̄
 vir et mulier efficiūt vna
 caro: tunc vir cōdicat illi mu-
 lieri mediante semine decē-
 so: suos consanguīneos: et e-
 contra: mulier viro suos. c.
 porro. 35. q. v. **Et** sciunt
 doct. in c. fraternitati de co-
 qui cog. consang. et in d. c. ex-
 traordinaria 35. q. iij.

NOTO scđo. **Venus**
 affinitatis cognoscit
 per hunc versum.

De affinitate

Mutat nupta genus. sed generata gradum.

¶ In quo versu includunt
due regule. **PRIMA** pso
na addita psonae per carnis
copulam mutat genus atti
nentie et non gradum. pec re
gula pbat. 35. q. iij. §. hac au
thoritate. et c. sequenti. Ex
emplum si psonae mei fratris
iungat psona mulieris carna
liter: ista mulier mutat ge
nus attinentie erga me et
meos sanguineos: quia effi
citur mihi affinis: licet fra
ter meus eam cognoscens:
sit mihi sanguineus. Sed
eandem mulier non mutat gra
dum attinentie: quia sicut fra
ter mihi attinet in primo gra
du sanguinitatis: ita muli
er etiam in primo gradu: si
t in affinitatis.

¶ SECUNDA regula pso
na addita psonae per carnis
propagationem mutat gradum
et non genus. pec regula p
batur 35. q. v. porro. Exem
pli gratia. Ex Titio et Ber
tha conjugibus: propagatur Se
p. illa mutat gradum sang
uinitatis: sed non genus atti
nentie. quia est in primo gradu
sanguinitatis: non tamen affinita
tis. Item si Sepia procreet
alium: ille erit Titio in secundo gra
du sanguinitatis. et non affi
nitatis. Vel de utraque regu
la simul exemplifica. Si ne

pos meus qui est mihi in se
cundo gradu sanguinitatis:
cognoscat mulierem: illa atti
nebit mihi in secundo gradu af
finitatis: et primo genere. ¶
si ex eis procreet ples. illa
mihi attinebit in tercio gra
du sanguinitatis: ecce mu
tatur gradus sed non genus
attinentie: quia manet sang
uinitas. Si autem eandem mei
nepotis uxorem: alius postea
cognoscat: ille attinebit mi
hi in secundo genere affinitatis
et in secundo gradu. Si vero il
le alius postea aliam mulie
rem cognoscat: illa mihi at
tinebit in tercio genere affi
nitatis. et in secundo gradu. Ec
ce in predicto exemplo sem
per nupta mutabat genus
affinitatis: sed non gradum. p
creata autem mutat gradum: sed
non genus. Sed quia tamen pri
mum genus affinitatis hodie
habet prohibitionem in matri
monio contrahendo: et pra
cto dirimendo. ut i. c. non de
bet de cons. et affi. ubi glo.
Bern. clare eadem genera d
clarat i. §. i. secundo. ideo ibi re
curratis. Pro nunc tamen **NO
TO TERTIO** quod gradus
affinitatis in quolibet genere
proputat ad instar graduum
sanguinitatis. ut quod tercio gradu
sanguinitatis attinet mihi

aliqui
tor
attin
cogn
ter
Ex
ter
cat
affin
grad
hi in
tati
mor
cat
cat
secu
nita
i. at
finit
Et
sona
copu
grad
ritu
dem
cat
tere
foro
grad
tus
in p
ego
sang
gradu
pra
secu
guin

aliquis meus sanguineus: toto etiā gradu affinitatis: attinet mihi mulier ab eo cognita: siue matrimonialiter siue illicite et fornicarie. Exempli gratia. Si me⁹ frater ducat vxorē. vel cognoscat mulierem: illa mihi erit affinis in primo ghe et i p^o gradu: q^a frater attinet mihi in primo g^o sanguinitatis: vltra. si fratre meo mortuo: vxor ei⁹ relicta: ducat aliū maritū. vel cognoscat ab alio: ille cognoscens scdus: addit scdm genus affinitatis: tñ gradu nō murato. attinet mihi in scdo ghe affinitatis. et in primo gradu. Et hoc p^o regulā illā scz p^osona addita p^osonē p^o carnis copulā: mutat genus sed nō gradū. Si autē ille scdus maritus. post cognitā istā et tādē mortuā: iterū aliā ducat v^l cognoscat. hec addit terciū genus. Exēplū aliū soror mea est mihi in primo gradu sanguinitatis: maritus secū strahēs: erit mihi in primo gradu affinitatis. et ego sibi similiter. Si autē cō sanguinea mea ē mihi i scdo g^o puta filia sororis: sic vir strahens cū ea erit mihi in scdo affinitatē. Si vero sanguinea est mihi i quarto. pu

ta p^oneptis ex sorore: sic vir cū ea strahēs erit mihi in quarto affinitatē. Sed si iste marit⁹ post mortē mee sanguinee cū aliā strahat: illa erit mihi in illo g^o affinitatis i quo ille fuit: sed tamē nūc mutat g^os affinitatē: q^a ille fuit in p^oo: ista in scdo ghe. q^o si iterū iste maritus moriat⁹: q^o fuit relictus mee sanguinee: et ista eius scda mulier relicta strahat cum alio: iste alius erit mihi affinis in eodē gradu affinitatē in quo fuit prim⁹: sed tamē iste vltim⁹ erit in tertio ghe et hoc est quod dixit p^oia regula s. et glo. in c. nō debet p^osona addita p^osonē p^o carnis copulā mutat g^os et nō g^odū. ¶ Tur d^o primū scd⁹ v^l terciū g^os affinitatē: Dicit autē primū g^os affinitatē. q^a surgit a p^oia p^opinq^orate scz cō sanguinitate. v^l a p^oia copula cū mea sanguinea facta v^l q^a mediāte vna p^osona cōtrahit. Scd⁹ d^o. q^a a scda p^opinq^orate siue a scda copula et duab⁹ p^osonis mediātibus strahit. Terciū. q^a a terciā p^opinq^orate et a terciā copula et mediātib⁹ trib⁹ p^osonis strahit s^om Alexandri. post glo. in d. c. nō debet.

De affinitate

EX his infero aliquot
 conclusiões. **PRIMA**
 Affinitas precedēs ma-
 trimoniū impedit illud et di-
 rimit: quo ad ascendentes et
 descendentes in ppetuū: si-
 cut et panguinitas. Tū qā
 ita debemus abstinere a cō-
 sanguineis vxoris sicut a no-
 stris pprijs. c. j. de p sang. et
 affini. 35. q. iij. de ppinquis.
 Tū qā ascendētes et descēdē-
 tes habent loco parētū et li-
 berorū: vt dicitur l. non facile. §.
 et retro ff. de gradū. Sed in-
 ter panguineos ascenden-
 tes et descendentes pphibet
 matrimoniū in infinitū. vt i
 l. nuptie pssistere ff. de ritu
 nup. et dixi §. de cognatiōe
 carnali: ergo similiter inter
 affines. Quo nō ad collate-
 rales impedit et dirimit, ho-
 die tñ in primo genere. vñ
 q ad quartū gradū inclusi-
 ue. vñ in c. nō debet de cō-
 sang. Unde mulier cognita
 ab aliquo viro non poterit
 cōtrahere cū aliquo de ipsi
 panguinitate: nisi talis di-
 stet vltra quartū gradū ab
 illo viro: a quo fuit cognita.
 et cōtra vir cognoscens mu-
 lierē nō poterit cōtrahere
 cū aliqua de istius mulieris
 panguinitate. et si ptraxe-
 rit scienter: sunt excoicati:

et matrimoniū est nullū. per
 cle. ees de p sang. et affini.
SECUNDA conclusio af-
 finitas supueniens sponsali-
 bus d futuro: soluit ea. nec
 potest talis vir sponsam ha-
 bere in vxorem: obstante affi-
 nitate: nec ipsius panguine
 am a se cognitā: obstante pu-
 blica honestate. not. in c. su-
 per eo. de p sang. et affinita.
 Unde si qd Berthā despo-
 sauerit de futuro dicens p-
 mitto: q te accipiā in vxorē
 et tandem eius sororem: vel
 matrē aut filiā vel neptem
 ante psumatū matrimoniū
 cognouerit: nec Berthā nec
 cognitā habebit. Et dixi §. i.
 h. honestas. in quinta pditio-
 ne requisita ad publicā ho-
 nestatem.

TERTIA. Affinitas su-
 perueniens matrimonio per
 verba de presenti cōtracto:
 licet nondū carnaliter con-
 summato nō dirimit illud: sed
 exactionem debiti impedit
 sub mortali peccato: licet
 exactus reddere teneatur
 expresse vel interpretatiue
 petēti. vt si videat signa mu-
 lieris cū affectantis c. j. et ij
 de eo q cog. con. vñ. vñ spō.
 sue. Nisi de exigēdo debito
 obtineat dispensationē d. c.
 ij. et iij. eoti. Aut ingrediat

religi
 matri
 publi
 (M)
 mane
 mort
 ptra
 35. q.
 q si f
 fuera
 mort
 sus. r
 hi affi
 c. licit
 ex his
 (M)
 gnosc
 finis
 sue v
 gnita
 bō p
 quart
 p sang
 sang
 cōiug
 oritur
 unde
 mille
 matre
 lie. S
 cte c
 fororū
 fororū
 petro
 matri
 ibi not
 et affi.

religionē ante sūmmatum
matrimoniu per. c. ij. ⁊ c. ex
publico de cōuer. cōiuga.

QVARTA Affinitas re
manet in supstite: etia post
mortē illius psonē p quā est
ptracta ad sūanguineos ei⁹
35. q. x. c. fraternitatē. Ideo
q si iurgeret frater me⁹ q
fuerat vxoratus. ⁊ quāvis p
mortē fuisset ab vxore solu
tus. tamen eius vxor est mi
hi affinis ar. cor. que not. in
c. licite. 32. q. vij. ⁊ ff. de ll.
ex his que.

QVINTA. Licet vir co
gnoscens vxorem efficiat af
finis omibus cōsanguineis
sue vxoris. ⁊ cōtra vxor co
gnita efficiatur affinis omi
b⁹ sūanguineis viri vsq ad
quartū gradū: tamen inter
sūanguineos viri: ⁊ inter cō
sanguineos vxoris ex talium
cōiugū cōiugio: nulla p̄sus
oritur affinitas impediens.
vnde pater ⁊ filius vnus fa
milie: licite cōtrahunt cum
matre ⁊ filia alterius fami
lie. Similiter duo fratres li
cite contrahunt cū duabus
sororibus. vel vnus ducens
sororem petri: potest eidem
petro dare suam sororem in
matrimoniu: iste est tex. cū
ibi not. i c. quod sup de p̄sa
⁊ offi.

SEXTA. Titus mortua
vxore potest in vxorem du
cere filia que quondam fuit
vro: alicuius viri de sūang
uinitate prime vxoris. Simi
liter Bertha mortuo ipsius
viro: licet non posset accipe
aliquē virū de sūanguinita
te primi: potest tamē accipe
virū qui quondā fuit mari
tus alicuius femine de ipsa
cōsanguinitate: quia in his
casibus est affinitas tñ scdi
generis in quo nō phibetur
cōtractus d. c. nō debet de
consan.

SEPTIMA. In casu: ge
ner potest accipe eaz in vx
orem: que fuit quondā vxor
soceris sui. Exempli gratia.
Si Titius habuit Bertham
vxorem. ex qua genuit filia
Dorotheā: ⁊ cā tradidit nu
ptui ipsi Thadeo. Iste Tha
deus est gener Tich ⁊ Ti
tius est socer eius. Tandem
mortua Bertha Titius du
xit alia vxorē nomine Cleo
patraz hanc potest Thadeus
post mortem Tich ⁊ Doro
thee accipe in vxorē. Quia
licet ipse Thadeus nō possit
accipe aliquā de sūanguini
tate sue vxoris vsq ad quar
tū gradū vt patet p p̄dicta
femina tñ que olim fuit vr
or alicuius de ipsa sūanguin

De affinitate

nitrate. bñ potest accipe. q̃a est scdm genus affinitatis.

DECCTAVA. Mortua vxore mea: possum accipe relietam viri: qui fuit mee vxoris germanus per eandē rationem. Similiter possum

accipe cognatā vxoris mee defuncte: q̃a si fuit cognata i. vxor, fratris vxoris mee

tunc est mihi affinis in scdo genere. Si vero fuit sic cognata, quia ambe fuerūt ianitrices. i. vxores duorū fratrum

c. quod aut. 35. q. v. tunc similiter sunt in scdo genere. Quod declarat Panor. in d. c. non debet. sic. Quia leuiri. i. frater mariti: est affinis i. p̃io gñe: et p̃sequēter vxor: leuiri. cū sit iuncta p̃io mo generi: inducit fm gen⁹

Et idē est reperire in vxore alterius. Et ppter hoc oī q̃s nō poterat succēssive habere vxores. duorū fratrum

q̃a cū ille sibi iuicē attineat in scdo genere affinitatis: q̃ vnā carū accepisset: esset in tercio genere cū reliqua: q̃a esset p̃sona addita scdo gñi.

et ideo illam nō poterat habere mortua p̃ia. Et rat etiā ibi impedimētū publice honestat⁹. vt d̃r ter. in al. c. poro. 35. q. v. Sed hodie sicut

sublatū est scdm et tertium

genus affinitatis per al. c. non debet de consang. ita et publica honestas tanquā accessoria illi generi est sublata: sublato principali ar. regule accessoria li. vj. Publi

ca aut honestas que non venit accessorie ad affinitatem vt ea que p̃surgit ex cōtra

ctu sp̃saliaz vel matrimo nñ nōdū carnaliter p̃sumari ad cōsanguineos sponsi vel sponse nō est sublata per al

c. nō debet. ideo adhuc impedit et d̃r imit c. 1. de sponsa. li. vj. de quo d̃r. s. in p̃. honestas. Ex his elicif regula fm Ab. in al. c. non de

bet. Quando aliqd venit cōsecutiue ad alterū. sublato vl̃ immutato eo. sum mouet vel immutat: illud p̃secutiuum per ter. in c. quāuis in fi. de elec. li. vj. et in c. mira

mur de seruis nō ordi.

PRO quo vltimo notan dum scd⁹ Panor. q̃ vbi

affinitas et publica honestas: simul coincidūt et ali quis vult obtinere dispensa

tionē vt nō obstante tali impedimento possit trahere.

Utrū teneatur facere specficam mentionē tam de affinitate quā publica honestate: Et respōdet p̃ distinc

tionem talem. Nā si honestas

sub affinitate necessario cō-
prehenditur: satis est de affi-
nitate fecisse mentionē: & sic
pcedit glo. in d. c. nō debet
vt si impetro dispensationē
de ducenda vxore mei p̄san-
guinei defuncti: nō obstante
affinitate in tercio vel quar-
to gradu: q̄a ex quo in sup-
plicatione feci mentionē q̄
fuerat vxor: mei defuncti cō-
sanguinei: p̄sequenter impli-
cite feci mentionē de publi-
ca honestate: & sic p̄ p̄sequē-
tiam videt̄ sublata virtute
talis dispensatio. Si vero
ex narratōe verborū in sup-
plicatione principi facta nō
comprehendit publica ho-
nestas: nō valet dispensatio.
ex quo de publica honestate
nō est facta mentio expressa
vel tacita: q̄a affinitas pōt
trahi sine matrimonio vt
per coitū fornicariū. Exem-
plū si impetro dispensationē.
vt liceat mihi ducere Aleo-
patrā in vxorē: nō obstante
affinitate ī tercio gradu nō
valeret dispensatio si ibi cō-
curreret publica honestas.
ex quo nec tacitā nec expre-
ssā mentionē feci de ea. Nā
concurrentibus plurib⁹ im-
pedimentis sublato vno: nō
sequit̄ amotio alterius ar-
e. ex tuarum de aucto. & vsu

pal. & sic pcedit glo. in ar-
bore affinitatis. vbi reliqua
videatis

¶ Del forte coire neq̄bis

Sopotentia coeū-
di scōs Ostien. in
summa de frig. &
mal. Est vitium
seu defectus na-
turalis seu accidētalis quo
quis impedit alteri carnali-
ter p̄misceri. Ex quo elicis̄
tur due species impotentie
coeundi. scz naturalis & ac-
cidentalis. Naturalis q̄nq̄
p̄tingit ppter defectū era-
tis tam in masculo quam in
femina. vt in pueris. Aliq̄n
ppter nimis frigiditatē vi-
ri. vt in senē. vel alio nō be-
ne complexionato. aliquādo
ppter nimis aritationē mu-
lieris. Accidētalis aut̄ alia
violenta & manifesta. vt se-
ctio vel castratio in eunuch-
is. Alia occulta. vt in malefi-
ciatis per incantationē mu-
lierū. & hoc impedimentum
q̄nq̄ sit tpale. q̄nq̄ ppetuū.
de quibus infra latius.

VINCTO PRIMO

Sicut in cōtractu em-
ptiōis vel locationis.
aut alijs p̄tractibus: nō est
p̄potēs obligatio: si quis se
dare vel facere id obliget:
quod soluere non potest eo

De coitu

¶ **IMPOSSIBILIS** nulla est obligatio l. impossibilis ff. de reg. iuris. Ita in contractu matrimony: ubi vltro citroq; alter alteri obligat saltem implicite ad reddendum sibi mutuo debitum: si petat: non erit competens ptractus et obligatio: si alter debitus carnale exactus: soluere non poterit. Et hec impossibilitas soluendi debitum vocat generaliter impotentia coeundi.

¶ NOTO SECVNDO

¶ **RECA** de frigidis et maleficiatis et impotentia coeundi: tres ptes pinct. **PRIMA** est de frigidis et intelligit de frigidis hominibus naturaliter qui ppter frigiditatem complexionis coire non possunt: qui etsi membrum habebant: tamen naturaliter habet inutile ad copulam: quod potest melius facto perpendi. Quam verbis exprimi. et debet oculis viroz per iudicem deputatorum inspicere ar. c. frater nistratis de frigi. et male.

¶ **SECVNDA** pars rubricae est de maleficiatis scilicet pfortiarias. Quibus enim p mulieres incantatrices: occulto dei iudicio pmittente. et demone operante aliquis maleficiat. i. incantat (Nam maleficus incantator appellatur)

ita q coire non potest: quia cum nulla muliere: quicquid sua tamen. de quo in c. p. fortiarias. 33. q. 1. et c. p. et vlt. d. frigidi. et ma. Et intellige p incantationes vi verborum: aut herbarum vel aliarum res vt not. in alle. iuri. Et quo infert Card. Zaba. in d. c. vlti. q ecclesia pmittendo separari matrimonium ob maleficiam: videtur fateri quod sit possibile fieri talia maleficia in quo etsi non nulla dici possent: tamen ex quo est ita ab ecclesia receptum: non expedie instare. q vult videat malleum maleficarum.

¶ **TERTIA** pars de impotentia coeundi: quam pte addidit compilator: **DECRETA** liti. Tum q ultra frigiditatem et maleficium sunt alij modi impotentie: vt puta si vir est sectus vtroque testiculo q appellatur spado a spata i. gladio quo castratur: vel si sectus tamen vno testiculo. Et ille appellatur scdm aliquos castratus. Vel si mulier est arcta. Item posuit hanc tertiam pte **RECA**. ad denotandum quod petenti diuortium sufficit allegare impotentiam coeundi: p quo facit c. ij. de frigi. et male. licet non specifice tur impotentia.

Nec ob. si di. q. autho-
ritas Christi et apli p-
hibuit vxore a viro se-
pari dicens. Nulli licet di-
mittere vxorem suā: nisi cau-
sa fornicationis. 33. q. 1. G. 1.
Sed frigiditas. malefium
et ipotencia nō sunt fornica-
tio ergo. 22. Quia cōtrariū
loquit de matrimonio con-
tracto et psumato: hic autē
loquimur de eo: quod nōdū
offitio vinculi cōiugalīs est
cōsumatū. vide tex. in al. G.
1. Et quia aliter iura dispo-
nūt in frigido: et aliter i ma-
leficiato: et aliter in alia ipo-
tencia coeundi. Ideo d. pis
per ordinē videbimus.

¶ ET PRIMO de frigido.
circa q. dico q. n. **PRIMO**
frigidus ex causa ppetua in-
trinseca naturalī: cui ope e-
tatis vel medicine subueni-
ri nō possit: Extrahere nō po-
test: et si Extraheret cū ignorā-
te. soluit matrimoniū ad in-
stantiā ignorantis ar. c. 1. de
frig. et malef. et c. 1. de eo q.
durit in ma. Ita q. talis fri-
gidus maneat ppetuo sine
spe coniug. alius vō cui vult
nubat i domo. Signū autē
huius frigiditatis est: si non
habet rigore mēbrū: nec pōt
semen emittere ad pmiss. ē.
cū vxori. quod si apte pstat.

de tali impotentia per aspe-
ctū corpis. vel qā est mem-
brū totaliter iutile: vt se-
ctū: vel aridū: statim matri-
moniū separat. Si vō nō cō-
stat cohabitabunt coniuges
ex decreto iudicis per triē-
niū: orationibus deū placan-
do ac elemosinas distribuē-
do: et efficaciter matrimonio
opam dādo. Et si lapsō tri-
ennio cū septima manu p-
pū quorū iurauerit quod bona
fide dederunt opam carnali
copule: et nō potuerūt cōiū-
gi carnaliter: sepabūt. vt d-
in c. laudabilem de frig. et
male. Coniuges ergo iura-
būt tactis sacris scripturis.
vel imagine crucifixi. q. bo-
na fide dabant opam actus
cōiugali sed nūquā vna ca-
ro effecti sunt. Vel quod nū-
quā potuerūt psumare ma-
trimoniū: ppinqui aut iura-
bunt quod credūt eos ve-
a iurasse. q. si septē ppinqui
defuerint: recurrit ad vici-
nos bone fame. vt d. c. lau-
dabilem. et c. pstitutus. et c.
quorū de purg. ca. q. si p-
separationē: tal' frigidus aliā
agnouerit: reintegrat pce-
dens matrimoniū: qā appa-
ret ecclesias fuisse deceptas
que putabat causam impo-
tentie fuisse ppetuam: p. c.

De coitu

sumptiue: cū tñ fuit tpallis
 vere. ar. c. fraternitat; eo. ti
 SECUNDO. Quicqd̄ s̄
 dictū est de frigido idē itel
 ligendū est de nimis calido
 quādo caliditas impedit cō
 mitionē corpū vel seminū.
 seu tenentiū locū seminum.
 vt quia habet membrū inep
 tū: vel excessiuū: vel statim
 spargit. vel p̄mōi. ita qd̄ mu
 lieri cōmiseri non pōt nec
 arte medicine iuuari. Nam
 post copabitationē triennij:
 et post iuramentū presticum
 de quo s̄. dictū ē: sepabūf.
 vt tenet doct. in iij. dis. 34
 TERTIO. Si mulier a
 deo est arcta qd̄ preter diui
 nū miraculum absq; magno
 periculo corpali: habilis red
 di nō potest: sepat̄ matrimo
 niū: reintegrat̄ tñ si postea
 appareat ecclesiam (i. iudi
 cem ecclesiasticū) fuisse de
 ceptū. vt d̄: in c. fraternita
 tis de frig. et male. de quo
 dic vt ibi. Sūt tñ qui ex sen
 tenciā Auicenne dicāt qñq;
 mulierē nō esse adeo arctā.
 s; vir ei? nō dūenit sibi p̄p̄
 excessus mēbri. Unde si hoc
 veraciter appareat p̄ aspec
 tū corpis vterq; indiget p̄
 mutatione. vt cū alio sibi p̄
 portionato strahat: qā ap
 parer quod nō est simplici

ter inepta sed hūic.
 QVARTO. Si alter con
 iugū. sciat se inceptū ad ma
 trimoniū. et tamen scienter
 contrahat cū alio ap̄o po
 tente. vel etiā potens scien
 ter cōtrahat cū impotente:
 nō potest ab altero cōiugū
 recedere vel separationem
 petere: si ille vult sibi cōpa
 bitare. vt c. j. de eo qui dūc
 in mat. et c. p̄sultatiōi de fri
 gi. et male. Sero est accusat
 mores: quos ducendo vrozē
 pbauerit. ff. ad l. iul. d̄ adul
 t̄i vzo: in fi. Quod enim se
 mel approbavi r̄p̄robare nō
 possum durante eodē statu.
 l. si quis testibus ff. de testi
 iij. q. iij. Item. si q̄s testib;
 Unde quā nō pōt habere tñ
 quā vrozem: habeat tanquā
 sororem. vt d̄: in d. c. con
 sultationi. q̄ si strahat cum
 alia. tener quidē matrimo
 niū: quāuis primā teneatur
 alere. et tenere vt sororem.
 fm̄ Dñen. et Abba. in d. c.
 p̄sultationi. Qui dicūt q̄ si
 timeret de fornicatiōe po
 tentis: poterit ecclesia sibi
 subuenire: dando sibi licen
 tiam cū alia strahendi ar. c.
 licet d̄ offi. ordi. et c. veniēs.
 q̄ cle. vel vo. Ex quo cū pri
 ma nō est verū matrimoniū
 remanet tamē obligat̄ ad
 reddendū necessaria prime

tanquam sorori. ut s. dixi. i. cū
qua tenebis caste vivere. ac
si cum sorore.

EX his quinto infero q
ad hoc ut impedimētū
frigiditatis artationis
vel alterius impotentie tā
naturalis quā accidentalis
sit efficax ad impediendum
matrimonium strahēdū. et cō
tractū dirimendū. requirūt
quatuor. **PRIMO.** quod
tale impedimētū precesse
rit stractū matrimonij. qā
si post stractū supuenerit:
matrimonium nō dirimit: licet
esset rationalis causa dis
pensatiōis siende per papā
ut aptus et potens cōtrahē
ret cū alio: si nōdum fuerit
carnaliter consummatū. ut dr.
Ab. in c. ex litteris de frigi.
et malef. p ea que not. in c.
ex publico de pueris. cōiug
ut s. dixi.

SECUNDO. Quod im
pediat perpetuo saltē actū ge
neratiōis. i. emissionē semi
nis in vase determinato: se
cus si tū impediret effectū
generatiōis per not. in c. qd
sedē. et c. ex litteris de frig
tertio. q nullo re
medio. vel medicamine: pos
sit remoueri: sine mortis pe
riculo. als nō dirimeret per
not. in c. j. et ij. de frigi. et ma

le. t. 33. q. 1. c. 1.

QUARTO. q ille qui
contrahit ignoret: hūi im
pedimētum impotentie alio
quin si ante cōtractū sciret
de eo: nō separet matrimo
nium ad instantiam scientis.
ut s. dixi.

De maleficiato dico sex.

PRIMO. Aliquando vir
vel uxor per mulieres
maleficas vi verborum
vel herbarū: aut aliarū rerū
deo pmittente: et demone
coopante incantatur: et reddi
tur impotens ad coitū cum
sua uxore tū: aliquando cū
qualibet muliere. Si cū sua
uxore tū: debent ambo con
iuges: quibus ista eueniunt
corde cōtrito: et spū humili
to. deo et sacerdoti de omi
bus peccatis piteri: et pfu
sis lacrimis orationibus et
ieiunijs dominū invocare.
ut in al. c. per forciarias. et
operi matrimoniali p trien
nū efficacit opz dare: et si la
ico trienio iurauerit cū sep
tia manu ppiquor. v. vicio
rū qd nūquā potuerunt ma
trimonium consummare: psumē
perpetuū maleficiū et sepabi
tur. ut in c. si. de frigi. et ma
le. Et tali uxori dabitur fa
cultas strahendi cū alio. et
similiter viro cū alia. ex quo
B iij

De maleficiato

fuit maleficiat⁹: tñ quo ad
suam. Si autē esset maleficia
tus quo ad omnes mulieres
post separationē nō dabit licē
tia ei cū aliqua contrahen
da: alioquin cessante impedi
mento redibit ad primā.

¶ SECUNDO. Presumit
maleficiū ppter uñ quādo o
pe humano nō est remedia
bile seu amouibile. quāuis
diuino sic vel diabolico. vt
quando mortuus est ille q
fecit maleficiū. Vel si in ci
bo vt potu fuit datū: aut ip
sus maleficiū est p̄ditū. Et cū
ipse sol⁹ auctor nesciat tol
lere: vel sciat ⁊ nō possit. vt
sciat ⁊ possit. sed nolit tol
lere: qā cū tñc depēdeat ex
facto vnus tñ: nō videtur
possibilis esse remotio ar. l.
apud Julianū in si. ff. de le
ga. j. Et ideo ppter tale ma
leficiū precedens matrimo
niū: fit separatio. ⁊ cuilibz das
facultas transseūdi ad alia
vota iuxta premisā. ⁊ nor.
in d. c. finali. Secus si ē ma
leficiū tpale. Unde fert q.
dam iuencula mansisse cū
viro septē annis. ⁊ ab eo nū
quā cognita. Tandē vna ve
cula que istud maleficiū fe
cerat: fuit confessa: venit ad
iuenculā ⁊ portauit vnam
imagīnē acubus plenā: ⁊ di

xit iuencule vt extraheret
singulas acus: cunct⁹ extra
heret: sensit dolorē in corpe
⁊ postremo acubus omnibus
extractis: facta fuit habilis
ad cognoscendum.

¶ TERCIO. Si constat fu
isse per verba de p̄senti cō
tractū. licz nōdū carnaliter
consumatū ⁊ maleficiū sub
secutū: nō debet separi. qā
matrimonii de p̄senti le
gitime p̄tractū a principio:
licet nō p̄summatū: tñ sol
uitur morte naturali vel cia
uili. vt iugressu religiois. c.
ij. ⁊ c. ex publico de iuriss.
coniug. nec ob aliam causā
subsecutā dissoluit 32. q. vii.
c. omnes causationes. ⁊ c. p̄
q. ⁊ tenet glo. j. i. c. ex litte
ris de frigi. ⁊ male. Si autē
dubitatur maleficiū p̄cessisse
se aut subsecutū fuisse. glo.
in sum. 33. q. j. dicit q. impe
dimentū p̄sumit subsecutus
fauore matrimonij. qā i du
bio presumendū ⁊ sententiā
dū est p. matrimonio. c. licee
ex quadam in si. de testibus
¶ Anor. tñ post doctores in
al. c. fraternitatis de frigi.
⁊ male. tenet vt in dubio p̄
sumat maleficiū p̄cessisse.
ex quo nunquā potuerūt co
gnosci: ⁊ sic expediant cōiū
cti. ⁊ nō maneant impediti

*q. 1. de m.
sep. c. 1. p. 1.
li*

Iuxta premiffa.

¶ Nec ob. al. c. licet ex qua-
dam: quod dicit in dubio pre-
sumi p. matrimonio: q̄a illō
dicit verū vbi matrimonium
potest habere suū effectū s.
cōiunctionē fornicatiōis vel
bonū plis: quod hic non est
ppter impotentiam cocun-
di: & hanc mirabilem limita-
tionem sequit̄ Abb. in al. c.
fraternitatis. & Anth. s. bup
in c. si. eo. ti.

¶ **QUARTO** Si alter cō-
iugū percauit maleficiū: ta-
lis nō potest petere diuor-
tiū: q̄a quod quis culpa sua
damnū sentit non intelligit
damnū sentire ff. de regulis
iuris. l. quod q̄s ex culpa. &
regula damnū eo. ti. li. vi.

¶ **QVINTO**. Si est tāta
abominatio mulieris erga
maritū: vel viri erga vxorē:
quod se nunquā patiunt ma-
rimonialiter iungi: ex ho-
rore tali: fantasiam vel esti-
mativā inficiente: pceditur
ad diuortiū eo modo quo di-
ctū est s. de maleficio. ar. c.
ex transmissa. & c. litteras in
fi. s. de resti. spol. & tenent
Theologi in iij. dist. 34.

¶ **SEXTO**. Querit̄. An
vni maleficiū liceat paliud
tollere. Ricer Sco. 34. dist.
iij. q. vnica: dicat hanc que-

stionē esse trufaticā: dicens
nō solū licere: sed & merito
rū esse maleficiū tollere in
tensione curandū spm male-
ficiatū. s. incantatione liga-
tum & damnificatū: eo q̄ de-
struere opa diaboli est meri-
torū: nec est aliqua infideli-
tas: q̄a destruens nō acqui-
escit opib⁹ malignis: sed cre-
dit demonē: posse & velle fa-
tigare: dum signum malefici
remouet. Tñ melius puto
distinguedū post docto. q̄
Maleficiū in pposito d: du-
pliciter. Vno mō d: iniustā
documentū a dyabolo ali-
cui illatū: ex pacto malefici
cū demone: expresse vel tacite
habito. Maligū em̄ spūs
vt inqt Sco. vbi s. habens
tes pactiones cū hoib⁹ ser-
uant quedē pmiffa. nō quia
veraces: sed vt alij eis ad-
bereant: quia si nulla pacta
seruiarent: nulli eis seruire
& vt illi quibus seruant p-
missa. eos cōiant. Nā ex su-
perbia sua p̄cipue appetunt
honores diuinos. Iuxta il-
lud Math. iij. Nec offia da-
bo tibi: si cadēs adoraueris
me. & Esai. xliij. In celum
ascēdā & supra astra celi: ex
altabo solū meū. De⁹ etiā
optimus: eos pmittit erer-
gere: p̄tatem suam ad impe-

de maleficiato

dicendum aliquos ab aliquibus actibus: in quos possent si non essent impediri: et hoc vel propter peccata eorum: vel propter aliquam occultam causam: et hoc modo maleficus et incantator: vel magus aut maga vi verborum vel herbarum: aut aliarum rerum: habens pactum cum demone: procurat ab eo: ut istum impediat a tali actu cum tali muliere: et iste dicitur maleficiatus in proposito.

¶ SECUNDO dicitur maleficius: signum federis inter diabolum et maleficius: sicut maleficius dicitur imago cerea cum acubus infans: vel infans gladius intra circulum: vel plumarum inuolutio: aut crinum et huiusmodi: ad cuius signi torquem torquet maleficiatus. ut dixi super in dicto secundo. Et ad maleficium utroque modo sumptum reducitur omne sortilegium: diuinatio: incantatio: prestigium: vel alligatura. 26. q. v. nec mirum. usque ad finem.

EX his in fero quatuor: Primo licitum est maleficium utroque modo sumptum destrui per orationes et adiurationes per quas impeditur virtus demonis: ita quod possumus adiurare demones imperitum vel compulsive non ad aliquid. per eos obtrine

dam: sed ad eorum nocendum spellendum puta ne nobis aut amicis tanquam nostri aduersarij in huius vite stadio: spiritualiter aut corporaliter noceant. Iuxta preceptum nobis a christo traditum: cui dixerunt apostoli Luca 10. Domine etiam am demonis subiciamur nobis in nomine tuo. Et ait illis vobis de celo cadentem. Ecce dedi vobis preceptum calcandi super serpentes et scorpiodes. et super omnem virtutem inimici. etc.

¶ Secundo licitum est destruere maleficium secundo modo sumptum. id est per signum federis: cuiuslibet scienti illud destruere. quia destructo tali maleficio demonius amplius non fatigat maleficiatum: quia ex pacto tam diu ad est: vel fatigat. donec tale signum durat: et destructio talis signi. imponit finem tali veratidi. ut dicitur Secundo in loco super. al.

¶ Tercio. Nulli licet vnum maleficium per aliud destruere id est per aliquam incantationem vel obseruantiam diuinationum aut per stigios. quia hoc esset: esse maleficius. et habere pactum cum diabolo. quod prohibet tam de iure diuino. quam canonico dicitur. nec mirum. 26. q. v.

¶ Quarto. Nulli licet aliud maleficium per aliud maleficium.

etiā si talis sciens sit paratus soluere p. maleficiū: qā esset fore foris et principem mortalis peccati: qd phibet ex iure quadruplici. Tū qā lex nature requirit reuerentiā et fidē serui erga dñs suum. 22. q. v. de forma fidelitatis. Is autē nō est suo dño fidelis: q ab ei⁹ inimico certe ante eū eo de statu: petite aut accipit auxiliū: etiā parato auxiliari. quia hoc p. net ad habere amicitia: eūz domini aduersario: diabol⁹ autē est inimicus. et aduersarius dei. volens et querens sibi vlturpare dominū mūdi et cupiens adorari vt deus. Iuxta illō Math. iij. Hec omnia dabo tibi si. 10. Tū qā d: Venit. ex. Anima que declinauerit ad magos et ariolos (.i. aris et sacrificijs demonū deseruientes) et formata fuerit cū eis: ponā faciem meā cōtra eā. et interficiā illam: de medio populi sui. pondera verbū declinauerit. i. accesserit. Et iterū ibidem. vīr siue mulier i qbus pythonicus vel diuinitōis fuerit spiritus: morte moriant lapidibus obuent eos. sanguis eorū sit sup illos. Sed certū est qd i magis et maleficiis paratis ex

ercere opa diabolici: est spūs pythonicus: et diuinationis: cū artem istam exerceat et parato diaboli: ergo eos etiam paratos et volentes non est licitum inducere ad maleficiū tollendū per maleficiū. Tum qā iura Canonica nō solum phibent a maleficiis et diuinationibus aliqua phili et auxilia capere: verū etiam ad ipsorū domos accedere seu ad suas vocare. Cū Aug. 26. q. vij. c. nō obseruet. Postquā enumerauit varias species diuinationū et al. ligaturarū: concludit dicēs. Qui aut talibus credunt: aut ad eorū domos euntes. aut suis domibus introducunt et interrogant. sciāt se fidem christianam et baptismum preuaricasse. et pagannum et apostotam. i. retro abeuntem: et dei inimicū: irā dei grauiter in eternum incurrisse. hec ibi. Ex quibus verbis pater q nō solū phibetur suasio ad faciendū maleficiū: sed etiam cōsentus et accessus. vide. rex. in. c. qui sine saluatore. 26. q. ij. Tum etiam quia iura ciuilia nō solū maleficos cōdemare iubent: sed et eos qui ad ipsos accedunt vel suscipiūt ad consulendū: deportare: et

22 de his
qui aduētiā in
deuogant. De
no. h. h. h. h. h.

De maleficiis

bona eorum confiscari mandāt.
vt L. de maleficiis ⁊ mathe
l. nullus. ⁊ l. nemo. Ecce er
go quatuordecim ipsi sunt pa
rati nō licet eorum opib⁹ vti.

Nec obstant quorūdam
contraria: qui dicunt q̄
licet malo alteri⁹ vti
ad bonū suū. sicut dī Augu.
de iuramento pagani vel in
fidelis: q̄ iurat nobis de pa
ce vel fidelitate seruāda in
noīe dei sui: ergo licebit no
bis vti maleficio ipsius male
fici: ad maleficiū parati: ad
bonū nostrū. i. ad tollendū
maleficiū: quod nobis p̄stat
impedimentū. Quia dico q̄
licitū est malo alterius vti
ad bonū nostrū: quando ipse
actus quo vtimur: de se nō
importat aliqd illicitum: si
cut deus licite vtitur petis
ad sui gloriā ea p̄mittendo.
⁊ puniendo: ⁊ inde bona eli
ciendo: q̄ ea p̄mittere nō ē
aliquid in se illicitū. Secus
autē si ipse noster vsus: in se
est illicit⁹. Sicut parato oc
cidere inimicū meū: nō licet
mihi vti ad homicidiū: quod
cedit in bonū meū: q̄ ipse
vsus est aliqd in se malū. i.
psensus directus in homici
diū. Ita in pposito: accede
re ad maleficos paratos vi

uinare vel tollere aliud ma
leficiū: est vsus in se illicit⁹.
⁊ de iure tam diuino quam
Canonico quā etiā ciuili p
hibitus vt patet p̄ supradic
ta. Ad exemplū Augustini.
Dico q̄ nō est simile q̄a in
iuramento pagani ipse vsus
est psensus in aliquid quod
de se nō est malū ⁊ sine pec
cato fieri potest. i. in hoc qd
ille: dicitū suū firmet iura
mento: licet ipse ex suo pa
ganismo: vel malitia hoc fa
ciat cū peccato. Sicut acci
piens mutuū sub vsuris ab
vsurario parato vsuram ca
pere nō cōsentit in peccatū
vsurarij sed vti eo: nec pla
cet ei vsurarij acceptio. sed
mutuatio que in se est bona
Ita in tali iuramento paga
ni nō placet iuramentū per
nomen dei sui: sed ipsa ob
uatio pacis aut fidelitatis
firmate: que in se est licita.
⁊ vsus eius. Vide Tho. i. iij.
distinc. 34. ar. iij. ad terciū.
Concludo itaq̄ q̄ non licet
alicui consulere maleficiū
etiā paratum dare consi
lium vel tollere maleficiū.
q̄a cum tales magi ⁊ mage
sunt frequētes: ⁊ parati in
cantare ⁊ soluere maleficia
per maleficia: multi cōcur
rerēt ad eos: sic diaboli re

De impotentia coeundi. fo. 47

stū ampliaret: q̄a adire maleficos est a demone: p̄ pacta maleficorū expetere beneficīa sanitarū: quod phibet. c. ij. de sortil. 26. q. v. c. nō licet. 7 quasi p̄ totā illā. q.

¶ De impotentia coeundi dico sex.

PRIMO triplex est impotentia coeundi. Nam aliqui sunt impotentes animo vt furiosi: vel alī mēte capti: 7 talis impedit matrimonii cōtrahendū. 32. q. vii. c. neq̄ furiosus. 7 c. dilectus de sponsa. Aliqui sunt impotentes corpe: de quib⁹ p̄ illū titulū de frigi. 7 male. vt sunt frigi. secti: castrati. 7c. Unde dicit tex. in l. si ferua. §. q̄ si spadoni. ff. de iure do. in castrato nec dos nec matrimonii est: cū spadone 7 matrimonii 7 dōs dōtis actio: q̄a castratio est impedimentū fortius 7 naturale: eo q̄ castratus ē q̄ si caste natus 7 vtroq̄ testiculo carēs. Spado aut̄ vnū testiculū habet 7 censetur pati impedimentū accidentale. Vide glo. si. in al. l. si s̄ua. Aliqui sunt impotentes vtroq̄ modo vt impuberes in quib⁹ malitia nō supplet etatē. i. vigor naturalis pos-

sentia coeundi. Vide glo. 33. q. j. in sum.

¶ SECUNDO. Impotens ad copulā. vt sectus. vel alī p̄petuo impeditus nō est aptus matrimonio s̄m tard iuncta glo. in c. quod sedes de frigi. 7 male. 7 naturale impedimentū ad coitū irreparabile arte medicorū impedit matrimonii. vt dicitur. Butri. in c. ex literis de frigid. 7 mal.

¶ TERCIO. Tria sunt in ditione argumenta ad probationē impotentie. vt dicitur. Ab. in c. j. de frigi. Primū aspectus corporis p̄ viros in masculo: 7 per mulieres in femina c. proposuisti de pba. 7 c. fraternitatis de frigi. 7 male. Scdm̄ cohabitatio triennalis iuxta formā c. laudabilē eo. ti. 7 diri. §. d̄ maleficiato i principio. Terciū est iuramentū p̄p̄iū cū septima manu p̄p̄inquo. vt dicitur. xi. §. Quando ergo anto cōiuges d̄ntent impedimentū 7 possunt pbare per aliqua signa vrgentia cū iuramento p̄p̄io 7 p̄p̄inquo: p̄p̄o illico separi matrimonii: nō expectato lapsu triennij. Illud est triennij requir: vbi prius p̄ aliqua signa vrgē-

De impotentia coeundi

gentia probari nō potest im-
potentia. vt innuit tex. in al-
c. laudabilē. ¶ Quando autē
mulier cōfitef impedimen-
tuz. ⁊ vir negat: nec mulier
pēlamauit i exordio matri-
monij: tunc quia cōcurrunt
due p̄sumptiōes p̄tra mu-
lierem. Prima quia tarde
pēlamauit. Secunda quia
vir qui est caput mulieris.
33. q. v. hec imago. ⁊ c. cū
caput. dicit se eam cognouit
se: nō audif mulier allegās
impotentia: quando nō pōt
veraciter probare suā inten-
tionē: nil licet aliqua signa in-
ducatur de presenti. Sed mā-
datur ei vt cohabitare trien-
nio: quo elapso audif: si p-
bat p aliqua signa: puta qā
adhuc repit virgo: ⁊ offert
ppriū iuramentū cū septia
manu p̄pinquet d. c. lauda-
bilem co. ti. Et sic dicit Abb.
intelligendū h̄i. Illa autē i
al. c. j. de frigi. Vel etiā qñ
mulier erat corrupta nā tūc
de facili non potest probari
impedimentū mariti. Si au-
tem mulier in nouitate ma-
trimonij pēlamauit: ⁊ p all-
qua signa potest pbari im-
potentia mariti: tunc audif
incontinētī. Et sic debet in-
telligi h̄i. si autē in d. c. j. co-
ti. possens. ¶ Quarto Ju-

dex circa h̄mōi matrimonij
causas debet esse discretus
⁊ omnē cautelā adhibere.
⁊ semp potius exigere pro-
bationes: sup̄fluas: quā dese-
ctiuas: cū in sepatiōe agat
de periculo animarū. vt. dī-
xi i p̄p̄io. ⁊ ponit glo. si. i. c.
si. d. fri. Vñ qñq̄ exigit duo
argumenta probationis ex p̄-
dictis tribus: qñq̄ om̄ia tria
qñq̄ sufficiet vnica pbatio.
vt si est necessario pcludēs.
Exemplū si ex toto virilia
sunt amputata marito. Nā
tunc frustra exquireretur a-
lia probatio: q̄ ocularis.
Hec sunt vera de impoten-
tia coeundi ex frigiditate vel
artitudinis causa. v̄l alia na-
turali p̄oueniente. Nam in
impedimento maleficij sem-
per debent cohabitare p tri-
ennium. Quia illud impedi-
mentū fit accidentale ⁊ po-
test remoueri sub tpe. vt. c.
si. co. ti. vt dixi s̄. ita notat.
Abb. in al. c. j. de frigi.
¶ Quinto. Iudex circa p-
bandam impotentia coeun-
di debet adhibere p̄sonas si-
de dignas: ⁊ peritas in ope
nuptiali expertas c. frater
nitatē. ⁊ c. si. de frigi. ⁊ ma-
le: que bona fide ⁊ constan-
tia scdm̄ sue artis periciam
discernant ⁊ testimoniū su-

dele perhibeant. c. causam.
 ⁊ c. pposuisti de pba. Nam
 in expertis nō credit. l. j. ff.
 de ventre insp.

PRO quo ultimo. Quer
 ritur. An periti in aliq
 arte: adhibiti p iudicē:
 ad aliquid discernendū fm
 sue artis peritiā: teneant p
 stare iuramentū sicut alij re
 fices. Verbigratia. Si medi
 cus vocat per iudicē vt dis
 cernat an vulnus occisi. fue
 rit letale. vel matrone pro
 be vocant: vt discernant an
 sponsa sit virgo. vel posset es
 se mater. ⁊c. Et videt q te
 neant prestare iuramentum
 corpale: quia testibus nō iu
 ratis nō stat in iudicio: etiā
 si sint religiosi vel presidali
 fulgeat dignitate c. tuis ⁊ c
 nup. s. testi. In pcrariū aut
 facit: tū qā de facili possent
 periti subire pcuriā: cū de
 ponunt de re nō bene pcep
 tibili sensu corpali: sed poti
 us iudicio intellectus. Tuz
 qā matrone puidet ⁊ hone
 stas ad circūspiciendū nuptā
 vocare: non iurarūt in al. c.
 fraternitatis. ergo similiter
 alij periti nō tenent iurare
 Tamen Ab. in al. c. fraterni
 tatis sup glo. ij. dicit q non
 tenēt iurare de veritate di
 cenda: sed tm de credulita

te: ⁊ sic tollit predictū pmi
 motiū. Et hoc firmit Bar
 tho. i. pbenio sup ⁊ facit l.
 hac edictali. l. de sec. nup.
 Ad. c. fraternitatis respon
 det: q adiuratio sub pericu
 lo animarū illis matronis p
 Archipresbyterum ibi facta
 habuit vim iuramenti. vt not
 glo. in c. constitutis ij. de ap
 pel fm Osten. Dato q il
 le matrone nō iurarūt: tñ si
 des data loco iuramenti ha
 betur c. ad aures. de his q
 vt met. ca. si. p. o hoc quod
 not. Archid. i. c. j. s. sepult. li
 vj. in h. fide interposita. La
 pitulū aut nup. ⁊ c. tuis de
 testibus s. allegata loquūt:
 de testibus pprie sumptis:
 qui deponere debent de re
 visu: tactu. vel auditu aut a
 lio sensu per eos percepta.
 quia isti tenent iurare dice
 re veritatem: quā sciunt ⁊
 non quā credunt. ¶ An aut
 sententia lata ad dictū peri
 toz veniat retractanda: si
 postmodū producat peritio
 res contrariū affirmantes?
 Videte Alexandrinū in al.
 c. fraternitatis de frig. hoc
 late disputantē. vbi etiā de
 hoc scripsi ⁊ tm de sedo p
 cipali.

De impedimentis

CIRCA terciū principa-
le. Querit. Quot sunt
impedimēta matrimo-
nii cōtrahendū: tñ impedi-

entia: sed cōtractū nō diste-
mentia. ⁊ reperio xiiij. que
patent his versibus.

Ecclesie vetitum/ necnon tempus feriatum/

*Sponsalia/ Cathecismus/ mos/ pmissio simplex;
sub more. i. p̄suetudine p̄p̄endendo statutum.
Incestus/ raptus. Et natus fonte leuatus*

Mors q̄ sacerdotis / Et mors proprie mulieris

Nel si solemnem penam geris/ aut monialem

Ducis/ te p̄hibent hec coniugium celebrare

Si tamen istud agas/ nequeunt te dissociare,

¶ Quorū versū subicit declaratio. Sed vide glo. 27. q. 1. h. ij. ergo qui. ⁊ 33. q. 1. §. De penitentibus. ⁊ c. qui p̄f-
biteri de peni. ⁊ re.

¶ Dicit primo ecclesie
vetitam.

QVI contrahit cō-
tra interdictum
ecclesie. peccat:
Interdictū aut
ecclesie. Unomō
d̄ generale: quo ecclesia ge-
neraliter interdicat clande-
stina spōsalia ⁊ matrimonia
Et hec clandestinitas con-
tingit tripliciter. PRIMO.
quādo nullo adhibito teste.
cōtrahit. c. 1. ⁊. ij. de matri-

monio. con. eccl̄. interd. eccl̄.
¶ SECUNDO. Quando si
ne antiqua solēnitare iuris
contrahit. De qua in c. aliter
xx. q. v. Tibi d̄. Aliter legi-
timū nō fit coniugū: nisi ab
his qui sup̄ ipsam feminam
dominationē habere vident̄
⁊ a quibus custodit̄ vxor: pe-
tatur: ⁊ a parentibus ⁊ p̄p̄i
quorūlibet sponset. ⁊ legib̄
dotetur: ⁊ suo tpe sacerdo-
taliter: vt mos est: cū p̄cet
bus, ⁊ oblatiōibus a sacer-

De impedimentis

Fo. 49

dote benedicatur et a para-
mymphis custodita et associa-
ta solemniter accipiat. et
TERCIO. Quando non
premissis bannis seu edictis
publicis in facie ecclesie o-
missis contrahitur c. si. de clan-
de. desponsa. ubi de hoc glo
Unde si qui clandestine con-
trahunt. non solum peccant mor-
taliter. sed si emergat in gra-
du prohibito aliquod impe-
dimentum ex post facto: ples-
exinde genita sit illegitima.
etiam si ignorantes de tali i-
pedimento contraxerant. ut di-
cit rex. i. d. c. si. et si sacerdos
qui scit impedimentum non pro-
hibeat contrahere. vel ipse in-
teresse clandestinis matri-
monijs presumptis rite tri-
um a beneficio suspenditur.
et taliter contrahentes etiam
in gradu non prohibito indig-
na penitentia onerant. d. c.
si. Unde docto. in d. c. si de
clan. desponsa. tenet per regulam.
quod quotiescunque quis contrahit
secundum consuetudinem patrie: coram
amicis vel vicinis: et testibus
sufficientibus. talis non contra-
hit clandestine: sed contra-
hit in facie ecclesie facit. l.
si vicinis l. de nup. et c. con-
stitutus de reli. de mi. Nam
licet christiani ecclesia sumat mul-
ti modum. ut not. glo. vij. q. j.

scire. et c. si. ne prel. vi. super
Et si in proposito ecclesia su-
mitur per collectionem fidelium
facit c. ecclesia de pse. dist. i
Contrahens ergo coram mul-
titudine: iuxta ritum patrie
contrahere in facie eccle-
sie. et non clandestine. ut te-
net Card. et Panor. in al.
c. si.

SECUNDO Modo dicitur
interdictum ecclesie: speciale quoniam
alicui specialiter prohibetur ex
causa legitima: per locum or-
dinarium vel parochialem pres-
byterum. ne contrahat. Nam li-
cet parochialis presbyter:
non possit iudicare de causa
matrimoniali. ut c. j. de con-
sang. et affini. et c. accidentia-
bus de excess. prelat. tamen potest
interdicere:posito sibi de i-
pedimento: per denuntiatio-
nem. vel aliter ut. d. c. si. de
clande. desponsa. Et contra-
hens contra tale interdictum
similiter peccat mortaliter
quod si causa prohibitoris sit prope-
tua separant a cohabitatio-
donec cognoscatur de impe-
dimento: quo probato sepa-
rentur ex toto: lata sententia divo-
rij inter eos c. de muliere de
matrimonio contra: contra in-
ter. ec. 35. q. iij. c. contradi-
mus. Quo autem non probato re-
manebunt simili. Si autem causa

De impedimentis

phibitiois fuit t^{em}p^{or}al: puta
reuerentia dierū: vel cōtra-
ctus de futuro cū alio: tūc
nō deberent separi: sed pe-
nitentia debet eis imponi:
q̄a p̄tra interdictū ecclesie
p̄traxerūt c. q. de matri. con.
cōh. inter. ec. Ne tñ manda-
tū iudicis vilescat. et videat
contemptibile si vult iude
potest eos ad t^{em}p^{or}is separare.
33. q. iij. c. nō debet. c. j. de
matri. con. cōh. inter. de his
glo. ordi. in c. tua de spons.
duorum.

¶ NOTO hic duo. Primo
sponsalia cōtracta presente
vno sacerdote tñ: non desi-
nūt cē clādestina. vt nor. A-
lexandri. c. si. de clan. despo.
G. sane. Vbi dicit esse casus
q̄ in matrimonio nō est de-
ferendū iuramētū in supple-
mentū p̄bationis: etiā si sit
vnus testis omī exceptione
maior: p̄ductus. Nā in d. G.
sane: vnus sacerdos sciebat
matrimoniu: quia interfue-
rat. et tñ papa decreuit ibi
q̄ p hoc nō desinit esse clan-
destinu: imo punit ibi sacer-
dotē qui interfuit. Si autē
posset deferri sacramentum
matrimoniu esset p̄batū. vñ
nō restaret clandestinu p. c.
ij. co. ti. et hoc innuit Otien
in sum. co. ti. G. ij. h. igit. et
seq.

¶ SECUNDO noto dictū
Vincen. et Ab. in c. ij. de clā-
de. despon. Manifestū ma-
trimoniū. semp p̄iudicat clā-
destino: etiā si ambo iuges
p̄fiteant et habeāt p se vnū
testem et famā. quod d^{icitur} La-
spar Calde. bene notandū:
Licet hoc dictū nō viderur
placere domino Cardi. Za-
barel. mouetur q̄a vnus tes-
tis et fama plene p̄bant. vt
not. glo. in c. j. de ap. et c. ve-
niens. cl. j. de testi. S; Pa-
nor. saluat p̄mū dictū dicens
q̄ vbi alia p̄batio clario: cō-
currit ex vna pte: et fama cū
vno teste ex alia pte: q̄ tūc
standū est p̄batiōi clario: et
melio: licet testis et fama
deponant de tpe anteriori.
Et erit istud dictū satis no-
tabile. q̄ si q̄s pbat cū vno
teste: et fama: de suo titulo.
i. causa possessionis antio:
ri: alius vero per testes ap-
tos de titulo citio: q̄ iū-
dicandū est fm p̄bationem
clario: fm Ab. in al. c. ij. d.
clan. despon. An aut verū
sit q̄ fama faciat semiplenā
p̄bationē. vide not. p eūdē
Ab. in al. c. veniens. j. de te-
sti. et Bar. in l. de minore. G.
tormenta. ff. de questi.

¶ Tempus feriatum.

¶ Nuptie celebrari phibē

ab aduētu dñi. i. a primis ve
spis: prime dñice aduentus.
vsq; ad Eppie festū inclusiue:
ppter cōmunionē Eu-
charistie: que solebat fieri in
die Natalis christi fm anti-
quos Canones. Item a se-
ptuagesima vsq; ad octauā
Pasche: tum ppter tpus q̄
dragesime in quo abstineñdū
est ⁊ cōtinendū. Tum ppter
cōmunionē pasche. 33. q. iij
nō optet ⁊ tribus c. seq.

Item a tribus diebus ante
Ascensionē dñi vsq; ad octa-
uā Penthecostes inclusiue
c. capellanus de ferijs. Ubi
dñ rex. post septē dies post
festū Penthecostes: ⁊ si ce-
lebrate fuerint separentur
ad tpus. scz donec durāt fe-
rie. vt not. in al. c. nō optet.
Et taliter cōtrahētes pec-
cant mortaliter. q̄a faciunt
in contemptū cōstitutionis
ecclesiastice. vt not. in al. c.
capellanus.

¶ Illud tñ not. Ab ibidem
q̄ matrimoniu sine aliq̄ so-
lennitate: sed solū p verba
de presenti corā facie eccle-
sie potest omī tpe contrahi:
cū nō repiat aliqua causa p
bibiitidē. Quia in tali con-
sensu matrimonij. nullū est
peccatū imo est sacramētū.
vt c. debitū de biga. ⁊ dixi.

§. in phemio. Sed tñb? te-
riatis supra expressis: solum
p̄hibet solennitas matrimo-
nalis. vt sunt: cōuiuū: tra-
ductio sponse solennis ad
domū: ⁊ carnis p̄mixtio. ⁊c
vt not. glo. in d. c. capellan?

¶ Sponsalia.

QVI spōte in eta-
te debita legi-
time p̄traxerit
sponsalia: obli-
gantur ad cōtra-
hendū matrimoniu. al's non
soluēs pmissum peccat mor-
taliter: nisi legitimū inter-
uenerit impedimentū: nec
vnus: inuito altero: pōt eti-
tercio p̄trahere matrimoni-
um. Si nō p̄traxerit p ver-
ba de presenti: tenet fm ma-
trimoniū c. sicut. ⁊ c. si in-
ter de spon. Tenetur tñ a-
gere penitentiā de fide mē-
tita: ⁊ multo magis: si i spō-
salibus interuenerat iura-
mentū c. ex litteris ij. co.
ti. Ubi dñ Panoz. q̄ ecclesia
talēq̄ vult violare spōsalia
etiā nō iurata: prius debet
monere: deinde cogere con-
ditionaliter in foro poli. al's
iniungendo penitentiā p̄ fra-
tra fide. In foro p̄tentioso.
nō debet cogere: q̄a inuite
nuptie difficiles solent ex-
tē habere c. requirit de spō

de sponsalibus.

Dixi autē inuito altero: quia sponsalia de futuro etiā iurata: dissolunt si spōsi se mutuo dissolunt c. p̄terea. 1. de sponsa: marie si iuramentū fuit factū hominī nō deo t. ad complacentiā pōis: et non dei. v. ibi not. Pano.

Dixi etiā: nisi interuenerit impedimentū: q̄a si vnus ingredietur religionē post spōsalia: etiā si nō p̄stet rum̄puntur sponsalia c. veniens q̄ cle. vel vo. vel si vnus se transfert ad regionē remotam: nec speratur cito rediturus: nō cogitur alter eus expectare c. de illis de spō

Vel si post sponsalia. alteri sponsorū supuenit lepra: fornicatio. vel alia enormitas. c. quēadmodū de iurētur. v. si inter sponsos. aut corū p̄rētes supuenerit inimicitie capitales ar. d. c. requisitū **Aue** si in sponsalib⁹ fuit certus terminus appositus v. conditio honesta: et termin⁹ est lapsus: nec p̄ditio adim̄. p̄ta c. sicut ex litteris de despon. r. c. de illis de cond. appo. **Item** si supuenit affinitas vel susceptio sacri ordinis: v. cognatio spūalis de quibus s. v̄sum est p̄ nos 27. q. ij. c. sic q̄ppe. g. si. quia tunc rumpunt sponsalia de

futuro. **Melius** est tñ vt iudicis auctoritas accedat in cognoscendo et diffiniendo. c. porro de diuor. r. c. seculares. 33. q. ij. Nam cū ipsa sepatio pena est: et pena nullū est inferenda nisi p̄ iudicem vt d̄t tex. in c. siue de p̄iugij fedē ea causa r. q. ergo necessaria est sententia iudicis hec sunt vera nisi causa separationis sponsaliorū sit notoria. vt videtur innuere Jo. An in c. de illis de sponsa. r. ibi ponunt casus soluendos: um sponsaliorū quos etiā s. fo. enumerant.

¶ Cathecismus.

de quo s. de cog. spi.

Conpaterinitas seu cōmaternitas p̄ cathecismū cōtracta: impedit matrimonij p̄trahendū: sed nō dirimit p̄tractū c. p̄tracto. de cog. spi. r. c. ij. eo. t. li. vj. **Est** autē cathecismus i fide instructio que hodie sic cōmuniter per presbyterū in porticu ecclesie: dñ baptizandus interrogat de articulis fidei. vt dicit glo. in al. c. ij. **Nā** cathecismo valet quod instruo. Ad Gal. v. **Inde** cathecismus. i. in fide instructus: nō dñ baptizatus s̄ cōse. dis. liij. cathecumini. Sicut exorcismus est cōiuratio seu expulsio demonis ab ip

fo baptizando.

¶ Quidam autem habuit cathecismus in ecclesia ab exemplo christi qui oculos ceci nati primo sputo liniuit: et postea cum ad aquas Siloe, ut ibi lauaret misit. Ioan. ix. c. Et ideo oculi ipsius baptizandi prius debent aspi: per fidem incarnationis christi. et in illa instrui: et postea ad baptizandum credulus mitti: si est adultus. de sum. tri. q. sacramentum vero: que autem agantur in Cathecismo per sacerdotem tangit glo. magna i. al. c. Pertracto. et cur dat sal benedictum in os ipsius baptizandi et ipsius nares et aures liniunt. vide rex. in c. expinc. c. postea. et c. sequentibus de Pre. dis. iij. Si quis igitur tenet puerum: vel alium baptizandum in porticu ecclesie. circa eiusmodi cathecismum: qui est perambulatio baptismum non potest contrahere matrimonium cum tali tento: vel eius parere. et c. si tamen contraxerit tenebit matrimonium: per iura allegata. Et ratio quia baptismus est sacramentum et fundamentum omnium sacramentorum. 32. dis. q. v. verum tamen veniens de presbitero non baptizat. Sed quia cathecismus precedit baptismum: ideo ante baptismum non contrahitur cognatio

spiritualis ad dirimendum est. ficar. vide rex. in c. p. cathecismum de cog. spirit. li. vi.

¶ Mos. i. consuetudo vel statutum.

Consuetudo loci: vel statutu. aliquando de iure Canonico habiles ad matrimonium inhabilitat: si ex contractu scandalum oriat. c. sup. eo. de cog. spirit. Ubi Panor. mouet tale questionem. Nunquid valeat consuetudo circa facultatem inhabilitandi vel habilitandi aliquos ad matrimonium? Et distinguit sic. Aut consuetudo habilitat alios inhabiles per ius Canonicum. puta quod in tercio vel quarto gradu possit matrimonium contrahi: vel ut frater possit contrahere cum sorore spirituali. et c. et non valet consuetudo. ut per c. sup. eo. iuncto. c. quod sup. his. de pangs. et affi. quia talis consuetudo esset irrationabilis. cum sit contra commune honestatem. Et quo infert Ab. quod consuetudo in papa non approbata: non potest tollere impedimentum publice honestatis. quia non valet consuetudo contra honestatem ecclesie. ut in c. cum de ore s. d. vita et honestate clerici. Aut contra consuetudo inhabilitat alios habiles: ut si habeat co-

Statutum quid

suetudo q̄ filij duorū compa-
trū per quorū neutrū deuē-
tū est ad compaternitatem
nō possint p̄rahēre d. c. sup
eo. Et tūc aut p̄suetudo so-
lū habet: vt impediāt & non
vt dirimat. & valz ar. d. c. su-
p eo. i. p̄si. ita q̄: & p̄. ceterū
facit d. c. cū olim d. cle. p̄iug.
Aut habet vt dissoluatur cō-
iugiū: & si ad tpus valet. vt
vult Anno. i. d. c. sup eo. Nā
dicit illos peccauisse cōtra
p̄suetudinē patrie. xxx. q. v.
aliter. Aut habet vt dissol-
uatur in p̄petuū: & tūc si est
aprobata a papa: saltem ta-
cite valet s̄m Ostien. in d. c.
sup eo. Aut nō apparet de
approbatione pape. & tūc si
cū p̄suetudinē cōcurrit scā-
dalum loci: & valet. als nō.
Nā sicut papa potest ius di-
uinū interpretari: & addere
vel minuire. vt not. Anno.
in c. que in ecclesiā de cō-
stit. Ita & p̄suetudo. vt nos
idem Anno. in c. si. de p̄sue.
Nam & p̄suetudo que ḡnat
scandalū inuāilitat quē ad
matrimonii sp̄iale vt. d. c.
cū olim de cle. cōiug. ergo
pari ratiōe potest inuāilita-
re ad matrimonii carnale.
ex quo validū est argumen-
tū ab vno ad aliud c. ij. de

transla. p̄el. Unde d̄t glo. in
al. c. sup eo. q̄ si in aliquo lo-
co esset hodie p̄suetudo vt i
quinto gradu nō possit con-
trahi matrimonii. & ex con-
tractu generaret scandalū.
nō valet matrimonium quā-
uis hoc p̄mittat c. nō debet
d̄ p̄sang. & affi. Et ratio illi
us ē: q̄a talis p̄suetudo cō-
currit cū iure antiquo. nec
censetur sublata p̄ ius nouū
ex quo nō reprobāt p̄ illud
ius: & cōcurrit scandalū s̄m
glo. ibi. & Ab. arg. c. j. de cō-
sti. li. vj.

Statutum,

Statutū patrie aliqñ im-
pediūt matrimonii cōtra-
hi. Pro quo clarius in-
telligendo Panor. post An-
t̄po. de Butr. in c. j. de sp̄o
si. ponit talem distinctionē.
q̄a aut statutū patrie dispo-
nit circa substantialia matri-
monij: puta inuālidando cō-
tractū: vel p̄sonas p̄rahēn-
tes: & nō valet tale statutū.
Unde leges p̄hibentes ma-
trimonia inter turores & pu-
pillam: vel inter rectore p̄-
uincie & puinciale. &c. nō va-
lēt: Quia cū hec materia sit
fori ecclesiastici vt in c. tuā
de ordi. cog. & matrimonii
hodie regant iure poli. non
iure

for. ut dicit lex. in c. Euthe
miū. ij. q. iij. ergo statuta et
leges laicorum nullius sunt
momenti in materia sibi non
subiecta. de quo latius nos.
In c. si. de secun. nup. et ibi di
xi in vlti. not. Aut scdo statu
tū disponit circa penā: erga
substantialia matrimonij: et
si hoc facit apponendo penā
de nouo: et sic inferendo dā
nū nō tenet. ut not. Ioan.
An. late in c. statutu de he
ret. li. vj. Exemplū si statu
to cauere quod nullus cō
trahat cū puella minore 25.
annis: nisi in presentia r. co
gnatorū sub certa pena: et nō
valet: qā p hoc intimidatur
matrimoniu. qd debet esse li
berū c. gemma. et c. cū locū
de spon. Si vero statutū ap
ponit penā auferēdo lucrū:
qd lex secularis attulerat:
et quidā tenent quod valeat
tale statutū. Sed in cōtra
riū est glo. 36. q. ij. de puell
et aperte sentit fede. de se
ph. 35. et idem tenet Abb. in
al. c. i. de spon. Tū quia laici
nō pnt disponere circa matri
monij materiā p iura allega
ta. Cessat autē pena vbi cessat
interdictio ar. c. si. d. rapto. cū
ibi not. Tum qā p hoc illi
bertarent matrimoniu. Aut

tercio statutū patric dispo
nit circa dotem matrimonij
et valet sūm Anno. ar. c. Ma
inutius de testa. et lan. i. cle
sepe. 9. et qā de xpo sig. Aut
quarto statutū disponit circa
solemnitates matrimonij. et
tunc aut circa solemnitates
illas p quas omittas: redde
retur ecclesia incerta de cō
tractu: pferim que sunt cō
suecte seruari p clericos lo
ci: quia tūc intelligit inter
uenire in talibus consensu
episcopi: saltem tacitus cū
clericis: et p psequēs cū lai
cis. ut pote si statuto cauea
tur q banna omittant. vel
qd noia placet tibi iste vir.
Vel si nō pmissi alteri. et
omittant. et peccant mor
taliter tales solemnitates nō
seruando c. si. de clande. de
spon. et p pns tale statutū
nō valet. Aut circa illas so
lemnitates disponit statutū
per quas ecclesia nō reddi
tur incerta de matrimonio
ut pote quod ducat i pntia
tot p sanguineorū. Vel quod
cōtrahentes deferant aureā
ligaturā in capitis: vel anu
lo aut crinili sponsa insignie
tur. et. ut in c. nostrates xxx
q. v. et valet statutū: nec pec
cant statuentes: aut seruan

De simplici promissione

tes: vel omittentes. q̄a illa
potius sunt de consilio sc̄ōs
Archid. ibi.

¶ Addit tñ Ab. in d. c. j. de
spon. q̄ si est diuersa consuetu
do patrie: mariti et ipsius vr
oris: et tñc distinguit: aut cō
suetudo (idem puto de ita.
tuto) disponit sup̄ solennita
te contrahendi. et debet serua
ri consuetudo patrie. vbi ma
trimoniū contrahitur: etiā p̄ fo
renses seu aduenas: q̄a pere
grini nō debent violare con
suetudinē v̄l statuta patrie:
cū scandalo alioq̄. vt c. que
contra viq̄. dis. facit l. si fun
dus ff. de iuricti. Aut consue
tudo v̄l statutū disponit cir
ca matrimonij executionem
vel sup̄ alijs obseruandis post
contractū: et debet attendi cō
suetudo domicilij ipsius ma
riti: q̄ia vxor sequit̄ domici
liū mariti l. si. §. idem rescri
pserunt ff. ad muni. Unde d̄
stinatidē animi: matrimoniu
videt̄ contractū in loco domi
cilij mariti ar. c. romana. §.
contrahentes de foro comp.
li. vj. et in l. contractisse. ff. de
actio. et obli. de quo latius
Ab. in al. c. j. de spon.

¶ Promissio simplex,
VOTVM castitatz ser
uande: simplex. i. nō so
lemnizati p̄ susceptio

nem sacri ordinis: aut p̄ p̄
fessionē tactā vel exp̄essā
religiōis ap̄obate a sede a
postolica: impedit matrimo
niū contrahendū. sed nō di
stinguit contractū. 27. dis. quasi
p̄ totū. et c. rursus qui cleri.
vel vo. c. vno de voto. li. vj.
de quo §. vide in v. votum.

¶ Incestus.

CRIMEN incestus: ipe
dit matrimoniū contra
hendū: sed contractū nō
dirimit. 32. q. vij. si q̄s vidua
c. j. et ij. et c. transmissis de co
q̄ cog. cons. vxo.

¶ Circa quod dico octo.

¶ PRIMO. incestus est illi
citus: coitus cū p̄sona cōiun
cta in gradu consanguinitatis
vel affinitatis prohibito siue
sit matrimoniū contractū si
ue nō Incestuosus ergo vo
catur: q̄ cognoscit consangu
ineā suā. vel sue vxoris aut
sponse sue: in gradu lege p̄
hibito. i. in quarto vel citeri
ori c. significasti de diuor. 27
q. ij. qui dormierit cū duobus
c. seq. vt si q̄s dormierit cū
duabus foribus. et vna ex eis
vxor: ip̄sius fuit. vel etiā si
neutra fuit vxor: adhuc ince
stus d̄: commississe d. c. qui do.

¶ SECUNDO. qui cognos
cit consanguineā vxoris sue
p̄ verba de presenti cōiuncte

emittit pprie incestu. I. cū
ergo. 36. q. 1. per hoc tñ non
dissoluit matrimoniu: sed ex
actione debiti i vxore priua
tur c. 1. c. transmissit e. for
dane de eo qui cog. cōsang.
vxo. Sed si cognoscit p sang
uineā sponse sue de futuro:
nōdum cognite: cōmittit in
cestū large et soluiſ sponſa
lia: nec aliquā ex his pōt in
vxore habere c. veniens. 1. et
ij. et c. fraternitati. et seq. eo.
ti. imo nec cū aliqua alia po
test p̄trahere sine dispensa
tione c. veniens. 1. eo. ti.

¶ Ex his ifero **TERTIO**
q incestuosus duplicē penā
incurrit. Primā qā priuat
facultate p̄trahendi matri
moniu post mortem vxoris.
Secūdas. qā nō potest exigere
debitū a ppria vxore: quam
ante duxit: qm̄ incestū cōm
sit d. c. qui dormierit. 27. q. ij
et si exigit mortalit peccat.
Im̄ Vincen. qā facit contra
p̄ceptū canonis ar. c. ij. de
ma. et obe.

¶ **QUARTO.** Si incestuo
sus de facto cōtrahat tenet
quidē matrimoniu et ip̄e ex
actustenes reddere debitū
Exigere tñ non poterit sine
mortalit: nisi cū eo dispense
Im̄ Ab. in d. c. transmissit de
eo qui cog. conf. vxo.

¶ **QVINTO.** Cū incestuo
sus qui cognouit p sanguineā
sponse sue de futuro: potest
epus facilliter et sine causa
dispensare vt cū aliqua ter
cia p̄trahat et p̄trahens eri
gat d. c. veniens. 1. Cū ince
stuoſo vero qui vxoris sue d
presenti a se cognite: p sang
uineā vel suā ppriā cognō
nit Epus non facilliter nec
sine causa dispensat. vt con
trahat vel erigat: nisi ratio
ne iuenturis: vel si ignō
ter cōiuncti sunt: vel ratiōe
alterius legitime cause. 35.
q. vi. si duo. Ita tenet Abb.
in c. 1. et dicit tenē dosto. in
d. c. transmissit. de eo q cog.
conf. vxo.

¶ Quod aut possit cū tali
bus Epus dispensare pbat
per Theoricā Innocen. in c
dilectus de tempo. ord. q
dicit. Cum ius nō reſeruat
pape dispensationē: sed eam
fieri permittit: videt eā ra
cite Epō indulgere p qua
theorica est bonus ter. in c.
nuper de sen. ex. vbi dī. Cū
condito: Canonis absolutio
nē ab excoſcariōe sibi sp̄a
liter nō retinuit: eo ip̄o vi
det p̄ceſſiſſe facultatē alijs:
relaxandi. Sed canon pmit
tit disp̄ſationē cū incestuo
sis, d. c. veniens. 1. d. eo. q cog

Incestus quis

conf. vi. nec eā pape refer-
uat ergo. &c.

¶ SEXTO. Incestuoso cō-
iugi: pōt alter coniugū debi-
tū denegare. tenet Ab. post
Distien. in al. c. trāsmisse qā
qui tenet adulterū stultus
& impius est puerbior. xliij
& 32. q. 1. dist. sed esse ince-
stuosum: magis est quā adul-
ter. 32. q. vii. adulterij. ergo
&c. Similiter si vxor inuene-
rit virū suū adulterū: nō ad
imparia iudicant: ea. causa &
q. si quis vxorē: si tñ innocēs
semel eregerit debitū: p hoc
stelligis incestuosus sibi recō-
ciliare sūm Dñi. Sed Ab. p.
Anth. d. but. & Lardi. tenet
i hoc casu oppositū. Quia in-
cestuosus pūat exactione.
isto casu. nō p̄replatōe sui
pūgis innocentis: sed atro-
citate criminis. ideo inocēs
nō pōt incestuosus: hāc penā
remittere. nec etiā exigēdo
debitum: videt velle sibi re-
mittere. Secus i casu adul-
terij qā tñ ob adulterij cō-
tēplatōe solū vxoris: adul-
ter pūuatur exactione Ideo
si tunc vxor: petit debitum a
viro: videt illū sibi recōcili-
are. & criminē remittere c. si
vir. de adul. & c. pposuit de
cōiug. seruo cū ibi notatis.

¶ SEPTIMO. Si maritus

vxorem de presenti: nōdñ cō-
gnitā: tradit suo p̄sanguineo
ea inuita cognoscendā: non
potest ei adulterij obijcere
cuius ille fuit leno & auctor:
nec potest ab ea debitū exi-
gere ob affinitatē suo p̄ce
pro contractā: & illa exacta
nō tenere: reddere: imo po-
test ei illud adulterij obij-
cere ipsa tñ in derelictionē
criminis. nō debet exactione
iuris pūari. ita nos. in o. c.
discretionē eo. ti.

¶ OCTAVO. Ad p̄fessio-
nem vtriusq; cōiugū: qui dī-
cunt affinitatē ante p̄rac-
tū matrimoni p̄cessisse nō
seperat matrimoniū p̄rac-
tā: etiam si rumor: vicinie: ip-
sorum dicto consentiat c. su-
per eo. ti. Unde si post con-
tractū matrimoniū. cōiuges
dicant. q. maritus cognouit
quandam consanguineā vx-
oris sue: ante p̄tractū mat̄ri-
monij: & rumor: vicinie hoc
confirmet: tñ iuder nō sepa-
bit matrimoniū ad hanc cō-
fessionem & rumorem. Ra-
tio quia multi colluderent
inulcem matrimonio: & ad
cōfessionem incestus facile
proflirent. si per hoc crede-
rent faciliter separari. ita di-
cit textus in dicto capitulo
super eq.

RAPTOR sponse alterius: sine spe coniugij manere debet. vñ rapta cū raptore cōtrahere nō debet: i. odiū rapine: si tñ cōtrahit tenet matrimonij cōstatutū. cū ibi not. 27. q. ij. c. si. de raptore. ¶ Pro quo dicitur octo. Primo leges et canones de raptoribus virginū tradūt diuersa. nō tñ aduersa. Nā aduersitas seu strarictas: debz fieri ad idē finē idē. et respectu eiusdē. vt dicitur i post pōdicamēz Sed ius ciuile pōderauit delictū et violentiā raptoris: ac deceptionē parētū. fragilibz sexū mulieb. is. Ius autē Canonici cōsiderauit mera libertatem matrimonij: quia scz matrimonia debent strahi plena libertate. vt not. Ab. in c. pe. de raptorib. Ideo non est incōueniens: qd leges et canones diuersas insigunt penas raptoribus. Verū quia nunc in causis matrimoniabilibus et accessions carū: statum iuri canonico: vt i c. pe. et vlti. de secū. nup. et dixi s in h. statutū. ergo et in casu raptus: statim eidem iuri canonico.

¶ **SECUNDO** scdm leges p raptu virginū ac mulierū honestatū: imponit pena a

missionis capitis. et dephen-
sus in flagrati crimine. i. in
instanti potest a cōiunctis p
sonis: et tutoribz ac curato-
ribus mulieris: impune oc-
cidi: fugiens autē vbicūqz cō-
prehēdi pōt: debet ad mor-
tē damnari. et tūc res rapie-
tū: nō publicatur: sed si ra-
pta nō sit ingenua: successo-
ribus reseruant. Si autē sit i-
genua: ipsi applicāt: pena au-
tē que imponit rapiēti im-
ponitur etiā prestatibus ei-
auxiliū: et fauorē in ipso rap-
tu. Rapta hō nō pōt nube-
re raptor. Nec lex distinguit
vtrū volentē qd rapiat vel
inuitā: an sponsam ppriā: vel
alienā: an cōiugatā vel non
cōiugatā hec habent in le-
ge vnica L. d raptu virginū
¶ **TERCIO.** sm canones:
si feminā a raptore violentiā
ptulisse pōtiterit: ipsa sta-
tim a raptore liberet: et rap-
tus efficit seruū raptē: si sit
inops: redimēdi tñ se habe-
at facultatē. qd si mulier se
rapi sponte passa est: raptor
obligat seruire patri p qn-
quētiū: aut se redimere. 36.
q. j. c. vlti. iuncta glo. Et hec
pena iponit i foro iudiciali
sm Rati. et sili raptore: cū sit
is fautoribus debet excoica-
ri. 36. q. ij. c. j. ij. et qñ p totū

Raptus quid

¶ **Q**UARTO peracta pe-
ne locū nō habent in quatu-
or casibus. Primus ubi pre-
cessit tractat⁹ de nuptijs. et
mulier p matrimonio con-
trapendo fuit abducta: tūc
enī de iure canonico nō cō-
mittit^r raptus: et p psequēs
nec pena: vt tenet Alb. in c.
pe. de rapto: quia forte mu-
lier nō poterat libere cōtra-
here in domo patētū. Scōs
Quando quis rapuit spon-
sam suā ppiā d. c. pe. et 36.
q. 1. lex illa. Quia tūc spon-
sus ex desponsatione habet
aliquid ius in sponsa: et for-
te tenuit p alios modos
pacificos eam habere in vx-
orem. et nō potuit ar. glo. in
d. c. lex. et 36. q. 1. si quis vir-
ginem. **¶** Tercius. Quando
puella in raptū consentit: e-
tiam contra voluntatē pa-
rentū. d. c. pe. de rap. et ibi
Panor. Quid intelligo si cō-
sentit in matrimoniū: et in ra-
ptum: secus si psciat solū
in raptū: quia tunc est vere
rapt⁹: et raptor puni^t ob ra-
pinā in parentes rapte cō-
missam d. c. finali. 36. q. 1.

¶ Quartus. Quando rapta
fuit femina turpis vel inpo-
nesta seu meretrix: q̄a tales
nō sunt digne vinculis legi-
l. que adulterū. L. de adul.

te. et glo. ij. in c. j. de loca. et
leges de raptu loquunt^r de
honestis mulierib⁹ d. l. vna
L. de rap. vir.

¶ **Q**UINTO dico. Si vir
sponsam raptam cognouerit
neuter post psumptū matri-
monium: sine alterius pscn-
su monasteriū ingredi pōt.
d. c. pe. de raptor. Quia tūc
spōsus vsus est re sua: licet
ordine nō seruato.

¶ **S**EXTO. Si quis ancil-
lam seu seruā suā iniuriam
violauerit: tenet actiōe iniu-
riarū. et serui corrupti ff. de
suo cor. l. j. §. vlt. et L. §. fur
l. si quis seruo. de peni. dis-
j. si quis tam. Et si ofis psc-
uerat in vitio petendo ser-
uam. vel ecōtra ofia seruū:
nec potest aliter violētie re-
sisti: nisi sue pudicitie p fugā
psulat: licite potest fugere:
sicut licet vxori a marito re-
cedere: si eaz ad mortale ve-
lit trahere: nec aliter potest
compesci. 28. q. 1. i. idolatria.
Ex his ifero: statutū i reg-
no polonie fo. 24 eē iuri sub-
nixū. quo cauet agricolās
seu Emethones posse libere
ex villis dominorū recedere
si vxores vel filie ipsorū: per
dominos fuerint stuprate.

¶ **S**EPTIMO. Si quis fil-
ios a parentibus seducēs ra-

De nato fonte leuato. fo. 55.

puerit: si nobilis est damnat
in metallū. i. ligat ferro: et
labore grauatur. vt nō lice-
at ei facile abire. Si aut nō
est nobilis vel si est: sed plu-
ries id crimen cōmiserit: dā-
natur ad mortē. Seruus au-
tē vel libertus: hoc crimine
cōuictus: subijcitur bestijs.
¶ De plagia l. si. et ibi glo. et
infi. Quib⁹ mo. ius pa. po-
te sol. Spene seru⁹. Et ta-
les seductores: alienorū fili-
orū vel seruorū qui eos sedu-
ctos vendunt: appellāt pla-
giarij: a plaga v. doloze: quā
vel quē parentibus vel do-
minis ex surreptione filiorū
v. seruorū inferūt. vt dī glo
in Rca. L. ad l. fauā de pla-
gia.

¶ OCTAVO. Si puella
graua matrimonij se rapt: in-
uito patre pmiserit: potest
eam pater si vult exhereda-
re l. si filiā L. de inoffi. testa
Quod verū est: nisi puella
esset maior 25. annis. Tunc
em si pater eā copulare di-
stulit: et illa alicui adheserit
remanebit cū illo: etiā in-
uito patre: nec exheredabit
vt in auten. vt cū de appel.
cognos. q. causas. ff. si pater
col. viij. Et si tūc dignū sue
dediti virū inuenerit: pater
teneatur eam dotare: maxie
si puella dotem marito pro-

miserit: etiā iuito patre. qā
dos mulieris est matrimo-
niū eius l. in cause ff. de mi-
no. Secus si minus idoneū
virum sibi elegisset. ita nos.
glo. in d. c. si. 36. q. j. et Abb.
in c. pe. de raptō. licet refe-
rat ibi aliam sententiā Bar
in l. obligamur ff. de actio. et
obliga.

¶ Natus fonte leuatus.

¶ Si quis cōiugū: ppriū si
lū de sacro fonte leua-
uit: vel in crismate corā
epo tenuit: infidiōse et malitē
se. matrimonio infidiādo: sic
vt alterū iugū: possit puare
debito iugali tal teneat ex
actus re ddere debitū imo-
centi: nec ab eo sepatur: ne
ex suo dolo: lucrū reporet
ff. d. dolo l. nec ex dolo. Tū
dulus nemini debeat patro-
cinari. xv. q. vij. c. j. i vita tñ
eiusmodi infidiator: grauis
penitentia miungat: et pdis
sus debitū exigendi c. nosse
et quod ibi not. xxx. q. j. Qui
si cōiugū superuixerit: sine
spe cōiugij maneat c. de eo
quod xxx. q. j. Secus si i ne-
cessitate: vel ignoranter pp-
riū filiū leuauerit. v. tenu-
erit in crismate vt ea. causa
et q. c. ad limina. Si tñ post
mortē alterius: cōtraxerit:
tenebit matrimonij. Quis

De morte sacerdotis

aut cum tali possit dispensare
tam in exigendo quam in contra
pendo. dic. vt s. in h. incest.
q. v. Quid aut sit leuare de
fonte filium. vide s. d. cog. spi

¶ Moris quoque sacerdotis

Qui presbyterum
occiderit. xij. an.
noꝝ penitētia ei
imponit. **¶** Quic
tus usque ad vlti

mū tꝑus vite sue milicie ci
gulo careat: et absque spe co
iugij maneat. tex. est in c. ij.
de penit. et remi. vbi **¶** Anor
not. tres penas presbyteri
cidij. **¶** Prima est quod compelli
tur talis interfectoꝝ agere
penitētia xij. annoꝝ scz ie
iunando aliquibus diebus i
septimana: vel peregrinādo
vel aliud opus licitū: sꝑm ar
bitriū discreti sacerdotis p
piū exercendo. ad hoc qd
nos. in c. pꝑosui. et c. pres
byre. 82. dist. **¶** Secunda pena. qd
debet pꝑuati cingulo mili
tie. Et iste tex. pōt duplici
ter intelligi sꝑm **¶** Anor. ibi
dum dicit Conuictus. Vno
mō vt intelligatur i foro co
tentioso: et tūc ecclesia pꝑi
abit cum militia: qd ratione
delicti ecclesiastici: pōt ec
clesia pꝑuare laicum militia
tpali. imo et imperio et digni
tate regali. xv. q. vj. alius.

c. venerabilē de elec. et luc
ad aplice de reind. li. vj.
Ex quo inferat ibidē **¶** Anor
quod quis potest p ecclesiā pꝑi
uari doctoratu: ob crimen
presbytericidij: vel aliō enor
me. ar. l. ij. g. miles. ff. de his
qui not. infā. et in l. gramati
cos. de pꝑfō. li. ij. **¶** Ec
cūdo modo potest intelligi
in foro penitentiali. vt scz.
confessor iniungat presbyteri
cidē penitētia: quatinus ab
stineat a militia et intendat
penitēcie ar. d. c. admonere
33. q. ij.

¶ Tercia pena. Quia pꝑ
uatur facultate contrahen
di matrimonij. vt in penam
sui: vitam ducat solitariam
et sic sine prole decedat. Si
tū contraxerit tenet matri
monij. Nec tū per hanc pe
nitētia: tollitur potestas iu
dicis secularis: quo minus
possit pcedere contra eum
ar. c. felicitis de penis li. vj.
et 23. q. v. sunt quedā. Nam
penitētia poli nō tollit ius
accusandi in foro for. vj. q. j
qui crimen. iuncta glo. 33. q.
ij. admonere. Et ratio quia
penitētia satisfācit deo: nō
hominibus vel reip. quā ta
lis pꝑbitericida offendit: pe
na aut talis ponit xvij. q. iij.
q. subdiaconi. et 25. q. ij. c. li.

12 annos pꝑi
na
pro occiso sa
cerdote

¶ Qui vero patroni: aduocati: vel tutores ecclesiarum occidunt p se vel p alios: p latum vel clericum ecclesie perdunt ius et bona que habent ab ecclesia: et eorum posterius usque ad quartam generationem non admittuntur ad clerum: nec in monasterijs preficiuntur e. ad aures. et c. i. qbusda de penis: cum ibi pcor.

¶ Mors pprie mulieris,

Qui uxorem propriam occidit: ab ipso lege: et sine causa ac certa pbatide armis sponset publicam agat penitentiam scilicet. vinum et omnem ficeram non bibat. carnem non manducet: preterquam in pascha et in die natalis domini armis nunquam cingat: barbam non tondeat: in nullo loco litigare presumat: in balneo nunquam lauet: in conuiuijs letariis: nunquam misceat: nec cubile habeat nec uxorem vniuerum ducat e. admonere 33. q. ij. Si tamen duxerit tenet. ea causa. 1. q. c. q. c. q. c. Nec tamen penitentia est arbitraria: p arbitrio discreti pfectoris e. de 2. q. de penit. et remi. c. mensura de penit. dist. 1. Dixi autem d. o. c. c. d. i. ab ipso lege. et c. Quia lex civilis permittit marito: ad ultimum uxorem occidere: et ip-

sam adulteram si eos domus sue deprehenderit commisisse: eo quod difficilimum est iustum dolore tempore l. marito. et l. si adulteri. 9. impatores ff. ad l. iul. de adul. Sed canones huic permisi sunt: non consentiunt e. interfectores et d. c. admonere e. seq. 33. q. ij.

¶ Si solenne penam geris,

¶ Qui propter aliquod crimen graue et scandalisans totam ciuitatem vel viciniam (ve propter presbitericidium uxoricidium: matricidium: fratricidium publicum. et similia) solennem penitentiam egit. non potest promoueri ad ordines si est laicus: nec clericus ad superiores l. dist. c. illud: nec debet matrimonium contrahere. si tamen contraxerit tenet: et si sit iuuenis contrahere non prohibetur: nec potest militia assumere. 33. q. ij. 9. de penitentibus. et c. antiqui. et sit ista. mis. non quidem ratione penitentie. sed ratione criminis publicati. Ad intelligit dist. i. c. ij. 8. of archiepiscopi. q. tal penitentia p sententia iudicis imponit. Secus si quis eam ex deuotione assumat. Ista autem solennis et publica penitentia a solo episcopo: vel de eius mandato sollemniter imponit iuxta textum. i. c. in capite quadragesimo l. dist.

De moniali

Nam tales solemniter peni-
tētes scapire ieiunij: se epō
suo ante fores ecclesie rep-
sentāt sacco induti: nudis pe-
dibus: vultib⁹ in terram de-
missis: et ibi debēt adesse oēs
p̄lati et p̄sbyteri ac cleri-
ci: cū quibus ep̄us in terrā
p̄stratus: seprē penitencia
les psalmos cū lacrimis p
eorū absolutione decātet. et
tandem surgens ab oratōe
manus eis imponat: benedi-
ctā aquā sup̄ eos spargat:
cinerē mittat: deinde capi-
ta eorū cilicio coopiat: et cū
gemitibus et suspirijs eis de-
nunciet: qm̄ sicut Adam eie-
ctus est de paradiso: ita ipsi
p̄ peccatis ab ecclesia abij-
ciuntur. Postea iubeat mi-
nistros vt eos extra ianuas
ecclesie expellant. Clerus
vero psequat eos cū respō-
sorio. In sudore vultus tui
vesceris pane tuo. et c. In sa-
era autē cena domini: rursus
p̄ p̄sbyteros liminibus ec-
clesie representet. Ita ut ter-
sal. c. i. capite l. diff. Sed tñ
hec penitencia iam nō est ap-
ud nos in vsu. ¶ Illud sci-
endū fm̄ Ab. in c. questū de
peni. et remi. q̄ solennis pe-
nitencia debet rñ iniungi p
grauē crimine publico et scā-
daloso totā urbem scandali-

sante: Si autē crimen est gra-
ue et publicū: sed nō scanda-
losū: tunc imponet penitē-
tia publica. p. c. i. de peni. et
remi. sed nō solennis. de q̄
s. dicit. Et nō crimē sit gra-
ue sed occultū tunc nec solē-
nis: nec publica debet impo-
ni. sed aliqua occulta gra-
uis: vt p̄ mensura delicti sit
at plagarū modus. Deutr.
25. Naz qui publice peccat
publice corripī debet. h. q. i.
n̄ peccauerit. Qui autē occul-
te: occulte peniteat. d. c. j. de
peni. et remi. Et ideo Abo.
ibi reprobat consuetudinem
illoz qui parentibus q̄ pe-
nes se occulte opprimūt pu-
eros in lecto: publicā iniun-
gunt penitenciam. vide not
in c. si. de his. qui prop. si. oē
¶ Aut moniale ducis.

Si quis scienter moniale
S accipit in uxorem: est ex-
cōicatus ipso facto: et de-
bet denuntiari et vitari: do-
nes absolutiōis beneficium
mereatur. vt in cle. vnica d̄
psal. et affi. et nihilomin⁹ ab-
solutus et reconciliatus ec-
clesie: nō debet matrimoniū
cū aliqua contrahere. vt 27.
q. j. h̄ ergo. et c. seq. Si tñ
traxerit tenet vt diximus
s. de incestuoso. et de hoc s.
in h. votū. et in h. ordo.

Nota q̄ glo. in c. virgini. b. 27. q. 1. dicit. Qui ad mo-
niale accedit: tria crimina
quo ad accusationē cōmit-
tit. Primo incestu: quia sp̄s
sa dei est: qui ē pater noster
xij. q. ij. q̄ abstulerit. quanta
aut pena dignus sit filius q̄
patris sponsam violat: quis
est qui nesciat? Nā incestus
cōmittitur ita cū affinibus
sicut cū p̄sanguineis. 35. q.
ij. de incestis. c. 1. de p̄sang.
et affini. Scdo cōmittit adul-
teriū quia sponsam alteri
corrupt: qua nō pena ad-
ulter puniat. vide. 1. i. q. vj.
Tercio sacrilegiū quia rem
deo p̄secratā violat. xvij. q.
iij. §. sacrilegiū et c. seq. vbi
d. 1. Sacriligiū est: quoties
quis sacrū violat: vel aufe-
rēdo sacrū de sacro: vel sa-
crū de nō sacro: vel non sa-
crū de sacro. Dicis etiā sa-
crilegiū: cōmittere: qui vio-
lentas et impias manus: in
clericū: monachū: vel deo di-
catam iniecerit: seu ablatio
nē rerū clericis: vel religio-
sis aut ecclesiasticis p̄sonis
intrulerit: porro ipsum sacri-
legiū punitur duplici pena
scilicet pecuniaria: et exco-
municatōis. de quo dic vt ibi.

¶ Querit primo. Quid al-
ter cōiugū facturū sit: qui

scit inter se et v̄rorem: aliq̄
ex predictis impedimentis
p̄fuisse vel emergere: Ad
hoc responde vt dixi s̄. in h̄
conditio status. in vltio no-
tabili.

¶ Querit scdo. Utrū mat̄
moniū semel legitime p̄ ver-
ba de presenti contractum:
et carnali copula cōsumma-
tū sit aliquo mō sepeabile?
Sol: dupliciter intelligitur
matrimonii p̄summatū pos-
se separi. Uno mō quo ad fe-
dus cōiugale: seu quo ad v̄-
culū matrimoniale: sic q̄ se-
pati: possint cū alijs cōtra-
here. Et sic matrimonii in-
ter fideles legitime cōsum-
matū nūq̄ ē sepeabile. c. gau-
demus de diuor. Quia quos
deus coniunxit. 2c. 33. q. ij.
quos deus. Nec in tali sep-
atōe papa posset dispensa-
re. vt not. in c. ex publico d̄
Querit p̄iuga. Secus est de
matrimonio inter infideles
p̄summato. de quo dic vt s̄.
in h̄. cultus disparitas. Alio
modo itelligit sepeabile quo
ad thori et cohabitationem
tm̄: seu quo ad mutuā serui-
tutem. et sic p̄tingit illud se-
perari. ex sex causis. **¶** PRI-
MO. ex causa fornicationis
carnalis. Math. xij. 32. q. 1.
dixit dñs c. ex parte de sp̄o

questio 1.

si c. ex literis de diuor. rei
regratur tñ si alius postea
fornicetur d. c. ex literis.

Secdo ex causa fornicationis
spiritualis c. ij. r. c. quanto
eo. ti. Est aut fornicatio spi
ritualis. Quando alter con
iugū labitur in heresim: qā
tunc anima ex sponsa christi
efficitur spōsa diaboli. q est
extra ecclesiā sicut christus
in ecclesia xj. q. iij. omis chri
stianus c. sicut ait de here. r
quod not. in c. si. s. cōuer. cō
iug. r. isto casu: si vxor a viro
lapso in heresim: ppria au
thoritāte diuertit: ad eū re
uersum redire cōpellit. Se
cusi per iudiciū ecclesie ab
eo sepata fuit. ita not. in c.
de illa de diuor. Si aut fide
lis ingrediat religionē: ante
q̄ infidelis cōuertat: nō re
dibit ad eū si postea puerta
tur: siue heresis fuerit noto
ria siue nō: ita not. Abb. in d.
c. de illa r. glo. in d. c. si de
cōuer. cōiug. Tercio sepat
matrimonij legitime. Sum
matū. ex causa machinatio
nis in mortē alterius: si ma
chinans nō potest aliter cō
pesci cautione idonea: vel
alijs modis c. j. de diuor. vbi
tenet Oñien. q̄ ob talē ma
chinatiōē potest eā a se re
pellere: r. sibi petenti resti.

tutionem: obstat exceptio
seuiciei p hoc bonus tex. in
c. litteras in fi. de resti. spoli
r. c. transmissa. eo. ti. facit l.
si cū dotē. S. en aut ff. solut.
mat. Nec hoc casu sufficeret
satis datio vt cautio. qā sa
tisfactio maluolum ppositū
nō mutat insti. de sus. tuto.
S. si. r. not. i c. de benedicto
32. q. j. in glo. mag. Quarto
Si aliter cōiugū querit alte
rū trahere ad aliquod aliū
peccatū mortale: vt idola
triā: vel similem infidelitatē
r. aliter nō potest compesci
fm glo. in c. omes causatio
nes. 32. q. vij. r. Inno. r. Ab.
in c. quesuit. de diuor. r. c.
maritis de adulteris. Quin
to ob crimē sodomiticū. Et
licet glo. in al. c. omes in s.
sodomita ponat opiniones p
r. contra. r. declinet in eam
partem: q̄ nō debeat separi
r. idē tenet Inno. in c. j.
de adulte. Tamen Hugo. r.
Raur. r. Archid. in d. c. omes
Tenent contra. r. Ioan. cal
de. Antho. de Butr. r. Pa
nor. in d. c. maritis de adul
Quia noīe adulterij r. forni
catidis intelligitur omis il
licitus coit. 32. q. iij. c. me
retrices i fi. r. hec opinio ē
verior. Nā maior iniuria in
fert matrimonio ex nephā

do crimine cōtra naturā: q̄
ex crimine adulterij. nāsalr
commisso. 32. q. vii. adulterij
Cū autē christus dixit gñali-
ter q̄ ex causa fornicationis
licitū est uxorem dimittere.
Math. xix. et p iura s. alle-
gata: videt̄ intellexisse de q̄
libet fornicatione. Nā satis
iste videtur fornicari in cor-
pus suū. Confirmantur ista.
Nam ex gravitate pena et
supplicij: deprehendit̄ enor-
mitas delicti. ex quo pena
debet pportionari delicto.
c. felicit̄ de penis. li. vi. 28.
q. iiij. corripiant̄. Et Deutr.
25. pro mensura delicti erit
plagarij modus. Sed p ne-
phando crimine cōtra natu-
ram: infer̄ grauis pena tā
de lege veteri: q̄ canonica et
civilis. Unde Leviti. xx. c. 10.
Qui dormierit cum masculo
coitu femineo: pterq̄ opat̄
est nephas: morte moriatur
sit sanguis eorū sup̄ eos. et ij.
Qui cū iumento et peccore
coierit: morte moriatur: pe-
cus quoq̄ occidite. ne sc̄z fa-
cti reficiet̄ memoriā xv. q. i.
mulier. Et in autent̄. vt nō
luxu. cōtra nat. col. vi. post
princip. 6. Quidā grauis-
sime luxurijs semetipsos in-
feruerunt: et ipsi nature con-
traria agunt bis iniungimus

in sensibus accipere timorē
dei: et futurū dei iudiciū: et
abstinere ab hōdi dyaboli-
cis luxurijs: vt nō propter
hōdi impios act⁹. ab ira dei
iusta inueniatur: et ciuitates
cū carū habitatoribus peat̄
hec ibi. Unde legit̄ Genes̄
xix. c. Quod ob crimē nefan-
dū sodomiticū: pluit vñs su-
per Sodomā et Gomorā sul-
fur et ignem: et subuertit ci-
uitates has: et omnem circa
regionē: vniuersos habitato-
res vrbiū sc̄z Adamam Se-
boym Ieza Eleale et cunc-
ta virētia terre. vide glo. in
c. sedet cōtinuo. de peni. dis-
i. Ecce pena sodomitarum:
q̄ ciuitates cū habitatorib⁹
earū etiā cū multis innocē-
tibus: in fauillā ignis sunt
se. vt d̄ Genes̄. xix. Igitur
ex maiori iniuria illata ma-
trimonio p crimen sodomiti-
cū: merito seperatur matri-
monij quo ad r̄pōn. ¶ Se-
cus ob peccatū molliciti: p
quod quis polluit seipsum
s̄m Rodo et glo. i. al. c. oēs.
Se pto ppter sc̄rimonā vite
quādo sc̄z pūges de cōi cō-
sensu: vident̄ strinentiā et se-
ip̄os religio. dedicāt de quo
dic vt s̄. in h. oido. post ter-
ciū notabile.

¶ Queritur terciū. An in p̄

questio iiii.

dictis quinq; casibus primis
 poterit fieri separatio: p[ro]p[ri]a
 auctoritate sine iudicio ec-
 clesie? Sol: distingue sic. aut
 quo ad redditionē debiti et
 potest p[ro]p[ri]a auctoritate de
 negare. cū sibi p[ro]ster de delie-
 to: aut q[ui] ad separationē copu-
 lationis. et sic subdistinguit:
 aut crimē est notoriū. vt q[ui]
 vir et mulier deprehendunt
 in latebris se osculantes. vt
 nos. i. l. capite v. ff. de adul-
 vel quando vxor passim ad-
 mittit viros gratia adulte-
 rij. vt in l. palam i principio
 ff. de ritu nup. vel fouet cō-
 cubinarios publice in domo
 mensa vel lecto. vt in c. tua
 et in c. si. d. copu. cleri. et tūc
 potest maritus eā p[ro]p[ri]a au-
 thoritate dimittere. Et hoc
 casu nō lucrabitur donatio-
 nem p[ro]pter nuptias vel do-
 tem. vt not. Jo. An. in c. ple-
 runq; de dote post d. resti.
 si dotem nō habet penes se
 quia sic eam petere nō po-
 terit. Si vero eam habet pe-
 nes se: lucrabitur eam p[er]
 exceptionē adulterij p[er]tra pe-
 tētē fm Ab. i. al. c. plerūq;
 aut crimē nō ē notoriū sic se-
 paratio debet fieri auct[or]ita-
 te iudicis. q[ui]a cū separatio ista
 sit pena: debet infligi p[er] iudi-
 cem c. siue 32. q. ii. Et dixit

in n. sponsalia in fi. Alioqui
 instante altero compellitur
 cohabitare: donec exceptio-
 nē adulterij p[ro]bauerit e. ex
 conquestiōe. et c. litteras de
 resti. spoli.

¶ Queritur quarto. Quid
 faciat adultera: de filio sus-
 cepto ex adulterio: vt ipsa
 tuta sit in p[re]scientia de expē-
 sis et pereditate viri: q[ui] pu-
 tat alere p[ro]p[ri]ū filiū: sed fo-
 uet adulterinū? an teneat
 hoc reuelare marito? Quā-
 uis ad hoc varijs varijs r[ati]onib[us]
 Tr. Panor. in c. offitij de pe-
 ni. et re. sic distinguit. aut nul-
 lū periculū imminet mulie-
 ri d. reuelando vitatē: et n[on]
 creditur ei et tunc tenetur
 reuelare. Sunt em̄ aliq[ui] ma-
 riti sustinētes scienter adul-
 teras vxores: vel etiā eis cō-
 sentientes. q[ui]a p[ro]p[ri]os filios
 habere non possunt: et si ille
 acceptauerit reuelationem
 mulier absoluta erit si autē
 ei nō crederet: nec habet p[ro]-
 bationes promptas: penitētia
 agat: et taceat: ne potius scā-
 dalum q[uam] vtilitatē inducat.
 q[uod] si p[ro]bationes habet para-
 tas: verisimiliter creditur
 ei. Sed subest ei piculū mor-
 tis in reuelando marito vel
 filio: taceat. quia in nō reue-
 lando. subest t[ame]n periculum

verū tpaliū: sed in reuelan-
do subest periculū animarū
z coꝛp̃m.

¶ Nec obstat regula iuris.
qui scandalifauerit de reg.
iuris in antiquis vbi dicitur
facilius scādālū nasci pmit-
titur q̃ veritas relinquatur
q̃a illud procedit de verita-
te iudicis vel testis. Secus
de veritate denuntiātis ad
penitētiā. peniteat ergo mu-
lier: z satisfaciāt de suo: ipi
marito occulte: quantū pōt
vel heredib? a marito insti-
tutus: vel venientibus ab i-
testato. Et si dubitat quib?
satisfacere debeat: dispēset
in paupes. Si autē satisfacere
nō potest: peniteat z cō-
fessio ei nō negabitur vt d.
c. officij.

¶ Ex quo inferē. q̃ pceptū
superioris positū: nō obligat
aliquē vbi verissimiliter im-
minet scandalū z periculū
animarū z coꝛp̃s iusta de cā
exequendi pceptū: etiā di-
uinū. Restitutio em̃ videt̃
iure diuino. z tñ papa in al.
c. officij. interpretatur resti-
tutionē p̃mōi nō fiendā rōe
scandali: z periculi animarū
vel coꝛp̃m ar. in c. si quādo.
de rescrip. z c. cū teneamur
de preb. Sunt tñ qui p̃sulat
vt tal mater p̃mōi filio. spu

rio p̃sulat religionē ingredi
aut si habeat alios filios di-
cat omnibus simul viuēte pa-
tre. vl? post mortē patris: sic
filij charissimi: est vn? ex vo-
bis ingressus in bona patris
aliunde: vel repertus alibi
tamen sitis p̃tenti. vt q̃cūq;
sit ille: q̃ succedat vobiscū
equaliter in hereditate pa-
tris. Et tunc forte. q̃a qui-
libet filiorū: se suspicabitur
aliunde natū: seu reptonē. vel
illegitimū esse: facile p̃sen-
tiet petitōi matris. Sed ista
filia sunt suspecta z vir
p̃ filios credibilia Tenere er-
go distinctōne Abbatis p̃e-
dictam.

¶ Queritur quinto. An fili-
us teneatur credere matri
que dicit em̃ esse spuritū? Re-
spondetur. Si est i possessio-
ne filiaritōis. ita q̃ a paren-
tib? z alijs reputat cōiter
p̃ filio legitimo: nō tenetur
de hoc credere matri: quia
posset esse fallacia muliebꝝ
fm̃ Panor. in c. p̃ tuas de p̃-
ba. z idem tenent legisse in
l. filii ff. qui sunt sui vel ali-
iuris. z in l. si vicini scienti-
bus L. de nup. vbi dicit̃ il-
lum filiū fuisse fatuū: q̃ pp-
ter dicta matris: em̃ nō esse
filiū regis: afferentis: regno
renuntiavit. Et de Panor.

Itq

questio quarta

in d. c. p. tuas. eum nō tene-
ri credere. etiā si ambo pa-
rentes negarēt eū suū esse
filiū. vt pbat in c. transmissē
iuncta glo. in v. indicis. qui
fil. fuit legi. ⁊ est rex. cū glo
in l. j. ff. de carbo. ed i. Qd
verū est: nisi parentes pbēt
tpe pceptiōis inuicē nō cō
cubuisse: ppter longā absen-
tiam vel infirmitatē. imo e-
tiam si tpe pceptiōis pbare-
tur vxorē adulteram fuisse.
dum mō vir eius ei tūc co-
habitaret. nūllominus talis
filius censēbit legitim⁹. vt i
l. miles. §. de functo. ff. de a-
dul. Et ratio horū est. Quia
in dubio. debemus sic in fa-
uorem filiorū interpretari. fa-
cit d. l. si vicinis. ⁊ ita not.
¶ Panoz. in c. intellerimus d
adul. Et si talis filius inre-
gra psciētia: verbo matris
nō credit: excusatus ē tam
de rebus pceptis q̄ de pci-
piendis. Si autē honestas ma-
tris: ⁊ alie circūstantie: faci-
unt tali filio. de hoc pbabi-
lem psciētia. ⁊ vult viā e-
ligere tutiorē: imo tutā s̄m
alios: nūll vltius pcpiat
Quod intellige nisi aliter vi-
uere nō posset. quia tūc pos-
set capere vite necessitatem
marie alijs quibus heredi-
tas deberetur nō existenti-

bus. in tanta necessitate. de-
pcept⁹ aut ⁊ psumpt⁹ bona
fide. nō tenet nec debet co-
gi. quia erat possessor bone
fidei. l. certū. l. de rei. ven.
Mulier tamen tenet iuxta
pmissa in precedenti q.

¶ Quod si talis filius pple-
uit taliū bonorū pscriptio-
nem a iure determinatā: nō
tenebitur restituere etiā in
foro anime: si post ppletam.
pcriptionē cognouerit rē
fuisse alienam. vt tenet Pa-
noz. in c. vigilāti de pscripti-
p multas rōes. Quia qd iu-
re possidetur iuste possidef.
rlij. q. liij. quid dicā. ⁊ ar. l.
iuste. ff. de acquisi. pos. Qd
aut iuste possidef hoc bene:
ergo nō alienū sed suū. ergo
nō peccat nō restituendo d.
c. quid dicā. de quo vide glo
in d. c. vigilanti. ⁊ ibi docto-
latius.

¶ Queritur sexto. qua pe-
na adulteriū sit puniendum?
Respō. glo. in c. tue de pec-
ra. q̄ s̄m legem Moisaicam
lapidabantur. Ioan. viij. 33.
q. v. hec ymago. ⁊ c. seq. Qñ
legis Venit. xx. Si mechaz
quis fuerit cū vxorē alteri⁹
⁊ adulteriū perpetrauerit:
morte moriatur ⁊ mechus
⁊ adultera: s̄m leges vete-
res similiter puniebat pena

capitis **L. de adul. l. castita**
ti. hodie vero fm leges no-
uas prius verberatus adul-
ter vel adultera detrudis i
monasterio. autem. **h. hodie**
L. de adul. Scd3 leges mu-
nicipales in Regno Polo-
nie. Adulter vyl adultera: de
adulterio puicta criminali-
ter flagellatur ad statutam
in medio vrbis: et tandē ex
vrbe cum face relegat. **De**
iture autē Canonico quando
agitur civiliter: prima pena
infigitur separatio thori quo
ad mutuā seruitutē c. 1. et ij
de diuor. **Scda** quia mulier
cōuicta d adulterio perdit
dotē: et maritus donationē
ppter nuptias: si separatio fu-
it facta per sententiā iudicis
vt tenet **Panoz. in c. plerū-**
q3 de dote. post di. resti. Ter-
cia quia delinquens amittit
ius petendi debitū. vt dicit **S**
in **h. iustus. G. sexto. Quar-**
ta quia excoīcat: qua pena
nulla est maior in ecclesia c.
corripiantur. 24. q. iij. **Quin-**
ta quia detruditur in mona-
steriū: ad agendū penitentiā
e. gaudemus d cōuer. **viug**
vbi de hoc. Sexta quia mo-
re certe patrie: adulteri scī-
duntur in pannis ante et re-
tro: et decaluantur in capil-
lis ad ignominia delicti: vt

legitur. et not. in c. de bene-
dicto. 32. q. 1.

¶ Potest tamē maritus si-
bi si vult adulterā vxorē re-
conciliare maxime peniten-
tem. vt ibi notat. et in al. ca.
gaudemus. de quo lata glo.
si in c. ex literis de diuor. et
reddendo ei sponte debitū
nō solū incurrit irregulari-
tatem: sed etiā facit sibi im-
pedimentū eam accusandi.
Sed si reddit ei debitū ad
mandatū ecclesie: licet tunc
notam irregularitatis incur-
rat: nō tñ sibi preiudicat ad
eam accusandū. iuxta not. p
doct. in c. gaudemus. **G. sane**
d diuor. et dicit S. d bigamo.

¶ Queritur septimo quod
modis actio seu iudiciū sup
adulterio potest intentari?
Respondet duobus modis.
Primo iudiciū petito: in qñ
super pprietate matrimoni
agitur: vt si quis extraxit cū
Bertha: per verba de pñti.
et illa nō vult sibi cohabitā-
re: potest petere eas sibi ad
iudicari. Unde potest sic cō-
cipe **Bibellū Ro. a vobis Re-**
uerendo patre dño N. iudi-
ce ordinario vl' legato a ta-
li sede: puta aplice vel me-
tropolitica deputato. Ego
N. ciuis Tracouien: ppono
contra B. mulierē. q cū in
A iij

*de adul
terio*

questio quarta

ter me et eam: matrimonium
sic legitime per verba de pre-
senti tractum: subarratione
per anuli immisionem subse-
cuta (carnalique copula con-
sumatum) ipsa tamen tradi-
cit: me affectu de uxoria trac-
tare: peto igitur per vos eam
mihi in uxorem adiudicari: et
inter nos matrimonium fore
legitimum declarari: eamque ad
cohabitandum compelli: mu-
tuamque servitute coniugali per-
tractari. sibi que ibi heri: ne li-
te homini coram vobis penden-
te: aliquid in preiudicium meum
vel cause: aut iurisdictionis ve-
stre innouare vel attentare
audeat ipsamque sententiali-
ter ad predicta: et in litis ex-
pensis condemnari: salvo iu-
re addendi minuendi. &c.

¶ Vel sic breuius. Coram vo-
bis propono. contra Ber-
tham. quod licet ipsa mihi spo-
te promiserit: quod me pro co-
iuge suo legitimo: in vita sua
haberet ac teneret: nunc tamen
me recipere ac retinere recu-
sat: unde peto eam mihi ad-
iudicari in uxorem. et quod me
coniugali affectu de tractet:
per vos vestraque diffinitivam
cogi et cogendum fore: senten-
tialiter condemnari. ex parte
de sponsa. et xxx. q. v. si quis.

¶ Quomodo autem articuli de-

beat formari ex isto libello
recurrere ad processum iuris
per nos iam pridem traditum: in-
gendo ea que sunt dicta in primo
tractatu huius de sponsali-
bus in principio.

¶ Secundo potest intentari iu-
diciali possessorium: quando al-
ter coniugum: petit sibi alterum
restituere quasi ab eo fuerit in-
iuste dimissus: et possessione
cohabitandi spoliatus: ut si
uxor: de domo viri proprio mo-
tu recedit: vel contra virum
ab uxore diuerit. et tunc potest
scilicet sic libellum. Coram vo-
bis talis iudice procurator: et
noie procurator nobilis pe-
tri de se proponit et dicit quod
unus prefatus nobilis petrus
annis transactis. cum Bertha
matrimonio legitime in fa-
cie ecclesie contraxisset: et ei-
dem traducte consummato iter
eos matrimonio: diu cohabi-
tasset: ipsamque in omnibus ma-
ritali affectione tractasset.
Nunc ipsa nescitur quo du-
cta spiritu: ab ipso petro. per
propria auctoritate: sine iudicio
ecclesie diuerit: ipsum pos-
sessionis seu quasi comodo
sui ipsius seu persone et uxoria
li possessione ac cohabitatio-
ne: usu temerario spoliando
Quare petit procurator: no-
mine quo est. procurator: pre-

fati Petri: ipsam Berthaz
vxoem suā: p vos restitui
possessionē ipsius. vel quasi
vt ad eū reuertat ac vxorio
tractet affectu p vos cogi
ac compelli: ipsamq; ad hoc
sententialiter p vos pdem
maric. ex transmissa 7 c. lit
teras de resti. spoli. de quo
plura ibi videte. 7 in specu.
ti. de sponsal.

¶ Queritur octauo. Quid
si mulier p pua auctoritate
a marito discesserit: an pōt
petere restitutionē? Sol. nō
potest: nisi tūc demū: quādo
rediens nō admittit p ma
ritū ff. de acquisi. pos. l. clā
possidere. §. q ad nundinas.
7 tenet glo. j. in c. pe. de a
dul. 7 glo. ij. i al. c. litteras
de resti. spo. Quia tūc vltia
mora nocet l. illud ff. de pe
ricu. 7 cōmo: rei vend.

¶ Et similiter si marit⁹ eā
a se repulisset: potest eā re
petere. Nā eo ipso q repe
rit eam: 7 ipsa nō vult redi
re: intelligitur eū spoliasse:
qā vltima mora nocet vt di
xi. 7 tenet glo. in al. c. litte
ras. 7 tenet maritus ad ex
penas factas p vxorē: a tpe
quo eam redire volentē nō
admisit. vt tenet glo. ij. c. si
gnificasti. de diuor. vbi d hoc
7 specul. in ti. de sponsa. §.

postremo illud.

¶ Sint autē xij. casus in q
bus nō fit restitutio vx
orij marito: quos not. Ibē
ric. Boyk. in c. significasti.
de diuor. ¶ PRIMVS. Qu
eam psequit odio capitali:
nec potest dari secura cau
tio d. c. ex transmissa ij. r. spō
sō. 7 c. litteras in ti. 7 c. de
būdicto 32. q. j. Sed in hoc
casu: alicui honeste matro
ne est cōmittenda vbi secu
re moret c. cū locū de spō.

¶ SECUNDVS. Quando
agenti obijcitur impedi
tū matrimonij: puta gra
dū p sanguinitatis vel affinita
tis: aut cognatiōis spiri
tualis 7 hūmāni 7 pbatōes offe
runtur pate d. c. litteras.

¶ TERTIVS. Quando et
nō vult cohabitare sine con
tumelia creatoris. c. gaude
mus de diuor. 7 dicit §. in ij
q. 7 in h. cultus disparitas.
in quinta regula.

¶ QUARTVS. Quando
opponitur exceptio vel re
plicatio adulterij c. significa
sti de adulte.

¶ QVINTVS. Quando
contra petentē restitutionē
opponit integritas corpis c.
pe. de pba. 7 timcaf corū
pi c. cū locū de spon.

¶ SEXTVS. Quando op
ponit

83.

¶ In

de matrimonia

ponitur ppositū ingredien-
di religionē ante carnalē co-
pulam: sed tunc pfigit sibi
mensis ad intrandū c. ij. r c
ex publico de pueris. p iuga

SEPTIMVS. Vehemens
suspicio de heresi c. quanto
de d. no. r dñi s. in q. q.

OCTAVVS. Exceptio
rei iudicare: quousq; appa-
reat de errore sententie. c.
fraternitar. d frigi. r male.

NONVS. Notū cōiter e-
missum. i. ab vtroq; cōiugib;
83. q. v. quod deo par. c. vto
rat. de pueris. p iuga. de quo
ibi not. r dñi s. in v. o. do.
ante si.

DECIMVS. Si vir habu-
it possessionē vxoris p violē-
tiam d. c. cū locū de sponsa.

VNDECIMVS. Si nul-
lam possessionē vxoris habu-
it: sed tñ traductionē c. ex
parte de restitu. spoli.

DVODECIMVS. Si eā
nō quidem psequit odio ca-
pitāli. s; nō potest dare suf-
ficiētem cautionē: q; illi nō
debeat aliquod malū infer-
re d. c. litteras. r c. ex trās-
missa. j. respō. de resti. spoli.

TREDECIMVS. Quā-
do spoliatio vxoris: in modū
exceptiōis pponitur qā tñc
ad restitutionē non agit. c.
cū dilectus de ordi. cog. sed
tñ ad intentionē agētis re-
pellēdū. Non casu aliquot
ponit glo. in d. c. ex parte d
resti. spoli. r in c. j. vt lit. nō
cōtest. v.

Si nō continuit/si mor probat impedimentam

Sitq; vir austerus/Moysi si lege relictus

Si virgo fuerit/et corumpi timeatur

Si vir possideat iniuste vel violenter,

Casibus his septem/dominus non restituitur,
Et ibidem ponunt octo specialia matrimonij Versus.

Coniugij iura sunt hec specialia plura,

Non contestata/p stat sententia lata

Procuratores tali dant lite minores

Hec nō cassatur / homo contra si fateatur

Et non iurati testes / sunt hic reprobatī

Hic si procedit concordia / quēq; recedit

Hic non transfigitur / nō arbitriumq; subitū

Non confirmatur sententia si qua feratur

Hinc speciale tenet essat stipulatio pene.

¶ Quorū versū sensum videte in al. c. i. vt lit. nō test.

Septem sunt casus in q
bus adultera nō accusa-
tur a viro: q̄s ponit Bo
h̄ in al. c. scasti de adult. 2
glo. in c. pe. eo. ti.

¶ **PRIMVS.** Si etiā mari-
tus conuincitur fornicatus
esse. vt in d. c. scasti. Nā pa-
ria delicta pari compēsatio-
ne tolluntur. c. pe. 2 vlti. 3
adulte.

¶ **SECUNDVS** Si ipemet
eam p̄stituit adulterandū.
c. discretionē de eo q̄ cog.
P̄sang. vxo.

¶ **TERTIVS.** Si ipsa cre-
dens virū ex causa pbabili
mortuū: alteri nupsit. 34. q.
ij. cū per bellicā c. dominus
de sedis nupt.

¶ **QUINTVS.** Si carens
dolo: cognita fuit ad alio

quē putabat maritū. 34. q. ij
in lectum.

¶ **QUINTVS.** Si fuit vt
oppressa. 32. q. v. pposito. q̄
intelligendū est de vi abso-
luta. de qua dic vt s̄ i h̄. vis

¶ **SEXTVS.** Quando eā
sibi reconciliauit post adul-
teriū cōmissum. vel eā adul-
terantem sciens et retinuit.
32. q. i. c. j. ij. 2 iij. Sero em̄
reprobat mores: quos semel
approbavit. ff. de adul. l. si
vir in fi. 2 vtroq; casu biga-
mus efficit: vnde post morē
talīs vxoris: non poterit ad
ordines promoueri. 34. disti.
si culus.

¶ **SEPTIMVS** Si post sen-
tentiam diuorij latā ob for-
nicationē vxoris: ipse scidar
in idem crimen: q̄a cogitur

questio septimo.

Pro: recipe: et matrimoniū
reintegrare. c. ex litteris de
diuor. Videte Dist. in sum
de diuor. §. quot modis §.
primus casus. videte etiam
glo. iij. q. i. in sum. vbi spolia
tis in multis casibus dene
gatur restitutio.

¶ Sed illis tenete p genera
li regula. q omnes leges taz
ecclesiastice q seculares: p
cipiunt: q omnia ante ingres
sum lris restituatur eis q
sunt rebus suis spoliati c.
omnis ij. q. ij. adeo q spoliati
nō cogit in iudicio: suis spo
liatoribus actionē cōtra eū
instituentibus: respondere:
nec se contra eos defende
re: anteq̃ plene in possessio
nem eorū quibus spoliatus
est: restituat c. sup spoliatio
ne § ordi. cogni. Unde si qs
clericus petat restitutionē
beneficij. quo se dicit spolia
tū. et aduersarius sibi oppo
nat: q nō sit Canonice insti
tutus: prius debet diffini
ri questio spoliatiōis: qua p
bata restituntur in possessio
nem: et tandem pcedit sup
nō canonica institutio. c. i
litteris de resti. spoli. vbi po
nit ratio huius. Quia etia
predo fm rigo: iuris ante
omnia est restituendū. vbi Bal
dicit: nō tanq̃ predo: sed tū

q spoliatus. et hoc verū st.
Ab. nisi constet in iudicio: est
esse predonem fm Innoc. in
c. cum ecclesia de causa pos
s. Item si quis dicat se de
possessione violenter eiectū
vel aduersariū vī aut clam
possessionem intrasse. et ad
uersarius ei crimen obijciat
vt cum a sua intentione re
pellat: nō obstat obiectio
criminis: quominus agens i
terdicto vnde vī. vel qd vī
aut clam: prius audiatur et
restituatur c. item cū quis.
de resti. spoli.

¶ Sed tamen cautus i hoc.
q si aduersarius tuus con
uenit te sup re aliqua. si vis
dicere te spoliatū esse eadē
re vtilius est tibi vt directe
petas restitutionem. Quia
si probas spoliatiōem dire
cte agendo: duo consequē
ris videlicet. q prius audie
ris: et q restituēris: si prius
probes spoliatiōem: licet ad
uersarius prius pposuerit
actionē suam. c. ex pquestio
ne de resti. spoli.

¶ Sed si d alio agit aduersa
rius: et tu sup alio dicis te spo
liatū: vtilius est tibi vt i mo
dū exceptiōis pponas spo
liatiōem: si aduersarius te
preuenit in querela. Nam si
directe velles agere: prius

audiret aduersariusq; tu.
Secus si p modū exceptiōis
obijcias spoliatiōē. vt. c. cū
dilectus de ordine cog. Ita
not. Joā. ij. q. ij. s. j. Et glo.
latior de hoc in al. c. sup spo
liatiōe de ordine cog.

¶ Ratio aut cur spoliatus
ante ingressum actionis cō
tra eum mote: vel si eā ipse
intentat contra spoliatorē:
sit prius restituendus est.

Quia nec nudi contendere:
nec incrimines debemus nos
inimicis opponere. vt dī tex
ij. q. ij. optet. habet em spoliatus
priuslegiū. vt nō pos
sit exui: iam nudatus. ij. q. ij.
nullus. vbi de hoc p totam
illam q. 7 c. frequens de re
sti. spoli. in fi. li. vj. Quasi di
ceret. Tū spoliatus nō pos
sit sufficere ad sumptus iu
diciales nec inuenire poies
p cause patrociniū adeo fa
uorabiles. supra illud. Dul
ti condolent misero: sed sub
uenit nemo: ideo nō cogitur
respondere aduersario agē
ti: anteq; restituatur: vt sit i
durus rebus: qsi armis ad
repugnandum iudicialiter.
¶ Qualiter autē iudicialis
pcessus sup spoliatiōe ma
trimoni: vel aliarum reruz
institui debeat: videre in p
cessu iuris: iam dudum per

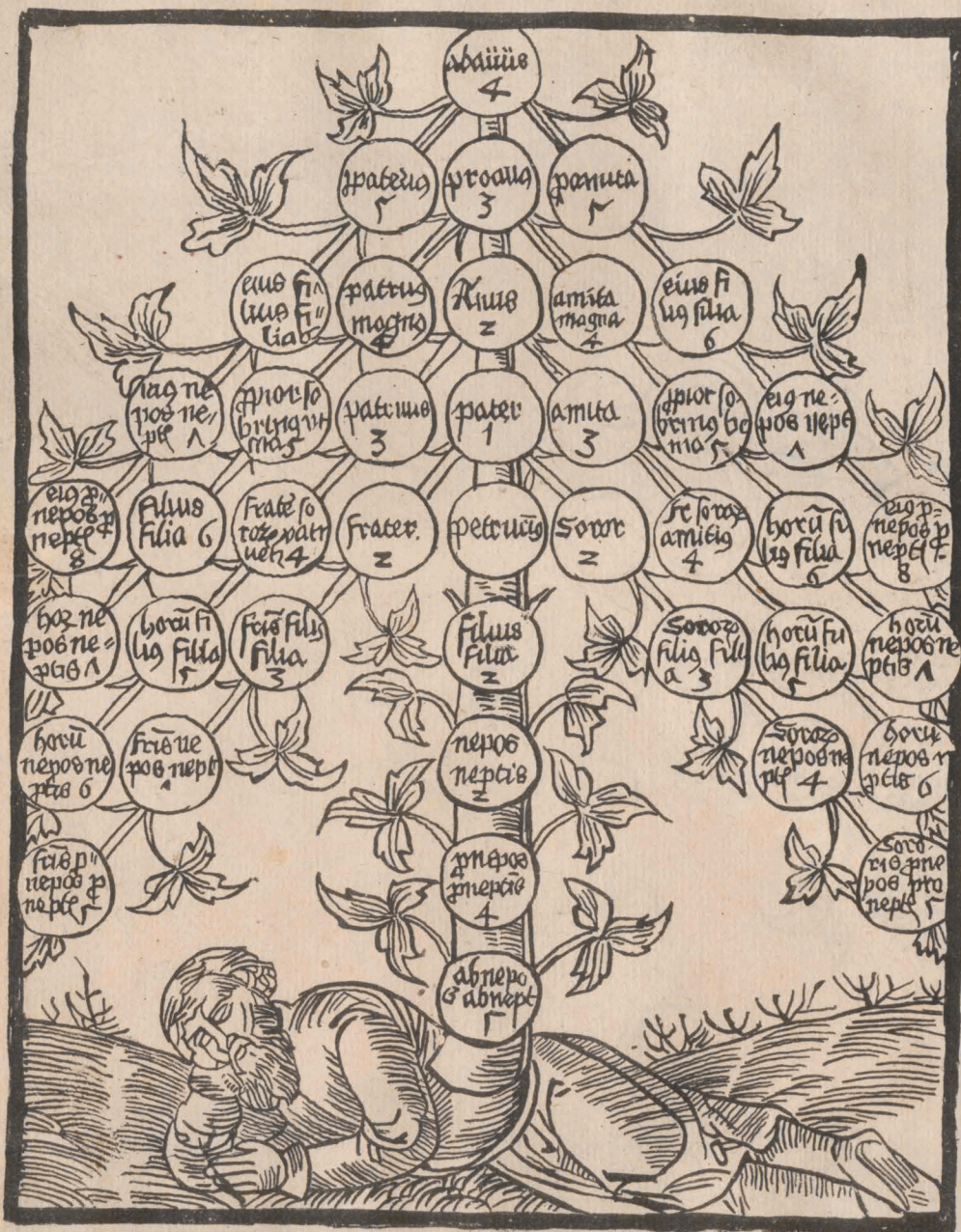
nos more nostre patrie. elu
cidato: cui 7 hanc lucubra
ciunculam nō ex nobis origi
natam: sed per nos ex alio
rum scriptis transplantatā
superaddite: in qua si quid
commodi se legisse putauē
ritis: gratias vna meū deo
optimo maximo qui diuisio
nes gratiarū impartitur p
ut vult: agere. Si quid vero
alienū a ratiōe. vel canone:
nostre pfectionis (quod non
putamus) dictum inueneri
tis: in melius emendate.
Nempe nil i humanis adeo
bene dictum vel factū. quin
melius dici fieri ve possit.

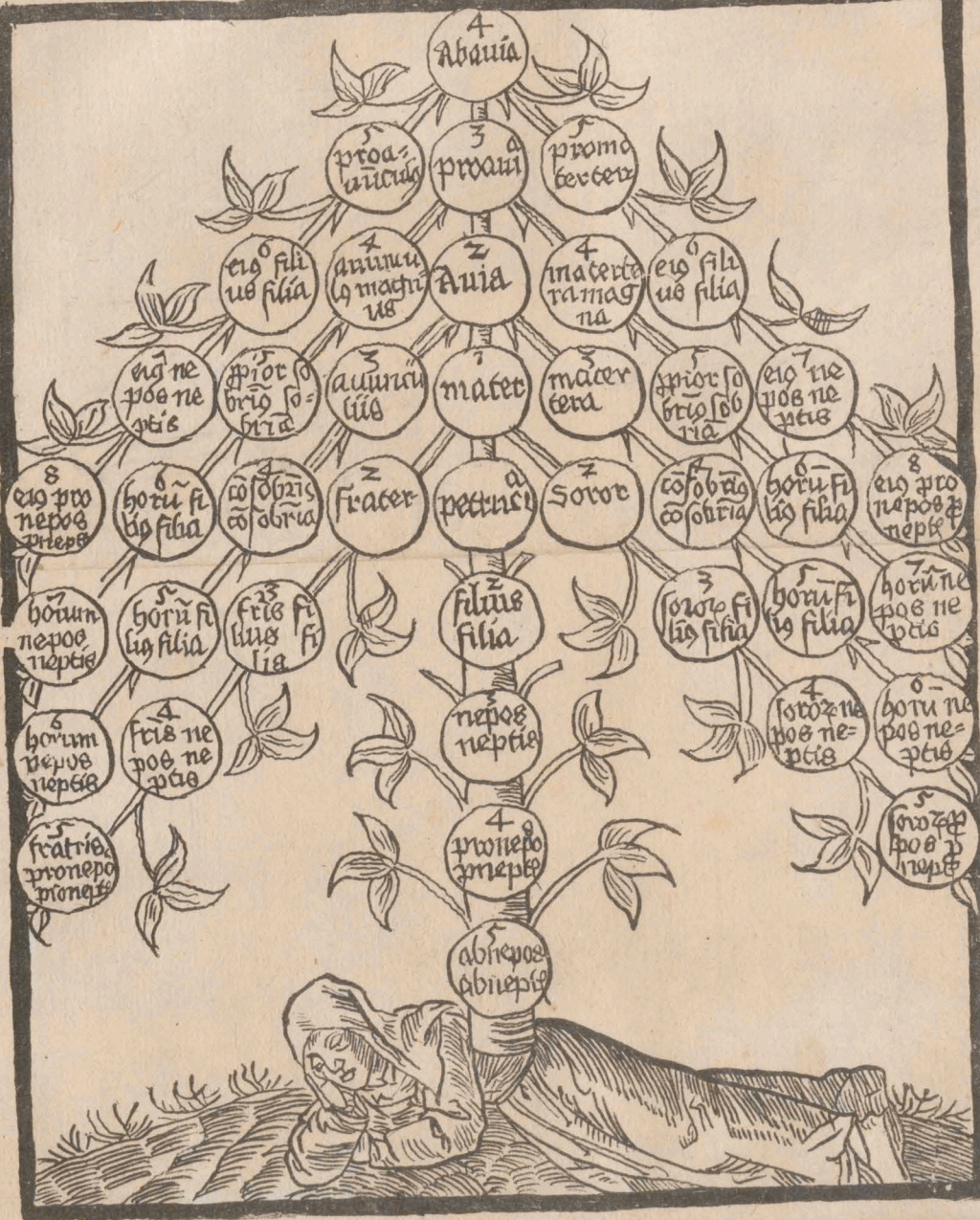
CLAVS DEO.

Errata emendanda

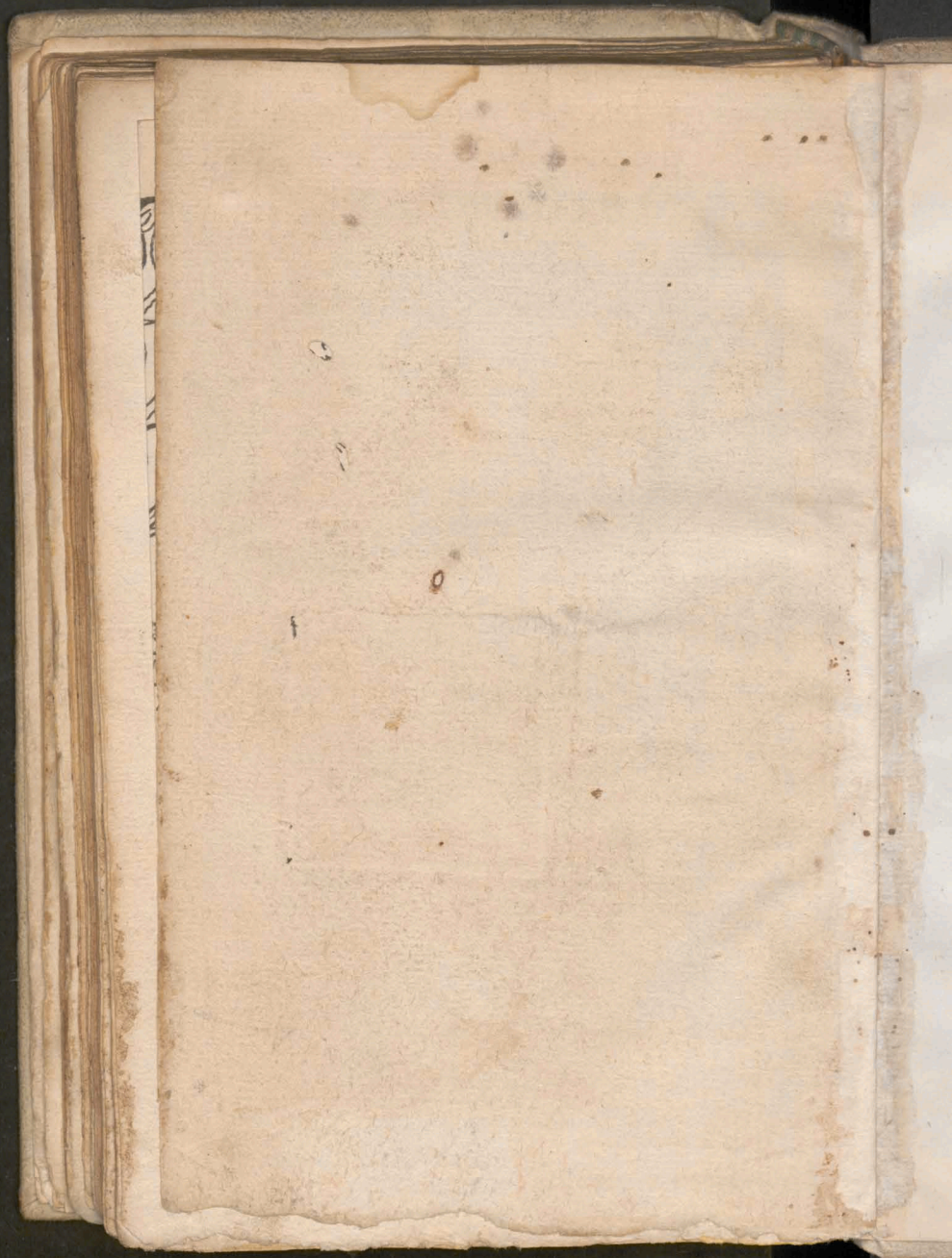
Fo. liij. columna ij. linea xx. le
 ge precepisset.
 Item fo. vij. colūna ij. linea
 x vij. lege. de his vero.
 Item fo. ix. colūna j. linea
 fr. lege t adul.
 Item fo. x. colū. iij. i linea
 vltima. expunge seruills.
 Item fo. xj. columna ij. li.
 nea xix. deficit l.
 Item fo. xv. colum. j. linea
 xij. supfluit ca.
 Item fo. xvij. colum. j. li. x
 superfluit in.
 Item fo. xxv. colū. j. linea
 vltima deficit. notat in d. c.
 si infidelis.
 Item fo. xxvij. colū. iij. li.
 nea xxiiij. supfluit nup.
 Item ibidē in linea vltima
 deficit c. ij.
 Item fo. xxix. colum. j. lin.
 xxix. lege congressu. a.
 Item fo. xxx. colum. j. line

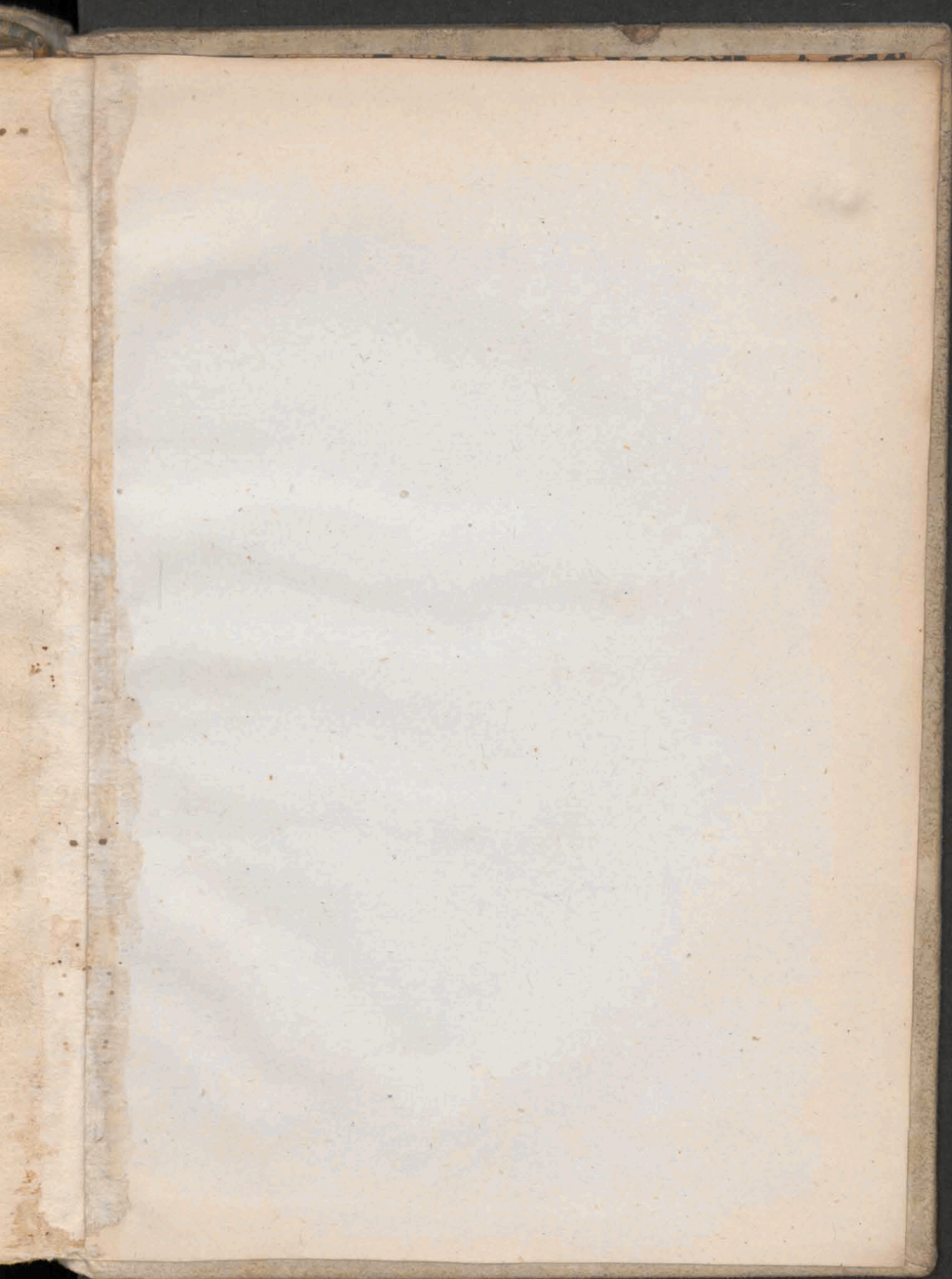
xiiij. lege. charissimus.
 Item fo. eo. colum. iij. line
 xix. lege significauit.
 Item fo. xxxj. colū. j. li. xxiiij
 de voto t voti. re.
 Item fo. xxxv. colū. iij. line
 xx. lege c. maritis.
 Item fo. xxxvij. colum. ij.
 linea xxiiij. lege ad alterius
 Item eo. fol. colū. iij. linea
 xxvj. defertur.
 Item ibidem in vltima. co
 lum. in si. deficit c.
 Item fo. xliij. colum. ij. linea
 antep. competens.
 Item fo. xlv. colum. ij. line.
 xvij. documentū lege nocu
 mentum.
 Item fo. liij. colum. iij. line
 vij. lege adulteram.
 Item liij. colum. ij. linea
 vltima lege que adulteriū.
 Item fo. lix. col. ij. li. penul
 lege. asserentis.

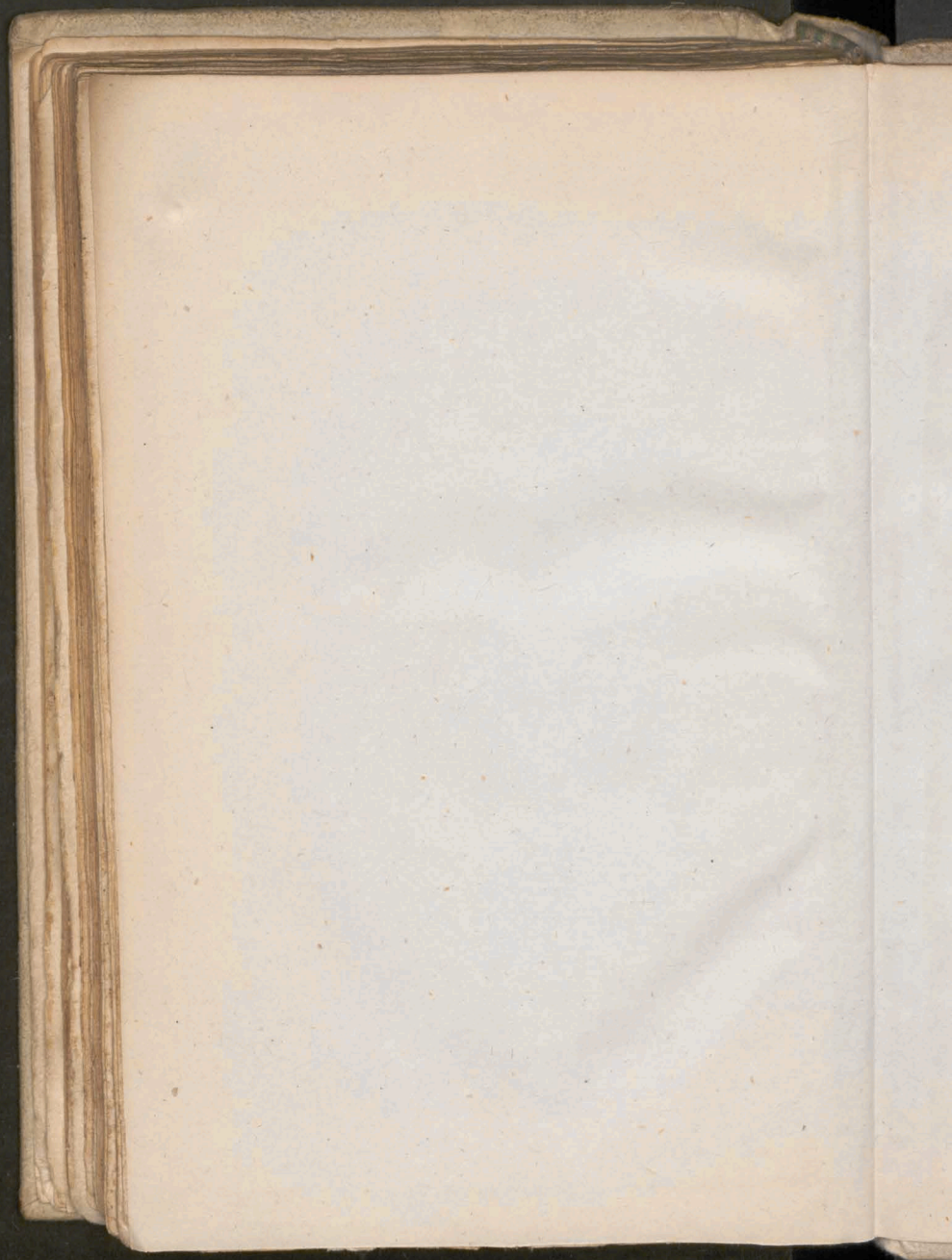

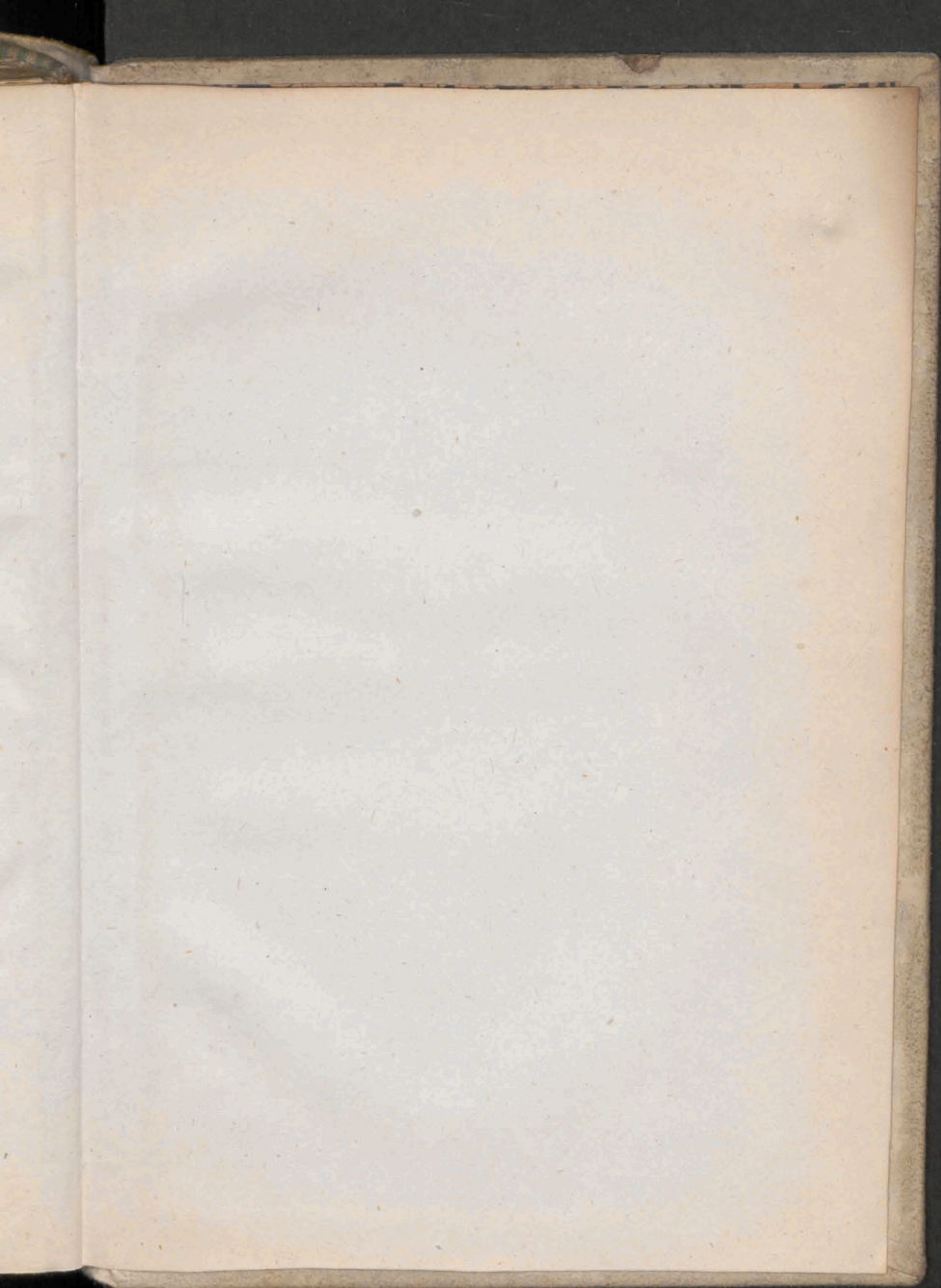

68

Biblioteka Jagiellońska

star0037467

